

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ใจเด็ด หวานชะเอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
มกราคม 2550

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ใจเต็ด หวานชะเอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
มกราคม 2550

ใจเด็ด หวานชะเอม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม.

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร.

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 45 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน

แบบแผนการทดลองเป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยายแบบการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ ชนิดการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Studies) ใช้เวลาในการทดลอง 20 คาบ คาบละ 50 นาทีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ Pearson Product – Moment Correlation Coefficient และ Stepwise Multiple Regression

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ผล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .681 ถึง .761

2. ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยมีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 1.376

3. สร้างสมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z = .319 X_1 + .337 X_3 + .291 X_2$$

สมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนดิบ (b)

$$\hat{Y} = 23.085 + 1.107 X_1 + .320 X_3 + .096 X_2$$

A STUDY ON THE RELATIONSHIP OF ACHIEVEMENT, ATTITUDE, WRITING
ABILITIES IN KLONG SUPARB AND WRITING ABILITIES IN KLONG SI
SUPARB IN THAI LANGUAGE OF MATHAYOMSUKSA IV STUDENTS,
SRIAYUDHYA SCHOOL UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF
H.R.H. PRINCESS BEJRARATANARAJASUDA,
RATCHATHEWEE DISTRICT, BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
CHAIDED WANCHAE-EM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
January 2007

Chaided Wancha-em. (2007). *A Study on the Relationship of Achievement, Attitude, Writing Abilities in Klon Suparb and Writing Abilities in Klong Si Suparb in Thai Language of Mathayomsuksa IV students, Sriayudhya School under the Royal Patronage of H.R.H.Princess Bejaratanarajasuda, Ratchathewee District, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Sumanin Rungruangtham.

The purpose of this study was to study the relationship of achievement, attitude, writing abilities in Klon Suparb and writing abilities in Klong Si Suparb in Thai language of Mathayomsuksa IV students, Sriayudhya School under the Royal Patronage of H.R.H.Princess Bejaratanarajasuda, Ratchathewee district, Bangkok.

The samples were 45 Mathayomsuksa IV students in the first semester of the 2006 academic year, Sriayudhya school under the royal patronage of H.R.H.Princess Bejaratanarajasuda. They were selected by Cluster random sampling for 1 classroom.

The design of this research was the Correlation Studies; the experimental group was taught for twenty periods (50 minutes). The instruments used for this research were the learning activities plans in Thai Poem, writing abilities in Klon Suparb and writing abilities in Klong Si Suparb in Thai language performance test and questionnaires on attitude in learning Thai language. The data were statistically analyzed by Pearson Product –Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression

The results were summarized as follows :

1. Achievement, attitude, writing abilities in Klon Suparb and writing abilities in Klong Si Suparb in Thai language were positively related significant at .01 level .The coefficient were from .681 – .761

2. The predictors were achievement , writing abilities in Klon superb and attitude effected the writing abilities in Klong si superb. The power of prediction was 68.50 percent of variance and standard error of estimate was 1.376.

3. The predictive equations in standard score and raw score were as follows : standard score (β) $Z = .319 X_1 + .337 X_3 + .291 X_2$

raw score (b) $\hat{Y} = 23.085 + 1.107 X_1 + .320 X_3 + .096 X_2$

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ใจเด็ด หวานชะเอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
มกราคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
เจตคติและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ
เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ของ
ใจเด็ด หวานชะเอม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัฉรา สุขารมณ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)
วันที่ เดือน มกราคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้ศึกษาค้นคว้าได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและประธานคณะกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการศึกษาค้นคว้านี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งยังทำให้ได้รับประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง คำประพันธ์ไทยซึ่งเป็นงานศึกษาค้นคว้าที่หายากในโรงเรียนและรู้ถึงคุณค่าของงานการศึกษาค้นคว้าที่จะช่วยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณค่าเพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ในการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตร် และขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ ฯ อีกทั้งคุณครูกาญจนา นุ่นพันธ์ โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย คุณครูทองอยู่ สาระ โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ ฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ดร.อรินทร์ น่วมถนอม โรงเรียนบางกะปิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้ให้คำปรึกษาด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ากราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ขอบคุณคุณสิริพร คุณเจตน์สฤษฏ์ คุณจิตจุฑา หวานชะเอม ผู้เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือเกื้อหนุนในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้โดยตลอด

ใจเต็ด หวานชะเอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการศึกษา	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์	9
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์	9
การวางแผนคิดหรือการสร้างความคิด	15
การแต่งกลอนสุภาพ	23
การแต่งโคลงสี่สุภาพ	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์	28
งานวิจัยภายในประเทศ	28
งานวิจัยต่างประเทศ	34
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย	44
งานวิจัยภายในประเทศ	44
งานวิจัยต่างประเทศ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์	46
งานวิจัยภายในประเทศ	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	49
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	50
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน	50
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	63
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	63
สถิติทดสอบสมมติฐาน	64
 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	 68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	 76
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	76
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	76
วิธีการศึกษาค้นคว้า	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	77
วิธีดำเนินการทดลอง	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	78
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
 บรรณานุกรม	 84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก	95
ภาคผนวก ข	158
ภาคผนวก ค	170
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	183
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	185

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย	52
2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย	61
3 ค่าสถิติพื้นฐานของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชา ภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบ ทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนจำนวน 45 คน ..	70
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	71
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับ ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	72
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่ง กลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	73
7 คำนำนัยสำคัญของผลการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการ แต่งโคลงสี่สุภาพในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) คะแนนดิบ (b) ค่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (SE_b)	74
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับเนื้อหาและวิธีจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย (ผู้ตรวจ 3 คน)	171
9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแต่งกลอนสุภาพ (ผู้ตรวจ 3 คน)	172
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และ ความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการ แต่งโคลงสี่สุภาพ (ผู้ตรวจ 3 คน)	173

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม และ ความเหมาะสมของการใช้ภาษา ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชา ภาษาไทย (ผู้ตรวจ 3 คน)	174
12	แสดงค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ	175
13	แสดงค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	176
14	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นรายข้อ	177
15	แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง	178
16	แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง	179
17	แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพโดยผู้ตรวจ 2 คน	180
18	แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพโดยผู้ตรวจ 2 คน	181
19	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	182

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงกรอบแนวคิดของผู้ศึกษาค้นคว้า	8
--	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทย มานานกว่า 700 ปี คนไทยใช้ภาษาไทยในการคิด การพูด การศึกษา การทำงาน การดำรงชีวิต การดำรงความเป็นมนุษย์และที่สำคัญคือ ในการดำรงความเป็นคนไทย (กรมวิชาการ. 2546: 130) ภาษาไทย จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติ และความเป็นสมาชิกในสังคมโลก คนไทยส่วนใหญ่มีนิสัยรักสงบ ร่าเริงสนุกสนาน วาจาไพเราะอ่อนหวาน ชอบร้องรำทำเพลง ประกอบกับลักษณะพิเศษทางภาษาอย่างหนึ่งคือ การมีเสียงวรรณยุกต์ที่ทำให้การออกเสียงคำเกิดเสียงสูงต่ำคล้ายเสียงดนตรี จึงเอื้อต่อการนำคำ หรือถ้อยคำมาเรียงร้อยให้สัมผัสเสียงคล้องจองกันได้ คนไทยจึงได้รับการกล่าวขานมาแต่ครั้งโบราณกาลว่า เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ดังจะเห็นได้จากวรรณกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นมุขปาฐะ และลายลักษณ์ อันแสดงถึงภูมิปัญญาไทย เช่น คำพังเพย สุภาษิตคำสอน คำขวัญ เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการละเล่น และเพลงพื้นบ้านต่างๆ เป็นต้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนต้องเรียนรู้ และใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ต้องได้รับการปลูกฝังให้เกิดความหวงแหน และรับช่วงสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้คงอยู่สืบไป

แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2539 – 2550 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้ และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (กรมวิชาการ. 2539: 24) และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (กรมวิชาการ. 2544: 4) ต่างเล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทย จึงได้กำหนดแนวการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น เพื่อให้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ และสถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนในการสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ (กรมวิชาการ. 2544: 5) โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยแบ่งเป็น 5 สาระ 6 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนข้อมูลรายงานสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจ และแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กรมวิชาการ. 2544: 12)

ดังนั้น ครูภาษาไทย จึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการให้ความรู้ทางวิชาการ เพื่อให้รู้และใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สำหรับชั้นที่เรียนจบ และเตรียมผู้เรียนให้ศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป อีกทั้งยังต้องสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่จะดำรงความเป็นคนไทยต่อไปในอนาคตอีกด้วย (กรมวิชาการ. 2544: 130)

การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะเห็นได้ว่าสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระนั้น มีความสัมพันธ์กัน โดยธรรมชาติทางภาษา ครูจำเป็นจะต้องจัดการศึกษาทุกสาระให้เกิดพัฒนาการไปพร้อมๆ กัน จะเน้นสาระใดเพียงสาระเดียวไม่ได้ แต่สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนข้อมูลรายงานสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสาระที่เป็นกระบวนการ มีความยากและซับซ้อนมากกว่าสาระอื่นๆ เพราะก่อนลงมือเขียนจะต้องคิด ขั้นตอนของการคิด มีหลากหลาย และดำเนินไปตามธรรมชาติของการคิด เมื่อคิดแล้วจึงลงมือกระทำ และนำไปใช้ให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ ถ้านักเรียนคิดไม่ได้ วางแผนดำเนินการไม่เป็น นำไปใช้ไม่ถูกต้องก็ย่อมไม่เกิดผล หรือเกิดผลอย่างไร้ประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2544: 223) ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ (2531: 1) ที่กล่าวว่า การเขียนทุกอย่าง ประเภทเป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยทั้งหลักวิชา และศิลปะ ผู้ที่จะเขียนได้ดี ต้องเป็นผู้มีความคิด มีความรู้ในด้านการเขียน และในด้านอื่นๆ ประกอบกัน ต้องเป็นผู้อ่านมาก ฟังมาก และใช้เวลาในการฝึกฝนเป็นระยะเวลาพอสมควร เช่นเดียวกับ แนวคิดของวรรณศิริ ผลประมุข (2545: 1) ที่กล่าวว่า การที่จะเขียนให้ได้ดีนั้น ผู้เขียนจะต้องอ่านมาก

ฟังมาก มีประสบการณ์กว้างขวาง ตลอดจนต้องมีความรู้ทางหลักภาษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เขียนเลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสม และสามารถเรียบเรียงเป็นประโยคได้อย่างถูกต้องสละสลวย

นอกจากงานเขียนทั้งหลาย ตามมาตรฐาน ท 2.1 ที่กล่าวแล้ว การแต่งคำประพันธ์ หรือการเขียนบทร้อยกรองเป็นงานเขียนที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ แต่เป็นงานเขียนที่ยาก และซับซ้อนมากกว่างานเขียนประเภทอื่นๆ เพราะมีฉันทลักษณ์ เป็นลักษณะบังคับเฉพาะทางร้อยกรอง หรือคำประพันธ์นั้น ความสามารถในการเขียน หรือการแต่งไม่ได้อยู่ที่ความถูกต้องของรูปแบบฉันทลักษณ์เพียงอย่างเดียว ผู้เขียนหรือผู้แต่งต้องใช้ความสามารถ ในการเขียนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการและอารมณ์ที่เป็นนามธรรมให้เห็นเด่นชัดเป็นรูปธรรม และสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านได้รับรู้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน หรือผู้แต่งด้วย ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2523: 2) กล่าวว่า บทประพันธ์จะช่วยธำรงรักษาสมบัติ วัฒนธรรมของชาติไว้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะบทประพันธ์ที่เป็นร้อยกรองจะช่วยสะท้อนวัฒนธรรมในแง่ต่างๆ ออกมาให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และสืบทอดกันต่อไป ไม่มีวันสิ้นสุด เพราะร้อยกรองมีเสียงสัมผัสคล้องจองทำให้จำง่าย และจำได้นาน ซึ่งสอดคล้องกับ ประจักษ์ ประภาพิตยการ (2525: 3) ซึ่งกล่าวว่า กาพย์กลอนเป็นเครื่องประเทืองใจโลก และประดับโลก ช่วยสร้างโลกให้ดีขึ้น ช่วยขัดเกลาจิตใจมนุษย์ให้ประณีต อ่อนโยน บรรเทาความทุกข์ของโลก ก่อให้เกิดความสงบสุขด้วยผืนธรรม์และประทับใจ และ ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 242) กล่าวว่า ร้อยกรองมีลักษณะเด่นมากมาย เช่น สร้างภาพได้ตามจินตนาการ ด้วยถ้อยคำเพียงไม่กี่คำ มีเสียงและจังหวะไพเราะจุดดนตรี ให้ความนึกคิดที่ลึกซึ้ง ก่อให้เกิดความสะเทือนใจ ช่วยให้จำเรื่องราวได้ง่ายยิ่งขึ้น

จากความสำคัญและประโยชน์ของร้อยกรองดังกล่าวแล้วข้างต้น แนวการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้บรรจุสาระที่ว่าด้วยการแต่งคำประพันธ์หรือร้อยกรองไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างเข้าใจและฝึกฝนจนแต่งบทร้อยกรองได้ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นรายปี แบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) เรียนรู้เรื่องการเขียนคำคล้องจอง และแต่งคำประพันธ์อย่างง่าย ๆ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ และกลอน ส่วนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) แยกการเรียนรู้ออกเป็น การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การแต่งคำประพันธ์ประเภทร่าย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กรมวิชาการ. 2546: 36 – 56)

เมื่อพิจารณาแนวทางของหลักสูตรดังกล่าว จะเห็นว่า การแต่งคำประพันธ์ หรือการเขียนบทร้อยกรองนั้น ได้รับการวางพื้นฐานมาตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) โดยเริ่มจากการแต่งคำประพันธ์อย่างง่าย ๆ ก่อน จากนั้นค่อยๆ พัฒนาการพัฒนาการแต่งคำประพันธ์ หรือการเขียนบทร้อยกรองให้สูงขึ้นจนจบหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) แต่ใน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ครูไม่อาจจัดได้ครบ และเต็มกระบวนการด้วยติดข้อจำกัดในด้าน เนื้อหา เวลาและตัวครูผู้สอนเอง แม้ในบางโรงเรียนที่มีศักยภาพสูงอาจจัดเป็นสาระเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย (กรมวิชาการ. 2544: 2) แต่ผู้เรียนก็ยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ดังที่ จูไรรัตน์ วรรณยิ่ง (2532: 1) กล่าวว่า การแต่งคำประพันธ์ หรือบทร้อยกรองไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่เยาวชน โดยเห็นว่า เป็นของยากและล้าสมัยและมักยึดติดในความคิดที่ว่า คนที่แต่งคำประพันธ์ หรือบทร้อยกรองได้ต้องเป็นคนที่มีความพรสวรรค์พิเศษเท่านั้น การจัดการเรียนรู้อาการเขียนร้อยกรองหรือแต่งคำประพันธ์ในช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ของโรงเรียนเท่าที่ผ่านมาประสบปัญหา และอุปสรรคมากมาย นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2523: 89) กล่าวว่า ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดอย่างเสรี ไม่ควรจำกัดขอบเขตของความคิดตลอดจนรูปแบบ เพราะถ้าหากบังคับในเรื่องรูปแบบแล้ว ทำให้เด็กเกิดความกลัว ระวังตัวมากเกินไป ไม่กล้าที่จะแสดงความคิด เนื่องจากกลัวผิดรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณศิริ ผลประมุข (2545: 3) ที่กล่าวว่า จากสาเหตุพบว่า นักเรียนจำนวนมากไม่มีความถนัด ขาดทักษะ การคิด พะวงอยู่กับกฎเกณฑ์ของร้อยกรอง จึงทำให้คิดว่าการเขียนร้อยกรองเป็นเรื่องยาก ผู้ที่จะเขียนร้อยกรองได้ดีคือ ผู้ที่มีพรสวรรค์และมีความสามารถพิเศษเท่านั้น ตลอดจนเนื้อหาวิชาที่มุ่งเน้นการแต่งคำประพันธ์ให้ถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์โบราณ แต่บทร้อยกรองที่พบเห็นอยู่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นบทร้อยกรองร่วมสมัยที่มีลักษณะเป็นอิสระในการเขียนทั้งรูปแบบ และกฎเกณฑ์ทางฉันทลักษณ์ ซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเริ่มเลียนแบบในการแต่งคำประพันธ์มากขึ้น ในขณะที่ครูส่วนหนึ่งยังยึดถือ กฎเกณฑ์ตามฉันทลักษณ์เดิม ในการตรวจแก้ไขจึงเป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจที่ไม่ได้เขียนตามแนวคิดอิสระของตน

แนวคิดของการจัดการเรียนรู้อาการเขียนร้อยกรอง หรือแต่งคำประพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป ขจรศรี ซาติกานนท์ (2540: 6) กล่าวว่า ครูผู้สอนจะจัดลำดับการเรียนรู้ ตามชนิดของร้อยกรอง โดยยึดตามตำราที่ใช้เรียนใช้สอนในโรงเรียนมัธยมทั่วไปซึ่งมีเพียง 5 ชนิดคือ โคลง ร่าย ฉันท์ กาพย์ กลอน เท่านั้น การกำหนดชนิดคำประพันธ์ที่จะเรียนก่อนหลัง มักนิยมจากคำประพันธ์ที่ง่ายไปหายาก คือ เริ่มเรียนจากกาพย์ กลอน โคลง ร่าย และฉันท์ เป็นลำดับไป ในด้านเนื้อหาจะกำหนดส่วนที่เป็นพื้นฐาน เพื่อการเรียนรู้เบื้องต้นและขยายเนื้อหาออกไปมากขึ้นตามศักยภาพผู้เรียน และเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังที่ วรรณศิริ ผลประมุข (2545: 11) กล่าวว่า ทุกเนื้อหา ครูผู้สอนจะยึดกระบวนการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งคำนึงถึงสมรรถภาพของนักเรียนและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ 9 ขั้นของ กาเย คือ ขั้นสร้างความสนใจ แจ่ม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทบทวนความรู้เดิม เสนอเนื้อหาใหม่ ให้แนวการเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ประเมินผลการเรียนและส่งเสริมความแม่นยำ ถ่ายโอนความรู้ ครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเดียวกันทุกเนื้อหา โดยขาดการพิจารณาอย่างถ่องแท้ว่า คำประพันธ์แต่ละชนิด มีความแตกต่างกันโดยลักษณะทางธรรมชาติ ของ

คำประพันธ์นั้นๆ เช่น กาพย์และกลอนจะมีลักษณะเฉพาะที่คณะหรือจำนวนคำ และเสียงคำทำยวรรค โคลงมีลักษณะเฉพาะที่ใช้คำเอก คำโท และฉันทที่มีลักษณะเฉพาะที่ใช้ คำครุ คำลหุ เป็นต้น

จากลักษณะเฉพาะของคำประพันธ์แต่ละชนิดดังกล่าวแล้ว การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาไปสู่ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ในแต่ละชนิดย่อมแตกต่างกันไป โดยเฉพาะระหว่างกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ ซึ่งคำประพันธ์ ทั้ง 2 ชนิด มีความสัมพันธ์กันทางด้านลักษณะพื้นฐานทางคำประพันธ์ ดังที่ ประไพ วิเศษธานี (2536: 59) กล่าวว่า กลอนเป็นคำประพันธ์ของไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์ และแตกแยกไปเป็นเพลงต่างๆ ที่ชาวบ้านขับร้องกันอยู่เป็นปกติ โคลงเพิ่งจะมีขึ้นในชั้นหลัง แต่ก็เป็นที่ของไทยเรา และความสัมพันธ์ ในด้านการใช้ ซึ่ง สุริย์ ไรจน์สกุลพานิช (2520: 30) กล่าวว่า วรรณกรรมประเภทนิราศ ผู้แต่ง หรือกวีจะนิยมใช้กลอนสุภาพ หรือโคลงสี่สุภาพเป็นส่วนใหญ่ และสอดคล้องกับ สิทธา พินิจภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2522: 134 – 135) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงในการแต่งโคลง สี่สุภาพคือการใช้คำและการเปรียบเทียบ โคลงต้องมีลักษณะคำที่กระชับหนักแน่นเสนาะเพราะพริ้งกว่ากลอน และปัจจุบันนิยมแต่งโคลงสี่สุภาพเป็นเรื่อง หรือสำนวนในลักษณะเดียวกับกลอน

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้วข้างต้น การจัดการเรียนรู้ในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ ควรจัดให้สัมพันธ์กัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำประพันธ์ทั้ง 2 ชนิด ทั้งในส่วนที่คล้ายกันและแตกต่างกันออกไป การจัดการเรียนรู้ในสภาพจริง โดยทั่วไป ครูจะมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เฉพาะการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยไม่ได้สนใจการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องการแต่งกลอนสุภาพเลย เพราะเห็นว่า ผู้เรียนต้องเรียนรู้มาแล้วเมื่อจบหลักสูตรช่วงชั้นที่ 3 ทำให้การวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ขาดความเชื่อมั่น ผู้ศึกษาค้นคว้าสนใจ และต้องการจะศึกษาถึงความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพหรือไม่ ระดับใด และสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับเนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนรู้การแต่งโคลงสี่สุภาพ ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับธรรมชาติของคำประพันธ์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนรู้การแต่งโคลงสี่สุภาพให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับธรรมชาติของคำประพันธ์
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาการแต่งคำประพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่เรียนวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน ในจำนวนทั้งหมด 4 ห้องเรียน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวนนักเรียน 45 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาตรงตามหลักสูตรภาษาไทยรายวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ การวางแผนคิด หรือการสร้างความคิด การแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้เวลาในการทดลอง 20 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5.1.2 เจตคติต่อวิชาภาษาไทย

5.1.3 ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

5.2 ตัวแปรตาม

ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงภาพรวมของผลการเรียนวิชาภาษาไทยบังคับตลอดหลักสูตรช่วงชั้นที่ 3

2. เจตคติต่อวิชาภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึกภายในของผู้เรียน ในด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ รวมกับความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ที่มีต่อวิชาภาษาไทยในด้านการบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งวัดได้จากคะแนนของการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดสอบหาคุณภาพแล้ว

3. ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการที่เกิดจากประสบการณ์เดิมรวมกับประสบการณ์ใหม่แล้วเขียนออกมาในลักษณะมีอิสระทางความคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจได้ด้วยถ้อยคำที่เรียบเรียงออกมาอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการแต่งกลอนสุภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

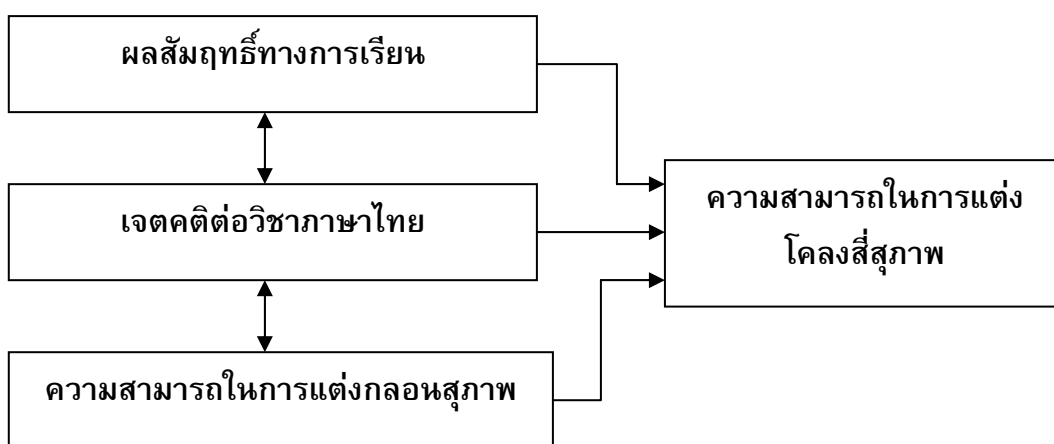
4. ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการที่เกิดจากประสบการณ์เดิม รวมกับประสบการณ์ใหม่ แล้วเขียนออกมาในลักษณะมีอิสระทางความคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจได้ด้วยถ้อยคำที่เรียบเรียงออกมาอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการแต่งโคลงสี่สุภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

5. แบบทดสอบวัดความสามารถ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นวัดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อประเมินความสามารถ 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดสอบหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สำหรับกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของผู้ศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
 - 1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์
 - 1.2 การวางแผนคิดหรือการสร้างความคิด
 - 1.3 การแต่งกลอนสุภาพ
 - 1.4 การแต่งโคลงสี่สุภาพ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน
 - 2.1 ความหมายของเจตคติ
 - 2.2 ลักษณะของเจตคติ
 - 2.3 ประเภทของเจตคติ
 - 2.4 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 2.5 การเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีผลต่อเจตคติ
 - 2.6 หลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก
 - 2.7 การวัดเจตคติ
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาภาษาไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

ความหมายร้อยกรองหรือคำประพันธ์

คำประพันธ์ คือ ถ้อยคำหรือข้อความที่ได้ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้นโดยมีข้อบังคับตามหลักฉันทลักษณ์ไทย

ฉันทลักษณ์ พระยาอุปถัมภ์คสิณ (2533: 350) กล่าวว่า คือ ตำราไวยากรณ์ที่ว่าด้วยลักษณะของคำประพันธ์ ที่เป็น กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ต่างๆ ซึ่งโบราณเรียกว่า บทกวี หรือคำกวี ซึ่ง กำชัย ทองหล่อ (2525: 433) กล่าวว่า คือ ตำราที่ว่าด้วยวิธีร้อยกรองถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามลักษณะบังคับและบัญญัติที่นักปราชญ์ได้วางเป็นแบบไว้

คำประพันธ์ร้อยกรองไทย แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

1. กลอนเป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันแพร่หลายมากกว่าคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ เพราะใช้ถ้อยคำเรียบเรียงให้เข้าสัมผัสกันตามลักษณะบัญญัติ ไม่มีบังคับ เอก โท ตรี ลหุ กลอน มีหลายชนิด เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนนิราศ กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว เป็นต้น

2. โคลง เป็นคำประพันธ์โบราณของไทย นิยมแต่งกันแพร่หลาย ตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เป็นคำประพันธ์ที่มีกำหนดบังคับคำเอก คำโท และสัมผัสบังคับ มี 3 ชนิด คือ โคลงสุภาพ โคลงฉันท์ และโคลงโบราณ

3. ร่าย หรือ คำร่าย เป็นคำประพันธ์เก่าแก่ของไทย คู่กับคำโคลง ร่ายแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายฉันท์ และร่ายยาว

4. ฉันท์ เป็นคำประพันธ์ที่รับแบบอย่างมาจากบาลี สันสกฤต โดยคัดจากตำราฉันท์ชื่อ วุตโตทัย ไทยรับมาและดัดแปลงให้เหมาะสมกับลักษณะภาษาไทย ฉันท์ในคัมภีร์วุตโตทัย มี 2 ชนิด คือ วรรณพฤติ และมาตราพฤติ แต่ที่ไทยนิยมแต่งส่วนมากจะเป็นฉันท์วรรณพฤติ ฉันท์ที่นิยมแต่งในภาษาไทย มีเพียง 6 ชนิด เท่านั้น คือ อินทรวชิรฉันท์ ไตรภูกฉันท์ วสันตดิถีฉันท์ มालินีฉันท์ สัททูลวิกิพิตฉันท์ และสัทธราฉันท์

5. กาพย์ เป็นคำประพันธ์ที่เราปรับปรุงขึ้นจากแบบแผนของบาลี สันสกฤต แต่เพิ่มการสัมผัสแบบไทย แบ่งย่อยได้หลายชนิดแต่ที่นิยมแต่งกันแพร่หลายเพียงบางชนิดคือ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์

นอกจากคำประพันธ์หลักทั้ง 5 ข้างต้นแล้ว ยังมีคำประพันธ์ประเภทรวมคำประพันธ์หลายอย่าง คือ

- ลิลิต คำประพันธ์ที่แต่งด้วยรายปนกับโคลง
- กาพย์ห่อโคลง คำประพันธ์ที่ประกอบด้วยโคลงและกาพย์ คือ แต่งโคลงสุภาพ 1 บท แล้วแต่งกาพย์ยานี 11 ต่ออีก 1 บท เลียนกัน
- กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ (กาพย์เห่เรือ) เป็นการแต่งโคลงสุภาพนำเรื่อง 1 บท แล้วขยายความด้วยกาพย์ยานี 11 กีบทยก็ได้จนกว่าจะจบเรื่อง
- กล เป็นคำประพันธ์ที่บัญญัติลักษณะบังคับเพิ่มเติมให้พิเศษกว่าลักษณะบังคับเดิมที่มีอยู่ หรือยกย้ายวิธีร้อยกรองโดยการเรียงรูปคำให้พลิกแพลง ผิดแผกไปกว่าปกติ

คำประพันธ์ไทยโดยทั่วไป จะแบ่งลักษณะบังคับ หรือข้อบังคับ เป็น 2 กลุ่ม คือ

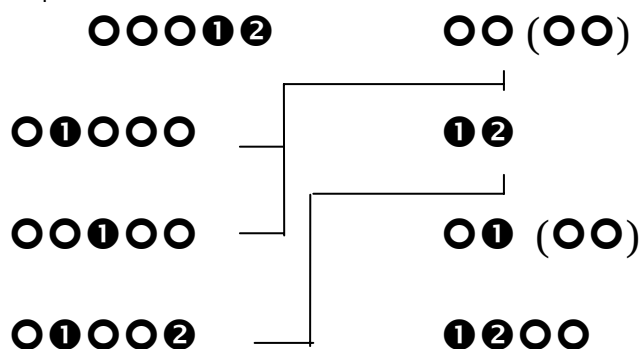
1. ข้อบังคับทั่วไป ได้แก่ คณะและสัมผัส
2. ข้อบังคับเฉพาะ ได้แก่ คำเอก คำโท คำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำสร้อย เป็นต้น
3. ข้อบังคับทั่วไปที่วัดด้วยคณะ คณะคือ ข้อกำหนดของร้อยกรอง

ฉะนั้นๆ ว่า มีจำนวนบท จำนวนบาท จำนวนวรรค และจำนวนคำเท่าใด

- บท คำประพันธ์ร้อยกรองตอนหนึ่งๆ จะสั้นยาวแล้วแต่ชนิดของคำประพันธ์นั้นๆ
 - บาท ส่วนย่อยของบท มีตั้งแต่ 1 บาท จนถึง 4 บาท
 - วรรค ส่วนย่อยของบาท มีตั้งแต่ 1 – 2 วรรค
 - คำ เสียงที่เปล่งครั้งหนึ่งจะมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ ซึ่งในหลักฉันทลักษณ์ จะนับเป็น 1 คำ และมีจำนวนมากน้อยแล้วแต่ชนิดของฉันทลักษณ์นั้นๆ
- คณะ ของคำประพันธ์ไทย เช่น
 - โคลงสี่สุภาพ 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 4 บาท แต่ละบาทจะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 2 คำ ยกเว้นบาทที่ 4 วรรคหลัง มี 4 คำ ในบาทที่ 1 และ 3 อาจมีคำสร้อยได้ 2 คำ
 - อินทริยชัยฉันท 11 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท แต่ละบาทจะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ
 - กาพย์ยานี 11 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท แต่ละบาทจะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ
 - กาพย์ฉบัง 16 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 3 วรรค วรรคที่ 1 มี 6 คำ วรรคที่ 2 มี 4 คำ และวรรคที่ 3 มี 6 คำ
 - กลอนแปด 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท หรือ 2 คำกลอน หรือ 4 วรรค วรรคแรกเรียก วรรคสดับ มี 8 คำ วรรคสองเรียก วรรครับ มี 8 คำ วรรคสามเรียก วรรครองมี 8 คำ วรรคสี่เรียก วรรคส่ง มี 8 คำ
- ร่ายสุภาพ 1 บท จะมี 5 วรรค ขึ้นไป และแต่ละวรรค จะมี 5 คำ และจะจบด้วยโคลงสองสุภาพ ซึ่งก็แบ่งเป็นวรรค และ มี 5 คำ เช่นกัน แต่อาจมีคำสร้อย ได้ 2 คำ ในท้ายวรรคจบของโคลงสองสุภาพ

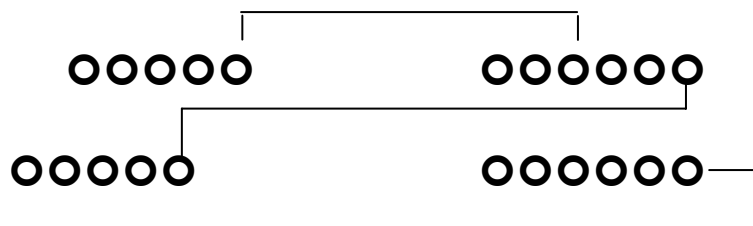
แผนผังและสัมผัสของคำประพันธ์ไทย ดังนี้

1. โคลงสี่สุภาพ

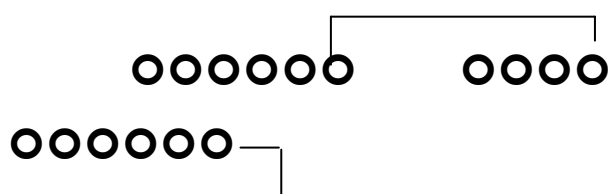

๑ = คำเอก ๒ = คำโท

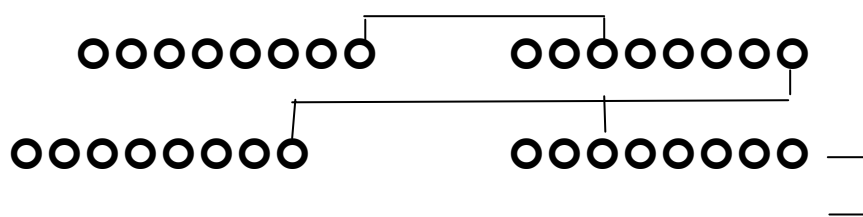
2. ภาพยี่ยานี้ 11

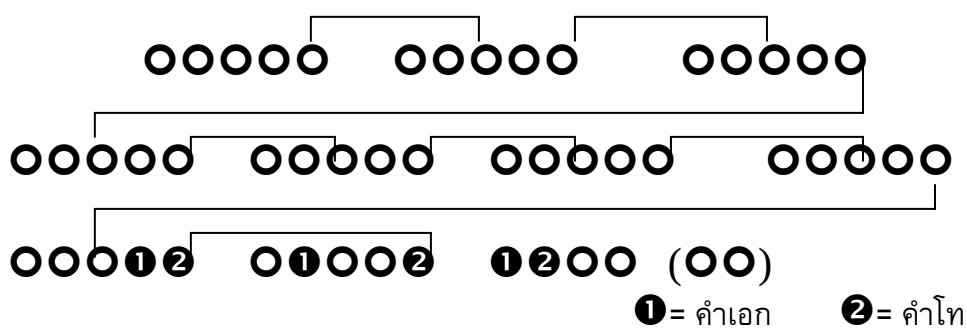
3. ภาพยี่บัง 16

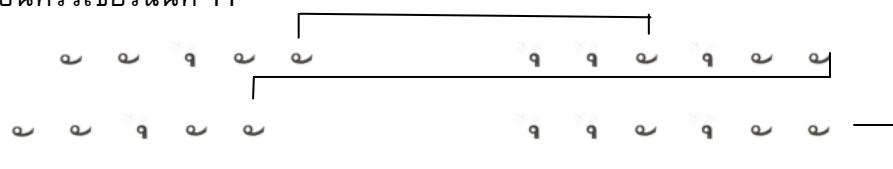
4. กลอนสุภาพ

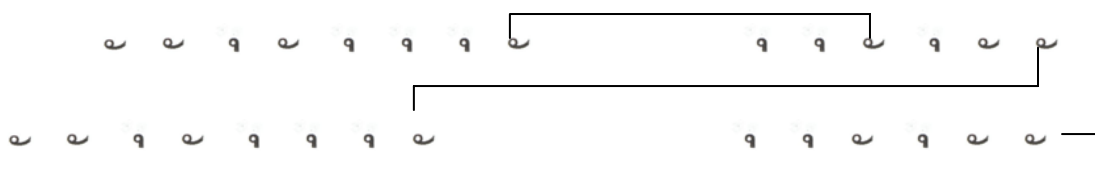
5. ร่ายสุภาพ

6. อินทริเชียรฉันท 11

7. วสันตดิถีฉันท 14

1. ข้อบังคับทั่วไป ที่ว่าด้วยสัมผัส สัมผัสคือลักษณะที่ใช้บังคับคำคล้องจองในการแต่งคำประพันธ์ต่างๆ สัมผัสเป็นสิ่งสำคัญในการแต่งคำประพันธ์ คำประพันธ์ทุกชนิดต้องมีสัมผัส สัมผัสมี 4 ชนิด คือ

1.1 สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงสระเดียวกัน ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดก็ต้องใช้ตัวสะกดในมาตราเดียวกัน เช่น กะ - ปะ นา - คำ วัน - จันทร์ พรรณ - นันท์ นั่ง - ฟัง เปรียง - เรียง หาญ - มาร วิหค - ฟก สุนัข - พยัคฆ์ โอกาส - อาจ ลาภ - ลาภ เป็นต้น

1.2 สัมผัสอักษร หรือ สัมผัสพยัญชนะ คือ คำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงพยัญชนะต้น ตัวเดียวกันหรือพยัญชนะที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กัน เช่น มา - มี - ไม้ - มาก - มาย คี - ไชรี - เติก - สอก - ทราบ - ทรง เดิน - ดั้น - ดั้น - ดุ่ม - เดา - ดุล - ดาย - โดด เป็นต้น

1.3 สัมผัสนอก หรือสัมผัสบังคับ คือ คำคล้องจองที่อยู่นอกวรรคหรือต่างวรรคหรือต่างบท เพื่อดึงสัมผัสให้คล้องจองต่อเนื่องกัน เป็นสัมผัสบังคับของคำประพันธ์ทุกประเภท ไม่มีไม่ได้และสัมผัสนอกนี้ ต้องเป็นสัมผัสสระเท่านั้น

1.4 สัมผัสใน คือ คำคล้องจองที่อยู่ในวรรคเดียวกัน จะเป็นการคล้องจองด้วยเสียงสัมผัสสระ หรือเสียงสัมผัสอักษรก็ได้แล้วแต่ความถนัด ความเหมาะสม หรือความพอใจของผู้ประพันธ์ สัมผัสในไม่ใช่สัมผัสบังคับ จะมีหรือไม่ก็มีก็ได้ แต่ถ้ามีจะเป็นการเพิ่มความไพเราะมากขึ้น

2. ข้อบังคับเฉพาะ ที่ว่าด้วย เรื่อง คำเป็น คำตาย

คำเป็นคำตาย คือ คำที่บังคับใช้ใน คำประพันธ์ประเภท โคลง และร่าย คำเป็นคำตาย มีวิธีสังเกต ดังนี้

2.1 คำเป็น ได้แก่

2.1.1 คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว ในมาตราแม่ ก.กา เช่น มา เร ดี ดู ลา ฯลฯ และ คำที่ประสมด้วยสระ อำ ไอ โอ เอา เช่น จำ ใส ไป เรา ฯลฯ

2.1.2 คำทุกคำที่มีตัวสะกดอยู่ในมาตราแม่ กง กน กม เกย และ เกอว ไม่ว่าจะประสมด้วยสระเสียงสั้น หรือ เสียงยาวก็ตาม เช่น กัน เคย รับ สั่ง ดิ่ง แมว ฯลฯ

2.2 คำตาย ได้แก่

2.2.1 คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ในมาตราแม่ ก.กา เช่น จะ บี ดู เออะ ละอะทะอะ กระทะ กระบะ ฯลฯ

2.2.2 คำที่มีตัวสะกดอยู่ในมาตราแม่ กก กด กบ ไม่ว่าจะประสมด้วยสระเสียงสั้น หรือ เสียงยาวก็ตาม เช่น รัก หยิบ เก็บ เพชร เสรีจ คช คลาด ผลัก ฯลฯ

คำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย ซึ่งบังคับคำเอกและคำโท ในกรณีที่มา คำเอกไม่ได้จะใช้ คำตายแทน

3. ข้อบังคับเฉพาะ ที่ว่าด้วย เรื่อง คำเอก คำโท

คำเอกคำโท คือ คำที่บังคับให้มีรูปวรรณยุกต์เอกและโทในคำโดยไม่คำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ในคำนั้นๆ ซึ่งเป็นคำที่บังคับใช้ในคำประพันธ์ประเภท โคลง และร่าย มีวิธีสังเกตดังนี้

3.1 คำเอก ได้แก่

3.1.1 คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์เอกทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นใช้อักษรใดเป็นพยัญชนะต้นก็ตาม เช่น น้า แข่ง นั้ง เอ๋ย แก่ อร่าม แจ่ม ว้าว กว้า ฯลฯ

3.1.2 คำที่เป็นคำตายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นมีเสียงวรรณยุกต์ใดก็ตาม เช่น ตกหนัก แบบ เกิด คลาด ฯลฯ

3.1.3 คำที่ปกติใช้วรรณยุกต์โท แต่มาเปลี่ยนใช้วรรณยุกต์เอก ด้วยหาคำที่ต้องการไม่ได้ที่เรียกว่า "เอกโทษ" เช่น ให้ - ใ้ เข้า - เค้า ถ้า - เท้า ลู้ - ชู้ ฯลฯ

3.2 คำโท ได้แก่

3.2.1 คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์โททั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นใช้อักษรใดเป็นพยัญชนะต้นก็ตาม เช่น น้า รู้ ให้ เนื้อ กว้าน พลั่ว พริ้ง ฯลฯ

3.2.2 คำที่ปกติใช้วรรณยุกต์เอก แต่มาเปลี่ยนใช้วรรณยุกต์โท ด้วยหาคำที่ต้องการไม่ได้ที่เรียกว่า "โทโทษ" เช่น ช่วย - ฉ่วย พี่ - ผี้ นี - หนี ฯลฯ

4. ข้อบังคับเฉพาะ ที่ว่า เรื่อง คำครุ คำลหุ

คำครุคำลหุ คือ คำที่บังคับใช้ในคำประพันธ์ประเภทฉันท์ เท่านั้น โดยกำหนดเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ~ แทนคำครุ และ ๑ แทนคำลหุ

4.1 คำครุ คือคำที่มีเสียงหนัก ได้แก่

4.1.1 คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว ในมาตราแม่ ก.กา เช่น มา เก ดี ดู सा ฯลฯ

4.1.2 คำทุกคำที่มีตัวสะกด ไม่ว่าจะเป็นประสมด้วยสระเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ตาม เช่น พก รัก มาก เคย แล้ว เช่น ดอย เมิน บาป ฯลฯ

4.1.3 คำทุกคำที่ประสมด้วย สระอำ ไอ โอ โเอ เช่น ไป ได ข่า เนา ฯลฯ

4.2 คำลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่

4.2.1 คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ในมาตราแม่ ก.กา เช่น จะ ตี เอ๊ะ เปียะ เกกะ ระยะ มตะ สมตะ ฯลฯ

4.2.2 คำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น กิ ปิ ธิ ณ เป็นต้น

1.2 การวางแผนคิดหรือการสร้างความคิด

คิด ความหมายตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ไว้ว่า ทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบให้เป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คัดคะเน คำนวณ มุ่ง จงใจ ตั้งใจ นึก

ความคิด เป็นอาการนาม ซึ่งหมายถึง การทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบเป็นรูปขึ้นในใจ การไตร่ตรอง การใคร่ครวญ

แนวคิด คือกระบวนการคิด ที่ได้วางแผนหรือเส้นทางหรือขอบเขตการคิด เพื่อให้เกิดผล เป็นความคิดขึ้น

การคิด เป็นกระบวนการของสมองของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ได้รับสิ่งกระตุ้น หรือสิ่งเร้า สมองก็จะทำงานอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการจนเกิดเป็นผลออกมา ที่เรียกว่า ความคิด

มนุษย์รู้จักคิดตั้งแต่เด็กแล้ว และเมื่อเจริญวัยมากขึ้น ขอบเขตของการคิดก็กว้างขวางมากขึ้น กระบวนการในการคิดก็จะยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น

การคิด เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ กระบวนการคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ความคิดก็มีคุณภาพมากขึ้นและสูงขึ้นเช่นนั้น จนก่อให้เกิดอรรถประโยชน์อย่างมากมาต่อมนุษยชาติ ผู้ที่มีความคิดเป็นสมบัติของตน หรือประจำตน ถือว่า เป็นผู้มีความล้ำชนิดหนึ่ง ที่เรียกกันว่า ก้าวล้ำความคิด หรือก้าวล้ำสติปัญญา หรือพลังสมอง

ความคิดของมนุษย์เป็นนามธรรม ไม่มีตัวตน มองไม่เห็น และจับต้องไม่ได้ เราสามารถรู้ ความคิดของมนุษย์ได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์ผู้นั้นแสดงความคิดออกมาในรูปของการกระทำ หรือคำพูด ความคิดที่แสดงออกมาเป็นคำพูดก็คือภาษานั้นเอง อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือใน การถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมา

ทิศทางการคิด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ใน พระราชพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2521 มีความตอนหนึ่ง ดังนี้

“ การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่าง จะคิดให้วิเศษ คือคิดแล้วทำให้เจริญออกมาได้ จะคิดให้หายนะ คือคิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัย หมายความว่า เมื่อคิดเรื่องใด สิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลาง ไม่ปล่อยให้อคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจ ตรงตามเหตุผลที่ถูกแท้และเป็นธรรม ”

ทิศทางการคิดจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดในทางหายนะ คือ ความคิด หรือการคิด ที่นำไปสู่ความวิบัติ ฉิบหาย ความเสื่อม ความไม่ดีงาม ความไม่ถูกต้อง ความคิดประเภทนี้ นำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและสังคม

2. ความคิดในทางวิวัฒนาการ คือ ความคิดหรือการคิดที่นำไปสู่ความเจริญงอกงามอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การคิดช่วยเหลือกันและกันในยามปกติ และคับขัน การคิดประนีประนอม การคิดให้ทุกฝ่ายร่วมมือประสานกันเพื่อให้เกิดประโยชน์น้อยใหญ่ การคิดหาวิธีที่จะดำรงชีวิตให้เป็นสุขไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์

เราทราบแล้วว่า ความคิดในแนววิวัฒนาการ นั้น มีคุณค่าและให้ประโยชน์ หากเราต้องการเขียนงานประพันธ์สักชิ้นหนึ่ง เราจะต้องใช้ความคิดอย่างตั้งใจจริงจัง เพื่อให้เนื้อหาสาระของงานประพันธ์นั้นอยู่ในแนววิวัฒนาการ และหากความคิดนั้นแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น มีลักษณะกว้างไกล ลึกซึ้ง ใช้จินตนาการ ความคิด หรือแนวคิดนั้น เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์

ก็สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์นี้ ผลิตออกมาเป็นงานประพันธ์ต่างๆ ที่เรารู้จักทั้งในรูปแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง

ดังนั้น ในการแต่งคำประพันธ์หรือบทประพันธ์ชนิดใดๆ ก็ตามผู้แต่งต้องวางแผนความคิดหรือสร้างความคิดก่อน เพื่อจะกำหนดเป็นเนื้อหาสาระของงานประพันธ์นั้นๆ การวางแผนความคิด หรือการสร้างความคิดเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาในคำประพันธ์ แบ่งเป็นข้อๆ ได้ ดังนี้

1. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแผนความคิดให้เกี่ยวข้องกับอารมณ์ต่างๆ เช่น

กรตระกองกอดแก้ว	เรียมจักร้างรสแล้ว
คลาดเคล้าคลาสมร	
จำใจรจากสร้อย	อยู่แม่อย่าละห้อย
หอนซ้าคืนสม แม่แล	

(ลิลิตตะเลงพ่าย – กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ)

เป็นบทที่แสดงความอาลัยอาวรณ์ที่ต้องจากนางอันเป็นที่รักไป

พรหมจรรย์กระเจิงล่ม	ประลุพรหมพิภพบน
พ่ายพักตรัสสุณทน	บมิไหวครุโกลระจาย
กรรมร้อนบห่อนกรุ่น	เพราะพิรุณประโปรยปราย
กองเพลิงเถกิงกราย	ดิ้นแห่งบแห่งหนี

(อิเลกตรอน – พระยาศรีสุนทรโวหาร)

เป็นบทที่แสดงถึงอารมณ์โศกอันเป็นธาตุแท้ของมนุษย์

ชาย-หญิง

3. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต เช่น

เสียสละสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียศักดิ์สู่ประสงค์	สิ่งรู้
เสียรู้เร่งดำรง	ความสัตย์ ใว์นา
เสียสัตย์อย่าเสียสุ	ชีพม้วยมรณา

(โคลงโลกนิติ – กรมพระยาเดชาดิศร)

ชี้ให้เห็นปรัชญาชีวิตว่า ยอมตายเสียดีกว่าที่จะยอมเสียความสัตย์สุจริต

มนุษย์เรามีดีในชีวิต	ที่กอบกิจการเลิศประเสริฐสุนทร
ทำความชอบมอบไว้เป็นบุญ	ไว้เป็นทุนไปข้างหน้าสสาร
นี้แหละแยกพืชสัตว์จัตว่ายอด	ถึงมอดม้วยก็ยังมิดีสอน
แก่ลูกหลานต่อมาเป็นอากร	สถาพรพูนทวีศิริไฉย

(มนุษย์เรามีดีที่ตรงไหน – พระยาอุปกิตศิลปสาร)

แนวคิดที่ว่า ความดีของมนุษย์อยู่ที่การกระทำแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ให้ไว้ แก่

โลกของเรา

มโนมอบพระผู้	เสวยสวรรค์
แขนมอบถวายทรงธรรม	เทิดหล้า
ดวงใจมอบเมียขวัญ	และแม่
เกียรติศักดิ์รักข้า	มอบไว้แก่ตัว

(โคลงสุภาภิตนักรบโบราณ – รัชกาลที่ 6)

ทุกส่วนของร่างกายมอบให้บุคคลที่ตนรัก และเกิดบุญบูชา ยกเว้นเกียรติ

ที่มอบไว้แก่ตัวเอง

4. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับอุดมคติ เช่น

ที่จะเกลาทางกู่สูคนยาก	ที่จะจากผมนิมั้มเส้นไหม
ที่จะหาญผานกล้านัยน์ตาใคร	ที่จะให้ส่งสิ้นเธอจันทัง
ที่จะอยู่เพื่อคนที่เธอรัก	ที่จะหักพาลแพรงแหลกเป็นผง
ที่จะจุดมุ่งหมายปลายทะนง	ที่จะคงธรรมเที่ยงเคียงโลกา

(ฟ้าชลิบทอง – อุชเชณี)

แสดงแนวคิดของคนยากต้องต่อสู้กับธรรม และความอยู่ดีธรรม เพื่อให้ได้

ความสุข

ภพนี้มีไฉ่หล้า	หงส์ทอง เดียวเลย
กากีเจ้าของครอง	ร่วมด้วย
เมาสมมุติจองหอง	หื่นชาติ
แล้งน้ำมิตรโลกม้วย	หมดสิ้นสุขสานต์

(กวีนิพนธ์ – อังคาร กัลยาณพงศ์)

กล่าวถึงมนุษย์ทุกคนควรรักใคร่ปรองดองกันและมีมิตรไมตรีต่อกัน

กินดินไปก่อนเกิดลูก	เพราะไม่ได้ปลูกไม่ได้สร้าง
ชีวิตอย่างเรามันแคว้งคว้าง	ถูกแอบอ้างเอาเมืองไปกลืนกิน
พอนี้กินดินมาก่อนลูก	แล้วยังถูกคนโหดหิน
ถูกกระทำเอาด้วยคนทมิฬ	ได้ยื่นคำสาบานคำเองช่วย

(กินดิน กินเมือง – ประเสริฐ จันท)

แสดงความเก็บกดของคนจน ซึ่งชีวิตไม่มีโอกาสเสนอหน้าขึ้นสู้ใครๆ

5. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น

สายัณห์ตะวันยาม	ขณะข้ามทิวเขามพร
เข้าภาคนภาตอน	ทิศตกก็รำไร
รอนๆ และอ่อนแสง	นภาแดงสีแปลงไป
เป็นครามอร่ามใส	สุกาสดพิสุทธิ์สี
เรื่อๆ ณ เมื่อรัต	ดิจะผลัดก็พลันมี
มีดมามีข้าที่	ศศิธรจะจรแทน

(ณ หากทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง – นายชิต บุรทัต)

กล่าวถึงบรรยากาศเมื่ออาทิตย์จะลับขอบฟ้า ชี้ให้เห็นธรรมชาติโลกว่ามีสว่างแล้วก็มีมืด

ไตรภวารละหานหิน	ศิขรินทรชโลทร
เพ็ญภาพสภาพอน	นรเวทวนาศัย
ขุนเขาเขย่าเมฆ	รุจิเรขหิมาลัย
แห่นลับละเลิงชัย	ชนะชีพมียอมแน
ควนค่อมประนอมชม	อภิมย์ละลานแด
เถื่อนถ้ำสำราญแล	รพิพนพะนอแสง
ธารล้าถลาลาก	ชลหกกระหิมแรง
ราดผาถลาทาง	พสุธาครรไลไหล

(ธรรมชาติ – ครูเทพ)

กล่าวถึงสภาพน้ำตก ป่าเขาลำเนาไพรที่สวยงาม

6. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับความรู้สึก และ

จินตนาการ เช่น

อำอรุณแอร่มระเรื่อรุจี	
ประดุมโนภิรมย์ระดี	ณ แรกรัก
แสงอรุณวิโรจน์นภาประจักษ์	
แนลัมเนลาและโสภินัก	นะฉินใจ
หญิงและชาย ณ ยามระตือทุทัย	
สว่าง ณ กลางกมลละไม	ก็ฉนั้น

(มัทนพาธา – รัชกาลที่ 6)

แสดงความรู้สึกของชายหญิงที่กำลังตกอยู่ในห้วงภวังค์แห่งความรัก

ผีเสื้อทองล่ายองระรองลักษณ์	สิ้นแรงกวักปีกอ่อนร้อนถลา
เข้าเกาะปลายนิ้วงามทราวมสุดา	ด้วยหลงว่ามาลีที่โสภิต
เกาะฟ้านักพักอยู่เป็นครู่ใหญ่	จึงจากไปทิ้งละอองทองวิจิตร
เป็นรอยลาวาฉยเลือนเตือนให้คิด	เหมือนจุมพิตติดไว้ที่ปลายมือ

(ละอองทองที่ปลายมือ – ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา)

เมื่อเห็นละอองผีเสื้อติดที่ปลายนิ้ว ก็แสดงจินตนาการออกไปกว้างไกล

7. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับสัจธรรม เช่น

หอมกลิ่นดอกไม้ที่	นับถือ
หอมแต่ตามลมฤา	กลับย้อน
หอมแห่งกลิ่นกล่าวคือ	ศีลสัตย์ นี่นา
หอมสุดหอมสะท้อน	ทั่วใกล้ไกลถึง

(โคลงโลกนิติ – กรมพระยาเดชาดิศร)

แสดงให้เห็นความจริงว่า ความซื่อสัตย์และมีศีลธรรมกระจายระบือสื่อไกล

จะกล่าวถึงกระหาชาย	ประชาชาวชะอำชำ-
นือาชีพทะเลท่า	ถนัดลอบและเบ็ดแห
ชำนาญแนวพนาญ	กระสันต์สรรพสภาพแล
เตลิดป่าพนาแปร	เพาะปลูกข้าวและแตงโม
มิโค่นเสาก็เผาถ่าน	ประมวงงานลืออีกไซ
ประทุกเกี่ยวนกระบือโค	ค่านวนคำมิต่อยมี

(ยถากรรม – ครูเทพ)

แสดงสภาพการดำรงชีวิตและการงานอาชีพของชาวชะอำ

8. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ เช่น

งานครูตุล้ายปลูก	พฤษภา
สอนสั่งหลังเมตตา	ต่างน้ำ
ลำต้นอ่อนเอนหา	ทางเหี่ยว ไวนอ
ศิษย์ที่เอนอ่อนค้ำ	อยู่ด้วยวินัย
ไม้เติบโตแตกกิ่งก้าน	สาขา
ร่มรื่นพื้นพสุธา	นั้นแล
ศิษย์ประกอบนาคา	อาชีพ
ยังประโยชน์ยิ่งแล	ทั่วทั้งถิ่นไทย

(งานครู – ม.ล.ปิ่น มาลากุล)

เปรียบเทียบงานครูกับการปลูกต้นไม้ ที่ต้องใช้ความเมตตาและวินัย จนกว่าต้นไม้ คือ ศิษย์จะเจริญแตกกิ่งก้านสาขา

ผิเราคิดโกรธแค้น	เคื่องใคร ใครนา
จะพูดจะทำใด	เมื่อนั้น
แล้วแต่ทุจริตไป	เป็นโทษ
ทุกข์จะตามบีบคั้น	ชั่วสิ้นสงสาร
ปานดังจักรเฒ่า	ตามรอย โศภา
โคจะเดินไปถอย	หยุดยัง
จักรเกวียนย่อมจะคอย	หมุนเคลื่อน ตามแฮ
โคหยุดจักรก็ตั้ง	แต่ด้อยตามเสมอ

(ความสัตย์สุจริต – เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)

หากเรามีความโกรธแค้นผู้หนึ่งผู้ใดและก่อกรรมไว้กับเขาความทุกข์จะติดตามตัวเราไปตลอด เหมือนรอยล้อเกวียนที่ตามรอยเท้าโคไปตลอด

9. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องับสิ่งที่เกินจริงหรือเป็นไปไม่ได้ เช่น

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร	ไม่สิ้นสุดความรักสมัคสมาน
แม้อยู่ในใต้หล้าสุธาธาร	ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา
แม้เนื้อเย็นเป็นห้วงมหรณพ	พี่ขอพบศรีสวัสดิ์เป็นมัจฉา
แม้เป็นบัวตัวพี่เป็นภุมรา	เชยผกาโกสุมปทุมทอง
แม้เป็นถ้ำอำไพใครเป็นหงส์	จะร่อนลงสิงสู่เป็นคู่สอง
ขอติดตามทราบนงนวลละออง	เป็นคู่ครองพิศวาสทุกชาติไป

(พระอภัยมณี – สุนทรภู่)

แม่หญิงที่รักจะไปเกิดเป็นสิ่งที่ใดก็ตาม ตัวภวีก็น่าจะขอเกิดตามไปเป็นคู่ของ
สิ่งนั้นๆ ตลอดไป แสดงให้เห็นถึงความรักอันยิ่งใหญ่ที่มีต่อหญิงอันเป็นที่รัก

เรียบร่ำน้ำเนตรถ้วม	ถึงพรหม
พาหมู่สัตว์จอมจม	ชีพม้วย
พระสุเมรุเปื่อยเป็นตม	ทบทาว ลงนา
อักษิพรหมฉ้วย	พีไฉจิงคง

(กำสรวลศรีปราชญ์ – ศรีปราชญ์)

ภวีก็น่าเสียใจมากถึงคนรัก จึงร้องไห้จนน้ำตาท่วมไปถึงชั้นพรหม สัตว์
ทั้งหลายตายหมด แต่ตัวภวีก็น่าไม่ตาย เพราะพรหมชั้นสูงสุดช่วยไว้

10. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับการเชิดชู ยกย่อง
สตุติ เช่น

พระเกียรติรุ่งฟุ้งเฟื่อง	เดชา
ถ้วนทั่วทุกทิศา	นอบน้อม
พระนามไทเอกรา	ทศรถ
กษัตริย์มาขึ้นพร้อม	บ่เว้นสักคน
เดชะพระบารมีล้น	อนันต์
จักนับด้วยกัปกาลปี	ฤาได้
สมภารพูนแต่บรรพ์	นาเนก
ยิ่งบำเพ็ญเพิ่มไว้	กราบเกล้าโมทนา

(จินดามณี – พระโหราธิบดี)

สตุติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเอกาทศรถ

สรวมชีพน้อมมนพร้อมธิปกรปรเมศ	
เหนือเกล้าพระปกเกศ	อำพล
เอกองค์แห่งนรชนพระผู้บิบัติพิมล	
ฝังแน่นสถิตชน	บดี
เหนือยเหน็ดยิ่งวรกายธมายนปฐพี	
แกร่งด้วยฤดีศรี	ประชา
ทั่วทุกแห่งธเสด็จจะเห็จจนพสุธา	
ไม่หวั่นชวีวา	พระองค์
เปรียบเป็นเช่นชลแห่งพระเปี่ยมวิริยะคง	
หล่อเลี้ยงสืบนิยง	นิกร

ขององค์ทรงพระเจริญบำเพ็ญปิยะสุพร
 เปริตแพรวจิรัฐกร ชโย
 (อาศิรวาทสดุดี – ใจเด็ด หวานชะเอม)
 สดุดีเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

แนวคิด หรือความคิด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เราสามารถจะวางหรือคิดเพิ่มเติมให้วิวัฒนาการนี้ หรือหลากหลายกว่านี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การสังเกตงานประพันธ์ที่กวีหรือผู้แต่งทั้งหลายได้แต่งหรือเรียบเรียงขึ้น เราจะเห็นว่าเนื้อหาสาระอาจจะไม่ตรงกับแนวคิด หรือความคิด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็เป็นได้ และไม่ถือว่าผิด เพราะแนวคิด หรือความคิดเป็นของเฉพาะตัว

1.3 การแต่งกลอนสุภาพ

ประวัติความเป็นมาของกลอน

กลอนน่าจะเป็นคำประพันธ์ของไทยแท้ ซึ่งเกิดจากอุปนิสัยของคนไทยที่ชอบพูดจาให้คล้องจองกัน หรือที่เรียกว่า เจ้าบทเจ้ากลอน ซึ่งจะพบได้จากเพลงชาวบ้าน สุภาพิต หรือคำพังเพยต่างๆ เป็นต้น กลอนมีต้นแบบจากเพลงพื้นเมือง ทั้งนี้อาจพิจารณาจากร่องรอยของเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นเพลงพื้นเมืองชนิดหนึ่ง จนไปสู่รูปแบบของกลอนดอกสร้อยที่แต่งขึ้น ร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงและจากนั้นก็วิวัฒนาการไปสู่รูปแบบของกลอนสักวา กลอนบทละครและกลอนอื่นๆ ในที่สุด (นิมโนล หาดูหนองค์. 2535: 78)

กลอนเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับ 3 อย่าง ได้แก่ คณะ จำนวนคำและสัมผัสเชื่อกันว่า เป็นคำประพันธ์ท้องถิ่นของไทยแถบภาคกลางและภาคใต้โดยพิจารณาจากหลักฐานในวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมลายลักษณ์ และวรรณกรรมมุขปาฐะกลอนมารุ่งเรืองในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กวีที่สำคัญ ได้แก่ องค์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ฯลฯ โดยเฉพาะสุนทรภู่ ได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีที่ทำให้ฉันทลักษณ์ของกลอนพัฒนาถึงระดับสูงสุด และลีลากลอนได้รับการยอมรับว่าเป็นแบบฉบับของกลอนที่ไพเราะที่สุดและนิยมแต่งกันมาจนถึงปัจจุบัน (สุภาพร มากแจ้ง. 2535: 59)

การจำแนกประเภทของกลอน

กำชัย ทองหล่อ (2525) ได้จำแนกไว้ 3 ประเภท คือ

1. กลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้ถ้อยคำและทำนองเรื่อย ๆ มี 4 ชนิด คือ กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนแปด และกลอนเก้า
2. กลอนลำนำ คือ กลอนที่ใช้ขับร้องหรือสวด ให้มีทำนองต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ กลอนละคร กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย และกลอนขับร้อง

3. กลอนตลาด คือ กลอนผสม หรือ กลอนคละ ไม่กำหนดตายตัว เหมือนกลอนสุภาพ ได้แก่ กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย และ กลอนเพลงปฏิพากย์ เป็นต้น

ประจักษ์ ประภาพิตยากร และ คณะ (2525) แบ่งกลอนเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. กลอนขับร้อง คือ กลอนที่ใช้สำหรับขับร้อง หรือ ส่งมโหรี ได้แก่ กลอนสัทวา กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร เพลงไทย และเพลงพื้นเมือง

2. กลอนเพลง คือ กลอนที่ใช้สำหรับอ่านเป็นส่วนใหญ่ แต่อาจจะมีการขับร้องบ้าง ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิยาย และกลอนหก

ประยอม ชองทองและ คณะ (2537) แบ่ง กลอนเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. กลอนคำร้องหรือกลอนขับร้อง คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อใช้เป็นบทขับหรือร้อง ได้แก่ กลอนบทละคร กลอนดอกสร้อย กลอนสัทวา และกลอนเสภา

2. กลอนสุภาพ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "กลอนตลาด" แต่งขึ้นเพื่อไว้ใช้อ่าน ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิทานคำกลอน

3. กลอนกลอน คือ กลอนที่แต่งให้มีลักษณะพิเศษเพิ่มไปกว่าปกติ ได้แก่ กลอนกลบท กลอนอักษร

สุภาพร มากแจ้ง (2535) แบ่งกลอนตามวัตถุประสงค์การใช้ได้ 2 ประเภท คือ

1. กลอนอ่าน คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่ออ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน มี 8 ชนิด คือ กลอนนิราศ กลอนเพลงยาว กลอนนิทาน กลอนสี่ กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนแปด และกลอนเก้า

2. กลอนร้อง คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อการขับร้องโต้ตอบกัน การขับลำนำเพื่อความไพเราะ และขับร้องประกอบการแสดงเพื่อความบันเทิง มี 5 ชนิด คือ กลอนดอกสร้อย กลอนสัทวา กลอนเสภา กลอนบทละคร และกลอนเพลงชาวบ้าน

จากการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวสรุปได้ว่า กลอนแบ่งเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. กลอนสุภาพ
2. กลอนดอกสร้อย
3. กลอนสัทวา
4. กลอนบทละคร
5. กลอนเสภา
6. กลอนเพลงยาว
7. กลอนนิราศ
8. กลอนนิทาน

วรรณศิริ ผลประมูล (2545: 22) กล่าวว่า ร้อยกรองประเภทกลอนนี้ มีหลักอยู่ที่กลอนสุภาพ ฉะนั้นจึงควรเริ่มศึกษากลอนสุภาพเสียก่อน

กลอนสุภาพ หรือกลอนแปด

กลอนสุภาพหรือกลอนแปด เป็นกลอนที่แต่งขึ้นตามรูปแบบลักษณะบังคับพื้นฐาน คำว่ากลอนสุภาพ หลวงธรรมาภิรมย์ (เถิก จิตรกถึก) ได้อธิบายไว้ในหนังสือประชุมลำนานว่า หมายถึงกลอนที่แต่งโดยใช้คำวรรคละ 8 คำ เป็นพื้นโดยอธิบายไว้เป็นกลอนดังนี้

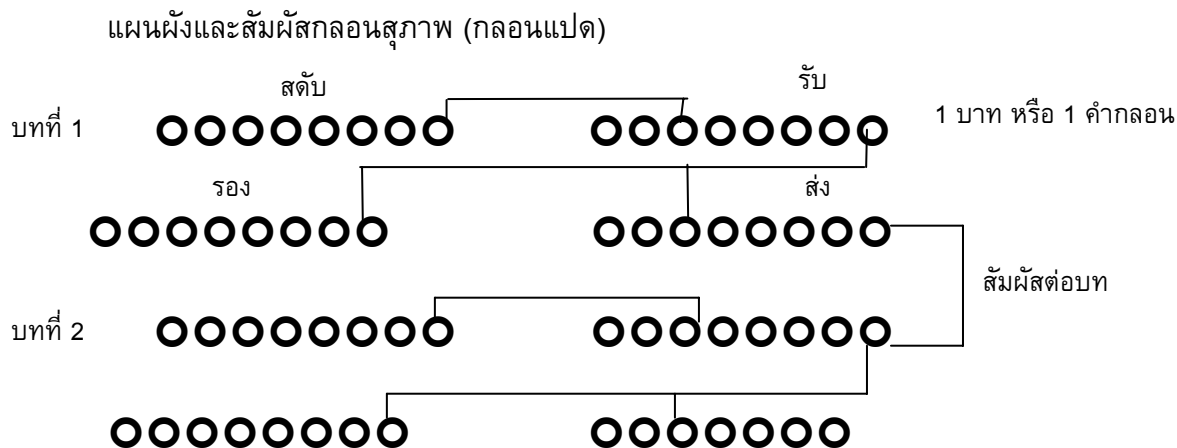
กลอนสุภาพแปดคำประจำบ่อน	อ่านสามตอนทศวรรคประจักษ์แถลง
ตอนต้นสามตอนสองสองแสดง	ตอนสามแจ้งสามคำครบจำนวน
กำหนดบพระยะกะสัมผัส	ให้ฟาดพิดขัดความตามกระสวน
วางจิ้งหะกะทำนองต้องกระบวน	จึงจะชวนฟังเสนาะเพราะจับใจ
(ประชุมลำนาน. 2514: 59)	

ลักษณะและข้อบังคับของกลอนสุภาพ

กุหลาบ มลลิกะมาศ และ วิพุธ โสภวงศ์ (2539: 135) กล่าวถึงลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพไว้ ดังนี้

1. กลอนบทหนึ่งๆ มี 2 คำกลอน หรือ 4 วรรค
2. วรรคหนึ่งๆ มีคำ 7 – 9 คำ ส่วนมากนิยมให้มี 8 คำ
 - วรรคที่ 1 เรียกว่า วรรคสดับ
 - วรรคที่ 2 เรียกว่า วรรครับ
 - วรรคที่ 3 เรียกว่า วรรครอง
 - วรรคที่ 4 เรียกว่า วรรคส่ง
3. มีสัมผัสบังคับหรือสัมผัสนอก 3 แห่ง คือ สัมผัสในบท 2 แห่ง และสัมผัสเชื่อมระหว่างบท 1 แห่ง ในกรณีที่เขียนมากกว่า 1 บท มีสัมผัสไม่บังคับหรือสัมผัสสละภายในวรรค เพื่อความไพเราะรื่นหู และอาจสัมผัสอักษร เพื่อเน้นความไพเราะยิ่งขึ้น
4. การกำหนดเสียงวรรณยุกต์คำสุดท้ายวรรค ควรกำหนด ดังนี้
 - วรรคที่ 1 คำสุดท้ายของวรรค ใช้เสียงวรรณยุกต์ สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา ได้แต่ไม่นิยมเสียงวรรณยุกต์สามัญ
 - วรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรค ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์ สามัญและเสียงตรี นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์จัตวา
 - วรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรค ให้ใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือเสียงตรี ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์เอก โทและจัตวา

วรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรค ให้ใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือตรี ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์เอก โท จัตวา นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ

คณะ

กลอนสุภาพบทหนึ่งจะมี 4 วรรค วรรคแรก เรียกว่า วรรคสลับ วรรคที่สองเรียกว่า วรรครับ วรรคที่สามเรียกว่า วรรครองและวรรคที่สี่ เรียกว่า วรรคส่ง กลอน 1 บท จะมี 2 บาท หรือ 2 คำกลอน 1 บาท จะมี 2 วรรค 1 วรรค จะมี 8 คำ แต่อนุโลม 7 – 9 คำ

สัมผัส

1. ระหว่างวรรค คำสุดท้ายของวรรคสลับสัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรครับดีที่สุด หรืออาจจะเป็นคำอื่นก็ได้ เว้นคำที่ 8
 2. คำสุดท้ายของวรรครับ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรครอง และคำที่ 3 ของวรรคส่งดีที่สุด หรือคำอื่นๆ ก็ได้ เว้นคำที่ 8
 3. คำสุดท้ายของวรรคส่งสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรครับ
- ในบทต่อไป เรียกว่า สัมผัสต่อบท

1.3 การแต่งโคลงสี่สุภาพ

ประวัติความเป็นมาของโคลง

คำประพันธ์ประเภทโคลง ปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ในลิลิตโองการแช่งน้ำ ซึ่งเป็นวรรณคดีเล่มแรกในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่งขึ้นเพื่อใช้ในพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา สันนิษฐานว่า พราหมณ์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้แต่ง

โคลงน่าจะมาจากคำกวีพื้นถิ่นไทยในสยามประเทศแต่โบราณกาลนี้เอง คือมาจากไทยฝ่ายเหนือ เรียกว่า ล้านนาไทย หรือ ลานนา และมาจากไทยฝ่ายอีสาน ซึ่งมีภาษาตระกูลไทย – ลาว เป็นหลัก มักเรียกชื่อโคลงมาแต่โบราณว่า " โคลงลาว "

ประยอม ชองทอง และคณะ (2537: 45) แบ่งโคลงเป็น 4 ชนิด คือ

1. โคลงสุภาพ แบ่งเป็นชนิดต่างๆ คือ โคลงสอง โคลงสาม และโคลงสี่
2. โคลงตัน แบ่งเป็น โคลงตันบาทกฤษณ และวิวิธมาลี
3. โคลงกระทู้ แบ่งเป็นกระทู้คำเดียว กระทู้หนึ่งคำ (คำต่างกัน) กระทู้ 2

คำ กระทู้ 3 คำ และกระทู้ 4 คำ

4. กลโคลง แบ่งเป็นโคลงกลบท และโคลงกลอักษร

โคลงสี่สุภาพ เป็นโคลงที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด และเป็นโคลงที่ใช้แต่งวรรณกรรมได้ตลอดเรื่องโดยไม่ต้องแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ

คณะ

โคลงสี่สุภาพบทหนึ่งจะมี 4 บาท บาทละ 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 วรรค หลังมี 2 คำ เหมือนกันทั้งบาท 1, 2 และ 3 ส่วนบาทที่ 4 วรรคหน้ามี 5 คำ แต่วรรคหลังจะมี 4 คำ รวมจำนวนคำทั้งหมด 30 (ไม่นับคำสร้อย ที่อาจเติมท้ายบาทที่ 1 และ 3 อีกบาทละ 2 คำ)

คำเอกคำโท

โคลงสี่สุภาพมีบังคับ คำเอก 7 แห่ง และคำโท 4 แห่ง ดังนี้

คำเอก 7 แห่ง

บาทที่ 1 คำที่ 4

บาทที่ 2 คำที่ 2 และ 6

บาทที่ 3 คำที่ 3 และ 7

บาทที่ 4 คำที่ 2 และ 6

คำโท 4 แห่ง

บาทที่ 1 คำที่ 5

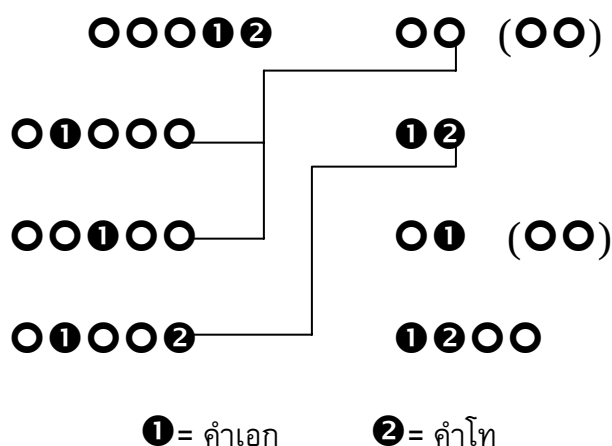
บาทที่ 2 คำที่ 7

บาทที่ 4 คำที่ 5 และ 7

สัมผัส

คำสุดท้ายของบาทที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหน้า บาทที่ 2 และ บาทที่ 3 และคำสุดท้ายของบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคหน้าในบาทสุดท้าย ถ้าแต่งติดต่อกันหลายๆ บท ก็นิยมส่งสัมผัส โดยให้คำสุดท้ายของบทหน้า ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ของบาทที่ 1 ในบทต่อไป

แผนผังและสัมผัส

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

งานวิจัยภายในประเทศ

ปราณี เพชรแก้ว (2525) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความสนใจในการอ่านวรรณกรรม ร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครูภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง ชายและหญิงวิชาเอกภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524 ของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในภาคใต้จำนวน 300 คน เป็นนักศึกษาชาย 150 คน หญิง 150 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองมากส่วนในด้านเนื้อหา และ แนวความคิดส่วนใหญ่จะสะท้อนภาพสังคม เหตุการณ์ปัจจุบันต่างๆ และการจรรโลงสังคม ด้านกลวิธีในการเขียนยังยึดถือฉันทลักษณ์โบราณ แต่บางคนพยายามดัดแปลง โดยไม่จำกัด คณะหรือสัมผัสที่เคร่งครัดนัก นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาชายและ หญิงในด้านต่างๆ แล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันโดยนักศึกษาหญิงมีความสนใจวรรณกรรมร้อยกรอง สูงกว่านักศึกษาชายเป็นส่วนมาก

มัลลิกา พูลสวัสดิ์ (2527) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษ์ณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณ วิจักษ์ณ์ในด้านต่างๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีสอน การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเน้นในระดับมาก ได้แก่ การที่นักเรียนสามารถอธิบายคติธรรมและข้อคิดต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้ ด้านวิธีสอน ใช้แนว

ทักษะสัมพันธ์มาก ส่วนกิจกรรมมีหลายประเภท เช่น กิจกรรมในห้องเรียน ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน การให้ถอดคำประพันธ์ เป็นต้น กิจกรรมนอกห้องเรียน ได้แก่ วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา เป็นต้น สื่อการสอนที่ครูใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือเอกสารที่นอกเหนือจากตำราเรียน แอ็บบันทึกเสียง เป็นต้น การวัดและการประเมินผล ใช้การตอบคำถามปากเปล่า และอภิปรายมาก ส่วนปัญหาที่พบคือ ไม่เข้าใจความหมายศัพท์ยาก อ่านทำนองเสนาะไม่ถูกต้อง ไม่มีความสามารถในการถอดคำประพันธ์ และแต่งคำประพันธ์ นักเรียนขาดความสนใจ ควรจัดการเรียนการสอนให้สนุกสนานและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

อำเภอพรรณานิคม (2529) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 ในด้านฉันทลักษณ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร และความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 เขียนกาพย์ยานี 11 ด้านฉันทลักษณ์อยู่ในเกณฑ์ดี และเขียนกลอนสุภาพ อยู่ในเกณฑ์เกือบดีในทุกด้าน

ทิววรรณ คำดวง (2531) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ เรื่องกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติเรื่องกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 85.44/81.71 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในเรื่อง “ กลอนสุภาพ ” ระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุไรรัตน์ วรรณยิ่ง (2532) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์ดีและความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลสูงกว่าในโรงเรียนเอกชนทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ละเอียด คชวัฒน์ (2537) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพมีประสิทธิภาพ 80.40/81.00 และคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธ โตจิตเทพย์ (2544) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินงานเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินงานเขียนร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาเกณฑ์การประเมิน การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน การทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน และการประเมินและการปรับปรุงเกณฑ์การประเมิน ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่มีเกณฑ์การประเมินงานเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ครูมีความต้องการเกณฑ์การประเมินงานเขียนร้อยกรองที่ ระบุตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ จินตลักษณ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร และความคิดสร้างสรรค์ ชนิดจัดลำดับคุณภาพ 2) เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ คือ จินตลักษณ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร และความคิดสร้างสรรค์ แต่ละตัวบ่งชี้มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ปรับปรุง ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมร่างเกณฑ์การประเมิน พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) การทดลองใช้เกณฑ์การประเมินโดยครูและ ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นใช้ประเมินผลงานเขียนร้อยกรองได้ตรงกับความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน 4) ผลการประเมินพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้น เมื่อใช้เกณฑ์ประเมินผล ตรวจผลงานการเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพของนักเรียน พบว่า เกณฑ์มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ว่านักเรียน มีความสามารถในการเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพอยู่ในระดับดี ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจกับเกณฑ์การประเมิน

วรรณศิริ ผลประมูล (2545) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรอง และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอน ตามคู่มือครู โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรอง และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครูผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอน ตามคู่มือครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับ

การสอน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอน ตามคู่มือครูมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นเรศมณฑ์ เพชรนาจักร (2543) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนา และวิธีการสอนในโคลงโลกนิติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพื่อรวบรวมประวัติ ความเป็นมา ศึกษาเนื้อหาคำสอน วิเคราะห์หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และเปรียบเทียบ วิธีการสอนของพระพุทธเจ้ากับวิธีการสอนในโคลงโลกนิติ การวิเคราะห์หลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ สะท้อนหลักคำสอน เรื่องจุดหมายปลายทางระดับ โลภียสุขเป็นส่วนใหญ่ ส่วนจุดหมายปลายทางระดับโลกุตตรสุขนั้น มีเป็นส่วนน้อย หลักคำสอน ดังกล่าว ยังสามารถนำมาใช้พัฒนาการครองขรรวาวสวีสัยในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เพราะธรรมชาติ ของพระพุทธเจ้าเป็นความจริง (สัจธรรม) ไม่จำกัดด้วยกาล เวลา (อกาลโก) ทำทนายให้เข้าไป พิสูจน์ความจริง (เอหิปัสสโก) เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้าใจในตน (โอปนยโก) ผลการปฏิบัติ อันผู้รู้ รู้และเข้าใจได้ด้วยตน (ปัจจุตต เวทิตัพโพ วิญญูหิ) วิธีการสอนของพระพุทธเจ้ากับวิธีการสอน ในโคลงโลกนิติ ที่คล้ายคลึงกัน 5 ประการ คือ การสอนแบบบรรยาย การสอนโดยใช้นิทาน การสอนโดยแสดงสิ่งที่ผ่านมา การสอนโดยบอกผลของการกระทำการสอน โดยวิธีการ เปรียบเทียบส่วนวิธีการสอนที่แตกต่างกัน คือ การสอนโดยเล่นภาษาและเล่นคำ

วิษณุ พัฒนวิบูลย์ (2541) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดี คำสอนเรื่องโคลงโลกนิติและโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมที่เป็นบรรทัดฐานทาง สังคมไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัวที่ปรากฏในวรรณคดี เรื่องโคลงโลกนิติ และโคลงสุภาษิตฯ พระราชนิพนธ์ในพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในวรรณคดีทั้งสอง เรื่องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการประพันธ์ที่ปรากฏใน วรรณคดีทั้งสองเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการแต่งวรรณคดีวิธีการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องโคลงโลกนิติ ซึ่งเป็นบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร และโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ดุสิตสมิตตั้งแต่ฉบับแรกเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2461 ถึงเดือนมีนาคม พุทธศักราช 2463 ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่านิยมของ สังคมไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว มีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในด้านสถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อนฝูงและ สมาคม สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันศาสนา และสถาบัน นันทนาการ นอกจากนี้ ค่านิยมที่ควรยกย่องและควรแก้ไขของสังคมไทย ทั้งสองสมัยยังมี ความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน มิได้เปลี่ยนแปลงแนวคิดหลักแต่ประการใด 2) เนื้อหาของคำสอนจากวรรณคดีทั้งสองเรื่องตรง กับหลักธรรมด้านต่างๆ ทาง พุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อให้ดำเนิน

ชีวิตได้อย่างผาสุกและเป็นข้อเตือนใจเพื่อมิให้ประมาท 3) กลวิธีการประพันธ์ของวรรณคดีทั้งสองเรื่อง แสดงให้เห็นถึง พัฒนาการของการแต่งวรรณคดีคำสอนในด้านที่มาของเรื่อง รูปแบบคำประพันธ์ การสรรคำมาใช้ใน การเรียบเรียงข้อความและการสร้างภาพพจน์ในวรรณคดี

ราตรี โพธิ์เต็ง (2533) ได้ทำวิจัยเรื่อง วิวัฒนาการทางฉันทลักษณ์ของร่าย และโคลงตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 1835 ถึง พ.ศ. 2468) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของร่ายและโคลง ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 1835 ถึง พ.ศ. 2468) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท ดังนี้บทที่ 1 เป็นบทนำกล่าวถึงความสำคัญของงานวิจัย บทที่ 2 กล่าวถึงวิวัฒนาการทางฉันทลักษณ์ของร่าย ผลการศึกษาทำให้เห็นว่า ในสมัยสุโขทัยมีเพียงคำประพันธ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับร่ายปรากฏอยู่คำประพันธ์ที่มีลักษณะเป็นร่ายอย่างชัดเจน ปรากฏในสมัยอยุธยาตอนต้น ร่ายในช่วงสมัยอยุธยาตอนต้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ มีทั้งร่ายโบราณ ร่ายยาว ร่ายสั้นและร่ายสุภาพ ในสมัยอยุธยาตอนกลางเริ่มมีการเพิ่มสัมผัสภายในวรรค และความนิยมสัมผัสในวรรค ได้สืบเนื่องต่อมาอีกจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์บทที่ 3 กล่าวถึงวิวัฒนาการทางฉันทลักษณ์ของโคลง ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า โคลงไทยภาคกลาง น่าจะได้รับอิทธิพลจากกาวยสารวิลาสินี โดยผ่านวิวัฒนาการแต่งโคลงของภาคเหนือและภาคอีสานมาก่อน โคลงที่นิยมกันมากในช่วงแรกของสมัยอยุธยาตอนต้น คือ โคลงสั้นที่มีการร้อยสัมผัสระหว่างบทแบบบาทกฤษณและวิริยมาลี ต่อมาความนิยมเริ่มคลี่คลายมาเป็นโคลงสี่สุภาพ ในสมัยอยุธยาตอนกลาง มีการกำหนดแบบแผนการแต่งโคลงไว้ในจินตามณี แต่กวีในสมัยนี้ไม่ได้แต่งตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โคลงในสมัยธนบุรีมีลักษณะใกล้เคียงกับโคลงในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในสมัยรัตนโกสินทร์มีกวีบางท่านได้นำโคลงต้นบาทกฤษณและวิริยมาลีมาแต่งอีก แต่กวีส่วนใหญ่ยังนิยมแต่งโคลงสี่สุภาพอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงจัดแปลงลักษณะบังคับของโคลงเป็นโคลงรูปแบบใหม่ๆ อีกหลายชนิด บทที่ 4 กล่าวถึงลักษณะที่น่าสังเกตเกี่ยวกับร่ายและโคลง แสดงให้เห็นว่า โคลงสี่สุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และร่ายสุภาพกับโคลงสี่สั้น โคลงสองสั้น โคลงสามสั้น และร่ายสั้นต่างก็เป็นคำประพันธ์ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านรูปแบบในแต่ละชุด และพบว่า การใช้คำสร้อยในร่ายและโคลงอาจมี 2 – 3 คำ ซึ่งคำสร้อยในร่ายจะปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งท้ายบท ท้ายวรรคทุกวรรคหรือสลับทุกสองวรรค ส่วนคำสร้อยในโคลงปรากฏได้ที่ท้ายบาทของทุกบาท ยกเว้นท้ายบาทที่ 2 นอกจากนี้ยังพบว่ากวีมีแนวทางที่จะแสดงความสามารถในการแต่งร่ายและโคลง โดยเพิ่มบังคับพิเศษลงไปให้เป็นกลร่างและกลโคลงอีกหลายชนิด บทที่ 5 เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยแนะนำให้ศึกษาวิวัฒนาการทางฉันทลักษณ์ของร่ายและโคลง โดยใช้ข้อมูลในสมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในการแต่งร่ายและโคลง

อารมย์ ไทยสุริโย (2536) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์โคลงรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของโคลงรามเกียรติ์ฉบับ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโคลงรามเกียรติ์

กับภาพรามเกียรติ์ที่เขียนไว้ที่ผนังพระระเบียงพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และวิเคราะห์คุณค่าของโคลงรามเกียรติ์ ในแง่วรรณศิลป์และคุณค่าด้านสังคม ซึ่งผลของการวิจัยสรุปได้ว่า เนื้อเรื่องของโคลงรามเกียรติ์นี้ ตรงตามบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 1 เริ่มเรื่องตั้งแต่ท้าวชนกลาเพศพรต และให้ได้พบนางสีดา จบที่ทัพพระพรต พระสัตรุด พระมงกุฎ พระลบ รบชนะท้าวคนธรรพ์ ที่เข้าตีเมืองไภยเกษ ถึงแม้จะเป็นวรรณคดีที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายภาพ รามเกียรติ์ แต่ก็แต่งตามธรรมเนียมนิยมในการแต่งวรรณคดีร้อยกรองของไทย ในด้านความสัมพันธ์ของโคลงรามเกียรติ์ และภาพรามเกียรติ์ สรุปได้ว่า โคลงรามเกียรติ์จะช่วยบรรยาย เล่าเรื่อง และพรรณนาภาพรามเกียรติ์ ให้ผู้ชมภาพได้ทราบรายละเอียดของเนื้อเรื่องสมกับ วัตถุประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ โคลงรามเกียรติ์ยังมี คุณค่าด้านสังคมและมีความงามด้านวรรณศิลป์ สมควรได้รับการยกย่องว่า เป็นวรรณคดี สำคัญ เรื่องหนึ่ง

เอกลักษณ์ สุวรรณ (2538) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการฝึกทักษะการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ เรื่อง นิราศนรินทร์ ด้วยบทเรียน สไลด์ประกอบเสียงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการเรียนด้วย บทเรียนสไลด์ประกอบเสียงสำหรับการฝึกทักษะ การอ่านทำนองเสนาะ โคลงสี่สุภาพ เรื่อง นิราศนรินทร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการฝึกทักษะ การอ่านทำนองเสนาะของ กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมาก 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม ตัวอย่างอยู่ในระดับสูง 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเจตคติกับคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากเอกสารการวิจัยในประเทศดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า การศึกษาบทร้อยกรอง โดยเฉพาะกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพมีผู้ให้ความสนใจมาก อาจจะเป็นเพราะร้อยกรอง ทั้ง 2 ประเภท มีความใกล้เคียงกันในเชิงการแต่งและวรรณคดีหลายเล่ม นิยมใช้ร้อยกรองทั้ง 2 ประเภท ทำให้เกิดความคุ้นเคย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ ความสนใจ และการวิเคราะห์ บทร้อยกรองได้ ผลการวิจัยส่วนมาก จะแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการเขียนร้อยกรอง จะเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการต่างๆ เป็นตัวช่วยเสริมการเขียนบทร้อยกรอง ได้รับความสนใจจาก นักเรียน แต่ในการเรียนรู้ ด้านการเขียนบทร้อยกรองนั้น ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ไม่เท่ากัน บางคนเขียนได้ดี ในขณะที่บางคนเขียนไม่ได้เลยทั้งๆ ที่พื้นฐานรู้เท่ากัน จึงควร จะได้มีการศึกษาเรื่องความสามารถ การจัดลำดับความสามารถ การสร้างเจตคติที่ดีใน การเรียนการเขียนบทร้อยกรอง เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา และหลักสูตรการเรียน ในขั้นต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

นัปปี และ ตอว์นยา (Knupp; & Tawnya. 2004: Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการสอนแต่งคำประพันธ์ที่มีต่อทักษะการเขียน และความมั่นใจของนักเรียน เกรดหก โดยมีจุดประสงค์ เพื่อต้องการหาข้อสรุปของผลกระทบของการสอนแต่งคำประพันธ์ ที่มีต่อทักษะการเขียนและความมั่นใจของนักเรียนเกรดหก การศึกษาทั้งสองนี้ได้กำหนด กลุ่มทดลองก่อนและหลัง การวัดผลอย่างละ 1 กลุ่ม และทดลองต่อเนื่องกันโดยใช้แบบสำรวจ ก่อนและหลังการทดลอง จากผลการทดลองพบว่า ความมั่นใจของนักเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ หลังจากได้รับการสอนแต่งคำประพันธ์ ทักษะ ร้อยแก้วได้รับการปรับปรุงและ ประเมินผล โดยแตกต่างกันไปในทุกย่อหน้า ทั้งก่อนระหว่างและหลัง ผลการประเมินผล มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนที่ทำคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์จะจัดเป็นประเภทประสบความสำเร็จ น้อยนักเรียนที่ทำคะแนนได้เท่า หรือสูงกว่าเกณฑ์จะจัดเป็นประเภทประสบความสำเร็จมากกว่า และ ทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เจมส์ เค เนลสัน (Jame, K. Nelson. 2004: Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง บทเพลงที่ ปราศจากดนตรี การศึกษาเรื่องคำประพันธ์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเสี่ยงสูง โดยมี จุดประสงค์ เพื่อจะอธิบายประสบการณ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเสี่ยงสูงใน การมีส่วนร่วมในการแต่งคำประพันธ์นักเรียนเกรดสิบสอง 5 คน เป็นกลุ่มทดลอง โดยการ สัมภาษณ์แบบลึกซึ้ง การจดบันทึกรายการที่จดไว้ วารสารและการสำรวจความคุ้นเคยในการ นำเอาประสบการณ์ชีวิตมาใช้สมาชิกในกลุ่มทดลอง แต่ละคนจะเล่าถึงความเสี่ยงแต่ละอย่าง และรายงานประสบการณ์ที่ดีในการแต่งคำประพันธ์ ข้อความธรรมดา 6 ข้อ ความที่เล่าออกมา คือ 1) การประพันธ์เป็นเครื่องแสดงความรู้สึก 2) การประพันธ์กับบทเพลงเชื่อมต่อกันอย่าง ใกล้ชิด 3) การประพันธ์เป็นทางที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ 4) ความรู้สึกถึงความเป็นกลุ่มจะ สร้างขึ้นโดยการประพันธ์ 5) ความรู้สึกถึงอิสระเสรี จะสร้างขึ้นโดยการประพันธ์ และ 6) การ ประพันธ์เป็นทางที่จะบรรเทาความตึงเครียด

วิลเลียม ที เอเกอร์ส (William, T. Akers. 2005: Abstract) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบ การเขียน พื้นฐานการสอบสวนเชิงคุณภาพในระบบที่ซับซ้อนของความคิดสร้างสรรค์ และ โครงสร้างความรู้ที่เกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ จากการศึกษาพบว่า รูปแบบของกระบวนการ สร้างความรู้เกี่ยวกับการแต่งบทประพันธ์ ตามทฤษฎีระบบทั่วไป เป็นประโยชน์อย่างมากต่อ จุดประสงค์ที่จะอธิบายและเข้าใจความแตกต่างในการเขียนโดยสรุป แบบจำลองระบบ กระบวนการเขียน พัฒนาผ่านข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ ผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ ของกระบวนการความรู้ ความจำและจิตพิสัยเกี่ยวข้องกับการแต่งบทประพันธ์

จากเอกสารการวิจัยต่างประเทศดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า งานเขียนบทร้อยกรอง เป็นที่สนใจของผู้เรียนแต่ในการเรียนรู้ด้านร้อยกรองจะพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถที่แตกต่างกัน บางคนมีความสามารถสูง ในขณะที่บางคนมีความสามารถน้อยหรืออาจไม่มีความสามารถเลย

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจควรจะนำมาวิเคราะห์และศึกษาต่อ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน

3.1 ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ทั้งต่างประเทศและในประเทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า เจตคติ (Attitude) ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1975: 456 – 457) กล่าวว่า เจตคติคือการที่บุคคลมีความโน้มเอียงในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนต่อการกระทำในสังคมหรือสิ่งที่มีอยู่ในสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง

กูด (Good. 1973: 59) กล่าวว่า เจตคติคือความรู้สึกของคนที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว ในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งเหล่านั้น

นิวแมน และ นิวแมน (Newman; & Newman. 1983: 54) กล่าวว่า เจตคติเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกต่อเป้าหมายที่กำหนด ทั้งในทางบวกและทางลบ

คาแพลน (Kaplan. 1965: 154) กล่าวว่า เจตคติเป็นความโน้มเอียง หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในลักษณะที่แน่นอน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ การวิเคราะห์ความจริง และการตัดสินใจอย่างรอบคอบ แต่แท้จริงแล้วเจตคติส่วนใหญ่จะเกิดจากการมีต่อบุคคล ความคิดและสิ่งต่างๆ ทันทีที่ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงในสถานการณ์เหล่านั้น

ออลล์พอร์ต (Allport. 1976: 3) ได้อธิบายความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นสภาพ ความพร้อมของจิตใจและประสาท เกิดจากการได้รับประสบการณ์ ซึ่งมีโดยตรงต่อการสนองตอบของบุคคลต่อสภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

ซิมบาโด และคณะ (Zimbardo; & others. 1977: 20) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ของบุคคลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน สถานการณ์ วัตถุสิ่งของ ซึ่งเจตคติมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 172) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจ ในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ คือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหา เมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก และแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

ล้วน สายยศ (2530: 2) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พร้อมทั้งจะประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งนั้นได้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533: 246) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือ

ความคิด เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติเป็นลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยม และความเชื่อของบุคคล

บุญศรี คำชาย (2540: 159) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเรา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 106) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้

สงบ ลักษณะ (2529: 42) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกพอใจ ชอบ หรือไม่พอใจ ไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531: 117 – 118) ได้อธิบายถึง เจตคติ ไว้ดังนี้ เจตคติเป็นกริยาทำที่ ความรู้สึกรวมๆ ของบุคคลที่ ที่เกิดจากความพร้อม หรือความโน้มเอียงของจิตใจ หรือประสาท ซึ่งแสดงออกเพื่อโต้ตอบต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยจะแสดงออกในลักษณะสนับสนุนเห็นดีเห็นชอบด้วย หรือต่อต้านไม่เห็นดีเห็นชอบด้วย

จากคำกล่าวของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ภายในของบุคคล ในด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์รวมกับความรู้อ และประสบการณ์ของตนเอง ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ในลักษณะเห็นด้วย ชอบหรือสนับสนุนเรียกว่า ในทางบวกกับการไม่เห็นด้วย ไม่ชอบหรือคัดค้านเรียกว่า ในทางลบ

3.2 ลักษณะของเจตคติ

การพิจารณาเจตคติอาจพิจารณาได้หลายแง่มุม การศึกษาของ ชอร์ และ ไรท์ (Shaw; & Wright. 1967: 6 – 10) ล้วน สายยศ (2530: 3) สุภาพ วาดเขียน (2525: 211 – 212) และ ส. วาสนา ประवालพฤษ์ (2524: 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะของเจตคติ ไว้ดังนี้

1. เป็นผล หรือขึ้นอยู่กับที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้า แล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายใน ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม
2. เจตคติแปรค่าได้ทั้งความเข้มข้นและทิศทาง มีค่าต่อเนื่องกัน
3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง
4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันอาจสัมพันธ์กัน
6. เจตคติเป็นการตระเตรียมหรือความพร้อม ในการตอบสนองสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งเร้านั้นๆ ซึ่งการตระเตรียมนั้น จะเป็นการตระเตรียมภายในของจิตมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

7.สภาวะของความพร้อมจะตอบสนองในลักษณะที่กล่าวในข้อ 6 นั้น เป็นลักษณะซับซ้อนที่บุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่มีเหตุผล

8. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

9. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการทำนาย หรืออธิบายเจตคติได้

10. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีเจตคติในเรื่องเดียวกัน แตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับอายุและเชาวน์ปัญญา เป็นต้น

11. เจตคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อประสบกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

กฤษฎณา ศักดิ์ศรี (2530: 185 – 188) กล่าวว่า เจตคติมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิด การเรียนรู้อย่างมีความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั้น

2. เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อมสถานการณ์ หรือเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

3. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่า บุคคลใดมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา อาจแสดงออกด้วยคำพูด หรือด้วยสีหน้า ท่าทางพอใจหรือไม่พอใจ

4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนมีที่มาสลับซับซ้อน เพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการ เช่น ประสบการณ์ การรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้

5. เจตคติเกิดจากการเลียนแบบ เจตคติอาจถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นได้ ถ้าเรามีความเคารพ ศรัทธาใคร ก็ย่อมเห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง

6. ทิศทางและปริมาณของเจตคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกสุดปลายไปด้านในเจตคติของบุคคลมีความรุนแรงต่างกัน ทิศทางของเจตคติมี 2 ทาง คือ สนับสนุนหรือต่อต้าน

7. เจตคติอาจเกิดขึ้นจากความมีสำนึก หรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกบริบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณาหาเหตุผล วิเคราะห์จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลวเป็นประการใด เจตคติที่เกิดขึ้นจาก

ลักษณะนี้เรียกว่า เกิดจากจิตสำนึกและเจตคติอาจเกิดขึ้น โดยปราศจากจิตสำนึกก็ได้ ซึ่งจะ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมิได้พิจารณาไตร่ตรอง

8. เจตคติมีลักษณะที่คงทนถาวรพอสมควรกว่าบุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ ต้องใช้เวลานาน ใช้ความคิดลึกซึ้ง เจตคติเกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานาน เจตคดีย่อมมี ความคงทนยากที่จะเปลี่ยนแปลง แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่จะต้องใช้เวลา สถานการณ์ เหตุการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดการเรียนรู้ใหม่และใจยอมรับ แสดงว่า มี กระบวนการ ซึ่งต้องใช้เวลา

9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันย่อม แตกต่างกันได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ

จะเห็นได้ว่า เจตคติมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นสิ่งที่เรียนรู้จากความรู้ และ ประสบการณ์ สามารถแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมได้ และมีความคงทนถาวรที่เปลี่ยนแปลง ได้ยาก เว้นแต่ สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เจตคติสามารถถ่ายทอด และ เลียนแบบได้ หากผู้รับมีความศรัทธาและเห็นว่า พฤติกรรมต่างๆ เหล่านั้นดีงาม

3.3 ประเภทของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 230 – 231) แบ่งเจตคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหา สิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพึงพอใจ
2. เจตคติทางลบ หรือเจตคติที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนี จากสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พึงพอใจ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2522: 11) แบ่ง เจตคติ ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นชอบ ด้วย สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
 2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับเจตคติ เชิงนิมาน เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี
 3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติ เชิงนิมานและเจตคติเชิงนิเสธ เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียด
- เจตคติ เป็นลักษณะการแสดงออก ทั้งด้านดีและไม่ดี พึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หรือเป็นกลางคือเฉยๆ

3.4 องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ ออลล์พอร์ต (Allport. 1976) เทอร์สโตน (Thurstone. 1959)

อินสโก (Insko. 1967) นิวแมน และ นิวแมน (Newman; & Newman. 1983)

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ คือ

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดีหรือไม่ดีที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ แคทซ์ (Katz. 1960); คาแพลน (Kaplan. 1965) กิลฟอร์ด (Guilford. 1975)

3. เจตคติมีสามองค์ประกอบ คือ

3.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้าน ความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

3.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดีหรือไม่ดีที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อม หรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของเจตคติ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทริแอนด์ส (Triandis. 1971); มอริส (Morris. 1990) นักจิตวิทยาและนักการศึกษา มีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่ององค์ประกอบของเจตคติ

3.4 การเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลต่อเจตคติ

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2518: 7) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือความสะเทือนใจ
3. เมื่อถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติไปนานๆ
4. เมื่อได้รับการรักษาทางจิต เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้อง
5. เมื่อต้องการเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

ทวี ก่อแก้ว และ อบรม สินภิบาล (2517: 56) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้นสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่ง สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่

1. บิดามารดา มีเจตคติไปในทางใดย่อมมีอิทธิพลต่อบุตรให้มีเจตคติในทางเดียวกับบิดามารดา
2. วัฒนธรรมภายในสังคม คนที่มีอาชีพหรือชั้นทางสังคมหรือนับถือศาสนาต่างกัน ย่อมมีเจตคติแตกต่างกัน
3. บุคลิกภาพของบุคคลมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ ด้วย

4. การศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน งานของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตคนมากกว่าสถาบันอื่นๆ ในสังคม ดังนั้นหากโรงเรียนมีครูดี ตำราเรียนที่ดีและการปกครองที่ดีย่อมเป็นส่วนสำคัญใน การสร้างเจตคติแก่เด็กนักเรียนในทางที่ดีด้วย

5. การพักผ่อนหย่อนใจ โลกปัจจุบันเจริญก้าวหน้าไปมาก คนแสวงหาความบันเทิงใจได้หลายรูปแบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของคน จะเห็นได้ว่า เจตคติของคนเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลสภาพแวดล้อม สถานการณ์

3.6 หลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524: 7) กล่าวว่าไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ นอกจากจะมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนแล้ว ยังต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชาเหล่านั้นด้วย เจตคติในวิชาที่เรียนมีความสำคัญ เพราะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน สนใจเรียนและแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี หากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อวิชาเรียน จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

ทวี ก่อแก้ว และ อบรม สันภิบาล (2517: 56) ได้เสนอหลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียน
2. ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์อันแท้จริงของวิชาที่เรียน
3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อจะได้เกิดผลสำเร็จในการเรียน อันส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน
5. ผู้สอนต้องเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี ใช้วิธีสอนที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และแจ่มแจ้ง
6. ผู้สอนต้องสร้างความอบอุ่นใจและความเป็นกันเองกับผู้เรียน
7. ผู้สอนต้องเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเองให้น่าเลื่อมใสแก่ผู้เรียน
8. การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน ห้องเรียน ต้องให้มีบรรยากาศที่น่าอยู่ น่าเรียน และน่าสนใจ

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างเจตคติต่อผู้เรียน และเจตคติของผู้เรียนจะดีขึ้นขึ้นอยู่กับการจัดสภาพและสถานการณ์ในการเรียนที่ดีของผู้สอน

3.7 การวัดเจตคติ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2534) ได้กล่าวว่า หลักการวัดเจตคติที่สำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาในการสร้างและประเมินผลของการวัด คือ

1. ความเป็นมิติเดียว (Unidimensionality) คือ ความเป็นอย่างเดียวกัน หมายความว่า มาตรวัดเจตคติต้องวัดในเรื่องเดียวกันเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื้อหาของข้อความแต่ละข้อในมาตรวัดอาจแสดงได้ไม่ชัดเจนว่าข้อความนั้นจริงๆ วัดอะไร ด้วยเหตุนี้จึงต้องใช้เทคนิคการศึกษาความสัมพันธ์ร่วม เพื่อกำหนดว่าข้อความต่างๆ เหล่านี้ มีการรวมกลุ่มกันอย่างไร และข้อความใดเป็นข้อความที่วัดเรื่องนั้นได้ดีที่สุด

2. ความเป็นเส้นตรง (Linearity) และการมีช่วงเท่ากัน (Equal Intervals) หรือดูเหมือนว่าจะมีช่วงเท่ากัน (Equal – Appearing Intervals) มาตรวัดที่ดีควรเป็นมาตรวัดที่สามารถเรียงตำแหน่งระดับเจตคติของผู้ตอบให้อยู่บนสเกลที่มีลักษณะเป็นเส้นตรงเดียวกันตามระดับของเจตคติ เพื่อความสามารถในการเปรียบเทียบ และควรมีระบบการให้คะแนนที่หน่วยแต่ละหน่วย มีช่วงที่เท่ากันในทางปฏิบัติ เป็นการยากที่จะกำหนดค่าคะแนนของแต่ละข้อความให้มีช่วงที่แน่นอน เพื่อจะเปรียบเทียบค่ากับข้อความอื่นได้ นอกจากนี้ยังเป็นการยากที่จะกำหนดได้ว่าข้อความต่างๆ ที่ใช้มีลักษณะเป็นมิติเดียวเชิงเส้นหรือไม่

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) หรือความเชื่อถือได้ในการวัดเจตคติ ถ้าใช้มาตรวัดตัวเดิมวัดในสิ่งเดียวกัน ในเวลาใกล้เคียงกัน ผลการวัดจะมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกัน ความเชื่อมั่นของมาตรวัดส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความยาวของมาตรวัด ความหลากหลาย ยังมีข้อความยาวและหลากหลายมากเท่าใด ผลการวัดจะคงที่มาก เพราะคนจะมีปฏิกิริยาต่อมาตรวัดครั้งที่สอง แตกต่างไปจากครั้งแรก ดังนั้นหากความสอดคล้องกันของคะแนนหรืออันดับมีถึงร้อยละ 80 ถือว่า ใช้ได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

4. ความเที่ยงตรง (Validity) หรือความถูกต้องของการวัด หมายถึงว่า มาตรวัดที่สร้างขึ้นมานั้น วัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ บางครั้งผู้สร้างมาตรวัดเจตคติอาจมุ่งไปที่ความเป็นมิติเดียวของการวัด โดยรักษาเอาไว้แต่เฉพาะข้อความที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้กลายเป็นการวัดในสิ่งที่ไม่ต้องการไป

5. ความสามารถในการสร้างใหม่ได้ (Reproducibility) เมื่อได้คะแนนของการวัดแล้ว หากวิธีการวัดมีระบบดีจะสามารถทำนายจากคะแนนที่ได้ว่า ผู้ตอบตอบแต่ละข้ออย่างไร สามารถที่จะสร้างแบบแผนของคำตอบที่ถูกต้องได้อย่างไร

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 187) อธิบายว่า วิธีวัดเจตคติสามารถวัดได้จาก

1. โดยการประเมินความรู้สึกของตนเอง
2. สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
3. แปลความหรือตีความปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงต่อสิ่งเร้า
4. การทำงานบางอย่างที่กำหนดให้

รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533: 17) เสนอวิธีวัดเจตคติว่า สามารถวัดได้จาก

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การใช้แบบสอบถาม

4. การรายงานตนเอง
5. การใช้โปรเจกทีฟเทคนิค
6. การใช้สังคมมิติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจะใช้แบบทดสอบหรือมาตรวัดประเภทนี้เพื่อวัดเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยกฎเกณฑ์แล้วนำไปวัดบุคคล เพื่อแปลความหมายตามกฎเกณฑ์ของเครื่องมือ นั้น แบบทดสอบ หรือมาตรวัดที่นิยมใช้กันในการวิจัย การศึกษาค้นคว้ามี 4 แบบตามวิธีสร้าง คือ

1. แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ เทอร์สโตน
2. แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ ออสกูด
3. แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ กัทแมน
4. แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ ลิเคิร์ต

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Rensis Likert) ซึ่ง ประมินทร์ อริเดช (2547: 40) กล่าวไว้ว่า มาตรวัดเจตคติตามวิธีการของ ลิเคิร์ต มีข้อดีที่อำนวยความสะดวกแก่ ผู้ใช้หลายประการ คือ

1. สร้างง่าย สะดวกในการนำไปใช้และวิเคราะห์ผล
2. ไม่ต้องใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินใจเพื่อกำหนดค่าคะแนนประจำข้อ
3. ไม่ต้องคำนวณค่าประจำข้อ
4. สามารถวัดคุณลักษณะได้แน่นอนกว่ามาตรวัดของ เทอร์สโตน เพราะผู้ตอบต้องตอบทุกข้อ ในขณะที่วิธีการของ เทอร์สโตน ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงบางข้อ จึงมีโอกาสบิดเบือนความจริงได้มากกว่า
5. มีความเชื่อถือได้สูงมากใช้ข้อคำถามเพียงไม่กี่ข้อก็มีความเชื่อถือได้สูงพอๆ กับวิธีอื่นๆ ที่ใช้จำนวนข้อมาก
6. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดเจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังสามารถวัดทิศทางและปริมาณความมากน้อยของเจตคติได้อีกด้วย

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2520: 50 – 56) ได้อธิบายลำดับขั้นตอนการสร้างไว้ ดังนี้
แบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ ลิเคิร์ต แบ่งการกำหนดช่วงความรู้สึกของคนออกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ระดับที่ 2 เห็นด้วย
- ระดับที่ 3 ไม่แน่ใจ
- ระดับที่ 4 ไม่เห็นด้วย
- ระดับที่ 5 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

กำหนดการให้คะแนนของการตอบของแต่ละตัวเลือกโดยทั่วไปจะกำหนดคะแนนข้อความทางบวกเป็น 5 4 3 2 1 (หรือ 4 3 2 1 0) และข้อความทางลบเป็น 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) ซึ่งการกำหนดแบบนี้เรียกว่า Arbitrary Weighting Method

ข้อความที่บรรจุลงในแบบทดสอบ หรือมาตรวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ อาจจะมี 18 – 20 ข้อ การกำหนดน้ำหนักคะแนนตอบ แต่ละตัวเลือก กระทำต่อเมื่อได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธีการกำหนดค่าคะแนน ซึ่งนิยมใช้กันมาก โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาว่าต้องการจะวัดเจตคติของใครที่มีต่อใครและให้ความหมายของสิ่งที่วัดให้แน่นอน

2. เมื่อตีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอนแล้ว ก็สร้างข้อความในแต่ละหัวข้อโดยให้คลุมเนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น ข้อความนี้อาจเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากที่อื่น และต้องมีลักษณะ ดังนี้

2.1 เป็นข้อความที่เขียนในแง่ความรู้สึก ความเชื่อหรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่ข้อเท็จจริง

2.2 ข้อความที่บรรจุลงในสเกล จะต้องเป็นข้อความที่เป็นบวกและลบ คละกัน

2.3 ข้อความแต่ละข้อความต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่กำกวม จำนวนข้อที่สร้างขึ้นในครั้งแรกควรมีประมาณ 30 ข้อความขึ้นไป เพราะต้องเลือกข้อความให้เหลือประมาณ 20 – 25 ข้อความ ในแต่ละเรื่องที่จะวัด

3. เมื่อได้ข้อความเพียงพอแล้วก็บรรจุลงในสเกล โดยให้มีตัวเลือก 5 ตัวเลือก ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบโดยพิจารณาในด้านคุณลักษณะและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ตลอดจนการตอบข้อความว่า สอดคล้องกันเพียงใด

5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนนำไปใช้จริง โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้อีกครั้งหนึ่ง และตรวจสอบคุณภาพด้านอื่นๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของมาตรวัดเป็นครั้งสุดท้าย เหตุผลที่ต้องทำการวิเคราะห์ ข้อความก็เพื่อจะเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด เพราะถือว่า ข้อความเหล่านั้น สามารถจะวัดความรู้สึกที่แตกต่างกันได้

แบบทดสอบหรือมาตรวัดเจตคติมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้ คือ แบบทดสอบ หรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีการของ ลิเคิร์ต เพราะสะดวกในการนำไปใช้ มีวิธีการสร้างที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีความเชื่อถือสูงและยังสามารถนำไปปรับใช้กับการวัดต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

เจตคติเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในด้านดีและไม่ดี หากเจตคติเป็นไปในทางดีจะส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน ทั้งในด้านความสนใจ ความเอาใจใส่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้อยู่เสมอ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่น่าสนใจมี ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ขจรศรี ชาติกานนท์ (2533: 81 – 83) ได้ศึกษาเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอน ตามคู่มือครูกรมวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอน ตามคู่มือครู กรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพ็ญใจ บุญนันทน์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอน ตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราโมทย์ ไวยกุล (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนกับการสอน ตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิภาวี แป้นเรือง (2546: 104) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพรรณ ศรีโปฏก (2548: 94) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MATกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MATกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยดังกล่าว นั้น จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยได้นั้น จำเป็นต้องได้รับ

การฝึกฝนอบรมจากครูผู้สอน ตลอดจนวิธีการสอนและเวลาที่เหมาะสม การที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และพัฒนาไปสู่ความสามารถของตนเอง ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งการศึกษาและชีวิตในอนาคตได้

งานวิจัยต่างประเทศ

โคแกน และ เลวิน (Cogan; & Levin. 1957: 135 – 139) พบว่า เมื่อนักเรียน มีความศรัทธาในตัวครู ความศรัทธาที่นักเรียนให้แก่ครู จะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน การมีทัศนคติที่ดีเช่นนี้ จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

เบลตโซ (Bledsoe. 1971: 122) พบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนต่างกันจะมีทัศนคติต่อการสอนของครูต่างกัน คือ กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

ไวส์เนอร์ (Wiesner. 1978: 2735 – A) ศึกษาพบว่า สไตล์การคิดแบบวิเคราะห์เชิงบรรยาย มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

คาซเชน (Krashen. 1981: 23) กล่าวว่า ผู้เรียนที่รู้สึกว่าการเรียนในชั้นเรียน มีความสนุกสนาน และมีความรู้สึกชอบผู้สอน วิธีที่สอนจะส่งผลให้ผู้เรียน ให้ความพยายามในการเรียนมากยิ่งขึ้น

บราวน์ (Brown. 1991: 2604 – A) ได้ศึกษาแบบการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการคิดแบบอิสระจากสิ่งรอบข้างมากกว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนผิวขาวและชาวเอเชียมีการคิดแบบอิสระจากสิ่งรอบข้างมากกว่านักเรียนผิวดำ

แบร์ (Beare. 1955: 313) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การเขียน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 37 คน ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งอ่านอย่างเดียว กลุ่มที่สองเขียนอย่างเดียวและกลุ่มที่สามสอนทั้งการอ่านและการเขียน ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่สามคือสอนทั้งการอ่านและการเขียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าทั้งสองกลุ่ม

คาร์มิเชล (Carmichael. 1995: 1387) ได้ศึกษาผลการเขียนที่มีผลต่อความสามารถในการอ่าน และเจตคติของนักเรียนในการใช้ภาษาพัฒนาการอ่านในชั้นเรียน โดยศึกษากับนักเรียนจำนวน 38 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้การสอนอ่านแบบบูรณาการกลวิธี การสอนอ่านและเขียน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้หลักสูตรแบบบูรณาการในการอ่านและเขียน มีความสามารถในการอ่านดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ

ปอนติ-สการ์กี. (Ponti-Sgargi. 1996: 39) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การเขียนและเนื้อเรื่อง ผลการทดลองพบว่า การอ่าน การเขียน และเนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียว

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อการเรียนในต่างประเทศ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาใดๆ สูง ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อวิชานั้นๆ และการจัดการเรียนรู้ของครูมีผลต่อเจตคติ แสดงว่า เจตคติย่อมมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์

งานวิจัยในประเทศ

จารึก พุพวง (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถในการอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านน้อยและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุดมพร พัสถาน (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ใน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณกับคะแนนเจตคติการอ่านในแต่ละกลุ่ม

ดำรง ญาณจันทร์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการวินิจฉัยสร้อยกร่องรูปแบบใหม่กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านวินิจฉัยสร้อยกร่องรูปแบบใหม่ และผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดารณี สมบูรณ์อนุกุล (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหาร และความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจกับความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหาร และความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เย็นจิตต์ ศรีใจงาม (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจ การเขียนความเรียง และการแต่งคำประพันธ์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุชรัก สร้อยทอง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้วิชาภาษาไทย ความวิตกกังวลในการสอน และสมรรถภาพด้านการสอนภาษาไทยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้วิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตกกังวลในการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ความรู้วิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพด้านการสอนภาษาไทย 3) ความวิตกกังวลในการสอนมีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับสมรรถภาพด้านการสอนภาษาไทย

พิมพ์พร พงษ์ตัน (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของแรงจูงใจในการอ่านกับความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) แรงจูงใจในการอ่านตามความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจในการอ่านทุกองค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ความคาดหวังในตนเอง ความท้าทาย ประสบการณ์ ความสำคัญในการอ่าน การตระหนักรู้ การแข่งขัน ผล การเรียนการสอนทางสังคม ความคาดหวังของผู้อื่น ความกระตือรือร้นอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดของกรมวิชาการ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยขั้นความเข้าใจข้อเท็จจริงอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยขั้นการตีความ และความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยขั้นการประเมินค่า อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 3) แรงจูงใจในการอ่านรวมทุกองค์ประกอบกับความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า มี 7 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจ

ภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือความคาดหวังในตนเอง ความท้าทาย
ประสบการณ์ ความสำคัญในการอ่าน การตระหนักรู้ การแข่งขัน และความกระตือรือร้น

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์จากงานวิจัยในประเทศจะพบว่า องค์ประกอบต่างๆ
ทั้งด้านทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการเรียนรู้ ต่างมีความสัมพันธ์กันในลักษณะ
ต่างๆ กันไป เช่น ในทางบวก ในทางลบ และมีค่าความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน มากบ้างน้อย
บ้าง หรืออาจจะไม่มีค่าความสัมพันธ์เลย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจและชวนให้ศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่เรียนวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน ในจำนวนทั้งหมด 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 45 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน

- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
- แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิดและนำไปทดสอบหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มผู้เรียนที่ใช้ทดสอบหาคุณภาพเครื่องมือกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองมีสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ใกล้เคียงกัน

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน

3.1.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้ในการสอนกลุ่มทดลอง โดยมีขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

3.1.1.1 ชั้นเตรียม

3.1.1.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายเนื้อหา และเวลาของวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.1.1.1.2 ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเน้นศึกษาสาระที่ 2 มาตรฐานท 2.1 เรื่องการเขียน การใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนข้อมูลรายงานสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแนวคิดที่ดีในการดำเนินการขั้นต่อไป

3.1.1.1.3 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1.1.1.4 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.1.2 ชั้นสร้าง

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา วิชา ท 40215 คำประพันธ์ ไทยเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ การวางแผนหรือการสร้างความคิด การแต่งกลอนสุภาพและการแต่งโคลงสี่สุภาพ จำนวน 11 แผน รวม 20 คาบ (คาบละ 50 นาที)

แนวการจัดการเรียนรู้ใช้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. เนื้อหา

4. กิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นนำ

4.2 ขั้นสอน

4.3 ขั้นสรุป

5. สื่อการเรียนรู้

6. วิธีวัดผลและประเมินผล

6.1 การวัดผล

6.2 การประเมินผล

6.3 เครื่องมือวัด

7. บันทึกผลหลังสอน

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 11 แผนใช้เวลา

20 คาบ (คาบละ 50 นาที) ดังมีรายละเอียดแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ลำดับแผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนคาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ เรื่อง คำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ คณะและสัมผัสใน คำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ เรื่องคำเป็น คำตาย คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	การวางแผนความคิดหรือการสร้างความคิด เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์และ แนวคิดหรือการสร้างความคิดเพื่อกำหนดเป็น เนื้อหาสาระของคำประพันธ์	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	การแต่งกลอนสุภาพเรื่องประวัติความเป็นมา ลักษณะข้อบังคับ สัมผัสและเสียงวรรณยุกต์ทำย วรรณของกลอนสุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	การแต่งกลอนสุภาพเรื่อง การวางแผนคำในวรรคและ การวางแผนวรรคของกลอนสุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	การแต่งกลอนสุภาพ เรื่อง การวางแผนวรรคของ กลอนสุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	การแต่งกลอนสุภาพ เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ตามภาพที่กำหนดให้	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	การแต่งโคลงสี่สุภาพ เรื่องลักษณะข้อบังคับและ แผนผังของโคลงสี่สุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	การแต่งโคลงสี่สุภาพเรื่อง การวางแผนบาทต่างๆ ของ โคลงสี่สุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	การแต่งโคลงสี่สุภาพเรื่อง การวางแผนบาทต่างๆ ของ โคลงสี่สุภาพ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	การแต่งโคลงสี่สุภาพ เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ตามภาพที่กำหนดให้	1
รวม		20

3.1.2 การหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง

3.1.2.1 ผู้ศึกษาค้นคว้านำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับเนื้อหา และวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.2.2 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.1.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 45 คน จำนวน 20 คาบ เท่ากับทดลองจริง เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลา สถานการณ์ ลักษณะกิจกรรม และเนื้อหาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.1.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพสร้างขึ้น ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1.1 ขั้นเตรียม

3.2.1.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังขอบข่ายเนื้อหา และเวลา ของวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2.1.1.2 ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเน้นศึกษาสาระที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1 เรื่องการเขียน การใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนข้อมูลรายงานสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ และการแต่งคำประพันธ์หรือบทร้อยกรอง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.2.1.1.3 ศึกษาวิธีวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือเทคนิคการสร้าง และสอบความถนัดทางการเรียนและความสามารถทั่วไปของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2541: 1 – 400) หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2520: 1 – 407) และหนังสือการเขียน ข้อสอบภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 1 – 65) เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพ โดยยึดผลการเรียนรู้

ที่คาดหวัง

3.2.1.1.4 ปรัชญาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งคำประพันธ์ เกี่ยวกับความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.2.1.2 ขั้นสร้าง

3.2.1.2.1 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อย่างละ 1 ชุด ดังนี้

3.2.1.2.1.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นและการวางแผนความคิดในการแต่งกลอนสุภาพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย จำนวน 7 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ทางด้านรูปแบบและเนื้อหา

3.2.1.2.1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นและการวางแผนความคิดในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย จำนวน 9 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพทางด้านรูปแบบและเนื้อหา

3.2.2 การหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

3.2.2.1 นำแบบทดสอบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบที่มีค่าไม่ถึง 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลาและสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่ง

3.2.2.4 นำแบบทดสอบที่แก้ไขถูกต้องแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 45 คน แล้วนำแบบทดสอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนตามแนววิธีวิจัยของ นราวัลย์ พูนพิพัฒน์ (2523: 73) และ

จุฬารัตน์ (กมลชัย) วงศ์คำดี (2536: 84) ดังนี้

3.2.2.4.1 ตอนที่ 1 ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ เป็นปรนัยชนิดเขียนตอบ ให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับการเขียนตอบถูกต้อง และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ

3.2.2.4.2 ตอนที่ 2 ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ เป็นอัตนัยชนิดเขียนตอบ ใช้ผู้ตรวจ 2 คน คือ ครู กาญจนา นุ่นพันธ์ ผู้อำนวยการพิเศษการสอนภาษาไทย โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 และผู้ศึกษาค้นคว้าเอง ใช้เกณฑ์การพิจารณาการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ดังนี้

3.2.2.4.2.1 เกณฑ์การพิจารณาและให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินจากงานวิจัยของ จุไรรัตน์ วรรณยิ่ง (2532: 107 – 108) และ เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์ (2535: 80 – 81) โดยวางแผนการให้คะแนนเพื่อให้ผู้ตรวจ 2 คน ตรวจให้คะแนนโดยยึดถือหลักเกณฑ์ตรงกัน เกณฑ์การให้คะแนนพิจารณา จากคะแนนความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ คะแนนเต็ม 60 คะแนน โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นและการวางแผนความคิดในการแต่งกลอนสุภาพ (รวมทั้งหมด 20 คะแนน)

1. ความรู้เบื้องต้นในการแต่งกลอนสุภาพ (5 ข้อ 5 คะแนน)
2. การวางแผนความคิดในการแต่งกลอนสุภาพ (5 ข้อ 5 คะแนน)
3. วางวรรคของกลอนสุภาพที่สลับที่และเรียงติดกันได้

ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

4. วางคำในวรรคที่สลับที่กันในวรรคให้เป็นวรรคที่ถูกต้องและวางให้เป็นกลอนสุภาพ (5 ข้อ 5 คะแนน)

ให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับการเขียนตอบถูกต้อง และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ

ตอนที่ 2 การแต่งกลอนสุภาพ (รวมทั้งหมด 40 คะแนน)

1. เต็มวรรคที่ขาดหายของกลอนสุภาพได้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)
2. เต็มวรรคระดับที่ขาดหายของกลอนสุภาพได้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

3. เต็มวรรคที่ขาดหายของกลอนสุภาพได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

4. แต่งกลอนสุภาพ 2 บท ให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ และสอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ (1 ข้อ 10 คะแนน)

การตรวจให้คะแนน ข้อ 1 , 2 และ 3 ในทุกข้อย่อย ดังนี้

1. ความสอดคล้องของเนื้อหา 4 คะแนน
2. ฉันทลักษณ์ถูกต้อง 2 คะแนน
3. ความไพเราะสละสลวย 2 คะแนน
4. เขียนสะกดการันต์ถูกต้อง 2 คะแนน

รวมทั้งหมด 10 คะแนน หาด้วย 2 เหลือ 5 คะแนน

ในแต่ละข้อข้างต้น มีรายละเอียดในการให้คะแนน ดังนี้

1. ความสอดคล้องของเนื้อหา 4 คะแนน เนื้อหาสอดคล้องกับวรรคอื่นๆ ที่กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ได้ 4 คะแนน ดี ได้ 3 คะแนน ปานกลาง ได้ 2 คะแนน พอใช้ได้ 1 คะแนน ไม่สอดคล้องกับวรรคอื่นๆ ที่กำหนดให้ ได้ 0 คะแนน

2. ฉันทลักษณ์ 2 คะแนน จำนวนคำในวรรคครบเสียงวรรณยุกต์ทำวรรคถูกต้องและคำรับส่งสัมผัสถูกต้อง ได้ 2 คะแนน จำนวน หากผิดส่วนใดส่วนหนึ่ง ได้ 0 คะแนน

3. ความไพเราะสละสลวย 2 คะแนน มีการใช้สำนวนโวหาร มีสัมผัส มีความสอดคล้องของเสียง และคำอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก - ดี ได้ 2 คะแนน ปานกลาง – พอใช้ ได้ 1 คะแนน

4. เขียนสะกดการันต์ถูกต้อง 2 คะแนน เขียนถูกต้องทั้งหมด ได้ 2 คะแนน เขียนผิดไม่เกิน 2 ตำแหน่ง ได้ 1 คะแนน เขียนผิดมากกว่า 2 ตำแหน่งขึ้นไป ได้ 0 คะแนน

หมายเหตุ เมื่อมีการหารเฉลี่ย เศษ 0.5 ขึ้นไป บัดเป็น 1 การตรวจให้คะแนน ข้อ 4 ในแต่ละบท ดังนี้

1. รูปแบบ
 - ฉันทลักษณ์ 2 คะแนน
 - อักษรวิธี 1 คะแนน
 - กวีโวหาร 1 คะแนน
 - ความสอดคล้องหรือลีลาของเสียงของคำ
 - การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวความคิด
 - การใช้อุปมาอุปไมย
 - ความสละสลวย

- การนำเสนอ 1 คะแนน

2. เนื้อหา

- ตรงหรือสอดคล้องกับรูปภาพที่กำหนดให้

3 คะแนน

- ความคิดสร้างสรรค์ 2 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด 10 คะแนน

1. รูปแบบ 5 คะแนน แบ่งเป็น

- จินตลักษณ์ 2 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง

ดังนี้ ผิดสัมผัสจุดละ 0.5 คะแนน ผิดเสียงวรรณยุกต์จุดละ 0.5 คะแนน คำขาด คำเกิน ทำให้เสียจังหวะของคำไพเราะจุดละ 0.5 คะแนน สัมผัสซ้ำจุดละ 0.5 คะแนน เขียนไม่ครบวรรค วรรคละ 1 คะแนน

- อักษรวิธี 1 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง ดังนี้ เขียนคำผิดหักคำละ 0.5 คะแนน ใช้คำผิดความหมายหักคำละ 0.5 คะแนน

- กวีโวหาร 1 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง ดังนี้ ผิดความจริงจุดละ 0.5 คะแนน ซ้ำคำ ซ้ำความจุดละ 0.5 คะแนน

2. เนื้อหา 5 คะแนน แบ่งเป็นตรงหรือสอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ 3 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนให้ ดังนี้ ตรงหรือสอดคล้องกับภาพ 1.5 คะแนน มีวิธีการแสดงออกตรงตามความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน 1.5 คะแนน

- ความคิดสร้างสรรค์ 2 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนให้ ดังนี้ ความคิดแปลกใหม่ 1 คะแนน แก้ไขปัญหาสังคม 1 คะแนน

3.2.2.4.2 เกณฑ์การพิจารณาและให้คะแนนแบบทดสอบวัด

ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินจากงานวิจัยของ จุไรรัตน์ วรรณยิ่ง (2532: 107 – 108) และ เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์ (2535: 80 – 81) โดยวางเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อให้กรรมการทั้ง 2 คน ตรวจให้คะแนนโดยยึดถือหลักเกณฑ์ตรงกัน เกณฑ์การให้คะแนนพิจารณา จากคะแนนความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ คะแนนเต็ม 70 คะแนน โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นและการวางแผนคิดในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (รวมทั้งหมด 10 คะแนน)

1. ความรู้เบื้องต้นในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (10 ข้อ 10 คะแนน)
2. การวางแผนคิดในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (5 ข้อ 5 คะแนน)
3. วางบาทของโคลงสี่สุภาพที่สลับที่และเรียงติดกันได้

ถูกต้องตามหลักจันท์ลักษณ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดในการให้คะแนน ดังนี้

ในแต่ละหัวข้อมีข้อย่อย ทุกข้อย่อยให้เติมคำหรือข้อความที่เป็นคำตอบลงในช่องว่าง เติมถูกต้อง ได้ 1 คะแนน เติมผิดหรือไม่เติม ได้ 0 คะแนน คะแนนรวมในตอนี่ 1 หารด้วย 2 เหลือคะแนนรวมทั้งสิ้น 10 คะแนน

ตอนที่ 2 การแต่งโคลงสี่สุภาพ (รวมทั้งหมด 50 คะแนน)

1. เติมบาทที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)
2. เติมบาทที่ 1 ของโคลงสี่สุภาพที่ขาดหายได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)
3. เติมบาทที่ 2 ของโคลงสี่สุภาพที่ขาดหายได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)
4. เติมบาทที่ 3 ของโคลงสี่สุภาพที่ขาดหายได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)
5. แต่งโคลงสี่สุภาพ จำนวน 2 บท ให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์และสอดคล้องกับ หัวเรื่องที่กำหนดให้ (1 ข้อ 10 คะแนน)

การตรวจให้คะแนน ข้อ 1 , 2 , 3 และ 4 ในทุกข้อย่อย ดังนี้

1. ความสอดคล้องของเนื้อหา 4 คะแนน
2. ฉันทลักษณ์ถูกต้อง 2 คะแนน
3. ความไพเราะสละสลวย 2 คะแนน
3. เขียนสะกดการันต์ถูกต้อง 2 คะแนน

รวมทั้งหมด 10 คะแนน หาร 2 เหลือ 5 คะแนน

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดในการให้คะแนน ดังนี้

1. ความสอดคล้องของเนื้อหา 4 คะแนน เนื้อหาสอดคล้องกับบาทอื่นๆ ที่กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ได้ 4 คะแนน ดี ได้ 3 คะแนน ปานกลาง ได้ 2 คะแนน พอใช้ ได้ 1 คะแนน ไม่สอดคล้องกับบาทอื่นๆ ที่กำหนดให้ ได้ 0 คะแนน
2. ฉันทลักษณ์ 2 คะแนน จำนวนคำในแต่ละบาทครบ คำบังคับเอก โท ถูกต้อง และคำรับส่งสัมผัสถูกต้อง ได้ 2 คะแนน หากผิดข้อใดข้อหนึ่ง ได้ 0 คะแนน
3. ความไพเราะสละสลวย 2 คะแนน มีการใช้สำนวนโวหาร มีสัมผัสใน มีความสอดคล้องของเสียงและคำ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก – ดี ได้ 2 คะแนน ปานกลาง – พอใช้ ได้ 1 คะแนน
4. เขียนสะกดการันต์ถูกต้อง 2 คะแนน เขียนถูกต้องทั้งหมด ได้ 2 คะแนน เขียนผิดไม่เกิน 2 ตำแหน่ง ได้ 1 คะแนน มากกว่า 2 ตำแหน่งขึ้นไป ได้ 0 คะแนน

เมื่อมีการหารเฉลี่ย เศษ 0.5 ขึ้นไปปัดเป็น 1
การตรวจให้คะแนน ข้อ 5 ในแต่ละบท ดังนี้

1. รูปแบบ

- จินตลักษณ์ 2 คะแนน
- อักษรวิธี 1 คะแนน
- กวีโวหาร 1 คะแนน
- ความสอดคล้องหรือลีลาของเสียงของคำ
- การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวความคิด
- การใช้อุปมาอุปไมย
- ความสละสลวย
- การนำเสนอ 1 คะแนน

2. เนื้อหา

- ตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ 3 คะแนน
- ความคิดสร้างสรรค์ 2 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด 10 คะแนน

รายละเอียดในการให้คะแนน การแต่งโคลงสี่สุภาพ มีดังนี้

1. รูปแบบ 5 คะแนน แบ่งเป็น

- จินตลักษณ์ 2 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง

ดังนี้ ผิดสัมผัสจุดละ 0.5 คะแนน ผิดคำเอก คำโท จุดละ 0.5 คะแนน คำขาด คำเกิน ทำให้เสียจังหวะของบทประราศ จุดละ 0.5 คะแนน สัมผัสซ้ำจุดละ 0.5 คะแนน เขียนไม่ครบบาทบาทละ 1 คะแนน

- อักษรวิธี 1 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง

ดังนี้ เขียนคำผิดหักคำละ 0.5 คะแนน ใช้คำผิดความหมายหักคำละ 0.5 คะแนน

- กวีโวหาร 1 คะแนน หักคะแนนในจุดบกพร่อง

ดังนี้ ผิดความจริงจุดละ 0.5 คะแนน ซ้ำคำ ซ้ำความจุดละ 0.5 คะแนน

2. เนื้อหา 5 คะแนน แบ่งเป็นตรงตามหัวข้อเรื่องที่

กำหนดให้ 3 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนให้ ดังนี้ ตรงตามหัวข้อเรื่อง 1.5 คะแนน มีวิธีการแสดงออกตรงตามความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน 1.5 คะแนน

- ความคิดสร้างสรรค์ 2 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนให้

ดังนี้ ความคิดแปลกใหม่ 1 คะแนน แก้ไขปัญหาสังคม 1 คะแนน

3.2.2.5 นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรของ Whitney, D.R.; & Sabers, D.L. 1970 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2542: 205) แบบทดสอบกลอนสุภาพ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.43 – 0.80 อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง

0.2 – 0.53 และแบบทดสอบโคลงสี่สุภาพ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.80 อำนาจจำแนกระหว่าง 0.2 – 0.8

3.2.2.6 นำผลคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพมาหาค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้ตรวจ 2 คน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) (Ferguson. 1981: 113) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 และ .89 ตามลำดับ

3.2.2.7 ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ทดสอบจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตามวิธีของลิเคิร์ท (Rensis Likert) ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขั้นเตรียม

3.3.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดเจตคติจากหนังสือเจตคติของ ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531) การวัดทัศนคติของ รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533) และวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540)

3.3.1.2 กำหนดเป้าหมายในการวัดเจตคติ โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อวัดในด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนความมานะพยายามและความเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

3.3.1.3 ศึกษางานวิจัยของ พรพรรณ ศรีโปฏก (2548: 242 – 243) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแบบสอบถาม

3.3.2 ขั้นสร้าง

- สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ

การหาคุณภาพแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

1. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามวัดเจตคติที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมและความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่มีค่าไม่ถึง 0.5 ผู้ศึกษาค้นคว้านำมาปรับปรุงแก้ไข

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสอบถามวัดเจตคติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 90 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ

4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิมาน (Positive Statements)		ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (Negative Statements)	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	ไม่เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน

5. นำผลคะแนนมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นรายข้อโดยใช้วิธีการแจกแจงแบบ t-distribute (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 131-132) คัดเลือกข้อคำถาม t-distribute ระหว่าง 6.27 – 11.57 จำนวน 20 ข้อ

6. นำแบบสอบถามวัดเจตคติที่คัดเลือกไว้แล้ว จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 90 คน แล้วตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ตามเกณฑ์เดิม

7. นำผลคะแนนมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 125 – 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายแบบการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ ชนิดการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Studies)

4.1.1 วิธีดำเนินการทดลอง

4.1.1.1 ติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อขอนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาทดลองสอน ทำแบบทดสอบ วัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพ ทำแบบสอบถาม วัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของผู้ศึกษาค้นคว้า และขอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ในการทดลองการสอนผู้ศึกษาค้นคว้าได้เตรียมการทดลองให้สอดคล้องกับตารางการเรียนวิชา ท 40215 แต่งคำประพันธ์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงผล การเรียนรู้ที่คาดหวังทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียนและกระบวนการจัดการ เรียนรู้ของครู บทบาทของนักเรียน และวิธีวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.1.1.2 การจัดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลการ เรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง เต็มเนื้อหาและระยะเวลา 20 คาบ (คาบละ 50 นาที)

4.1.1.3 การตรวจให้คะแนน ใช้ตามแนววิธีวิจัยของ นราวัลย์ พูนพิพัฒน์ (2523: 73) และ จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี (2536: 84) คือ ใช้ผู้ตรวจ 2 คน ได้แก่ ครู ภาณุจนา นุ่นพันธ์ ผู้อำนวยการพิเศษการสอนภาษาไทย โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และตัวผู้ศึกษาค้นคว้าเอง และใช้เกณฑ์ การพิจารณาการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และ โคลงสี่สุภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

4.1.1.4 ขอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากงานทะเบียนวัดผลของโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ

4.1.1.5 นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คะแนนจากแบบสอบถาม วัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย คะแนนจากการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอน สุภาพและโคลงสี่สุภาพและมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.2 การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้จัดกระทำข้อมูลและ การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ในทางบวก โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product –Moment Correlation Coefficient)

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ โดยวิธีการวิเคราะห์ Stepwise Multiple Regression

5. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

5.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือ ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117) ใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.1.2 การหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพของ Whitney, D.R.; & Sabers, D.L. 1970 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2542: 205) ใช้สูตร ดังนี้

$$P = \frac{S_H + S_L - (2NX_{\min})}{2N(X_{\max} - X_{\min})}$$

$$r = \frac{S_H - S_L}{N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ	P	แทน	ความยากของข้อสอบ
	r	แทน	อำนาจจำแนกของข้อสอบ
	S_H	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบ
	$X_{\max}$	แทน	คะแนนสูงสุดในข้อนั้น
	$X_{\min}$	แทน	คะแนนต่ำสุดในข้อนั้น

5.1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยใช้สูตร (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 125 – 126) ใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อ
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

5.1.4 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นรายข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 131 – 132) ใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\overline{X_h} - \overline{X_l}}{\sqrt{\frac{S_h^2}{n_h} + \frac{S_l^2}{n_l}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบที
$\overline{X_h}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\overline{X_l}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_h^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_l^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n	แทน	จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

5.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน

5.2.1 หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2.2 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพและแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 137) ใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพและ
-----------------	-----	---

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

$$\sum \frac{X}{n} \quad \text{แทน} \quad \begin{array}{l} \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว} \\ \text{จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง} \end{array}$$

5.2.3 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (S.D.) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2527: 60) ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

$\sum fX^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2.4 การหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายของคะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพและแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (เต็มศรี ชำนิจารกิจ. 2531: 59) ใช้สูตร ดังนี้

$$CV = \frac{S}{\bar{X}} \times 100$$

เมื่อ CV แทน ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายของคะแนน (Coefficient of Variation)

S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\bar{X}$ แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

5.2.5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) (Ferguson.1981: 113) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N \sum X^2 - (\sum X)^2)(N \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหรือผลรวมคะแนนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยหรือผลรวม

	คะแนนความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
$\sum Y$ แทน	ผลรวมคะแนนความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
$\sum X^2$ แทน	ผลรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหรือ ผลรวมคะแนนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยหรือผลรวม คะแนนความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ยกกำลังสอง
$\sum Y^2$ แทน	ผลรวมคะแนนความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ยกกำลังสอง
$\sum XY$ แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคู่รวมกัน
N แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2.6 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ โดยวิธีการวิเคราะห์ Stepwise Multiple Regression ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง มีดังต่อไปนี้

5.2.6.1 หาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) (Peter; & Van Voorhis. 1940: 478) ใช้สูตร ดังนี้

$$R^2 = \sum \beta_i r_{iy}$$

เมื่อ R^2 แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
β_i แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ซึ่งปรากฏในรูป คะแนนมาตรฐาน (Beta- Weight) ตัวพยากรณ์ที่ i
r_{iy} แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ที่ i กับ เกณฑ์ y

5.2.6.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Wert. 1954: 242) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$F_{(m,n-m-1)} = \frac{(n-m-1)R^2}{m(1-R^2)}$$

เมื่อ F แทน	ค่าอัตราส่วนนัยสำคัญ
m แทน	จำนวนตัวพยากรณ์
n แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
R^2 แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ

5.2.6.3 หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์แบบพหุคูณ
(Standard Error of Multiple Estimate) (Roscoe. 1975: 369) ใช้สูตร ดังนี้

$$SE_{est} = S_y \sqrt{1 - R^2}$$

เมื่อ SE_{est} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
 S_y แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเกณฑ์
 R^2 แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ

5.2.6.4 หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์.
2526: 41) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$b_i = \beta_i \frac{S_y}{S_i}$$

เมื่อ b_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Score Weight) ของตัวแปร
อิสระตัวที่ i
 β_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta – Weight) ของ
ตัวแปรอิสระตัวที่ i
 S_i แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของของตัวแปรอิสระตัวที่ i
 S_y แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

5.2.6.5 การทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระ
(สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2526: 43) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$t_i = \frac{b_i}{SE_{b_i}}; df = n - p - 1$$

เมื่อ t_i แทน ค่าอัตราส่วนนัยสำคัญ
 b_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Score Weight) ของ
ตัวแปรอิสระตัวที่ i
 SE_{b_i} แทน Standard Error ของ b_i

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\sum fX$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายของคะแนน (Coefficient of Variation)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum X$	แทน	ผลรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหรือผลรวมคะแนน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยหรือผลรวมคะแนนความสามารถใน การแต่งกลอนสุภาพ
$\sum Y$	แทน	ผลรวมคะแนนความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคู่รวมกัน
R^2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
X_1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
X_2	แทน	เจตคติต่อวิชาภาษาไทย
X_3	แทน	ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
Y	แทน	ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta- Weight) ตัวพยากรณ์ที่ i
r_{iy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ที่ i กับเกณฑ์ y
F	แทน	ค่าอัตราส่วนนัยสำคัญ
m	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
b_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score Weight) ของ ตัวแปรอิสระตัวที่ i

S_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของของตัวแปรอิสระตัวที่ i
S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม
t_i	แทน	นัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
SE_{b_i}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน (Standard Error) ของ b_i
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
ในทางบวก
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการ
แต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชา
ภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ผู้วิจัยได้ขอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากงาน
ทะเบียนวัดผลของโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชา
ภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน
แล้วนำผลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเต็ม (T) คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจาย
ของคะแนน (CV) ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนจำนวน 45 คน

ตัวแปร	T	$\bar{X}$	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	S.D.	CV
X_1	4	2.861	71.50	.682	23.864
X_2	100	75.044	75.04	7.173	9.558
X_3	60	46.522	77.53	2.488	5.349
Y	70	48.333	69.04	2.366	4.897

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 46.522 หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.53 รองลงมา คือ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.044 หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.04 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.861 หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71.50 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 48.333 หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.04 แสดงว่านักเรียนทำคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพได้ดี เป็นอันดับหนึ่ง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยเป็นอันดับสอง ทำคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้ดีเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรทุกตัวแล้ว มีค่าตั้งแต่ .682 ถึง 7.173 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจาย (CV) มีค่าตั้งแต่ 4.897 ถึง 23.864 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายสูงสุด แสดงว่ามีการกระจายค่าคะแนนมากที่สุด แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายต่ำที่สุด แสดงว่า เป็นแบบทดสอบที่มีการกระจายคะแนนต่ำที่สุด

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ผู้วิจัยได้นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน และนำผลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) นัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ (t) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product–Moment Correlation Coefficient) ได้ผลดังแสดงในตาราง 4 และ 5

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับ
ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Y)	r	t
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1)	.761	2.165*
เจตคติ (X_2)	.681	2.469*
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3)	.724	2.604*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) กับเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) กับความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .681 ถึง .761 และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (t) ตั้งแต่ 2.165 ถึง 2.604 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสูงไปด้วย ในทำนองเดียวกันนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสูงจะมีความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพสูงไปด้วย

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	Y
X_1	1.00	1.00	1.00	1.00
X_2	.667**	.526**	.724**	
X_3	.734**	.681**		
Y	.761**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) เจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง .681 ถึง .761 และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) สูงสุด ($r_{X_1Y} = .761$) เจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ต่ำสุด ($r_{X_2Y} = .681$) แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

2.1 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบ Stepwise Multiple Regression ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

การหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพที่ส่งผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ก็เพื่อศึกษาว่า ตัวแปรใดที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยนำคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบสอบถามวัดเจตคติต่อ

วิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) และค่าอัตราส่วนนัยสำคัญ (F) ได้ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวพยากรณ์	r	R^2	F
X_1	.761	.578	59.005**
X_1, X_3	.799	.638	37.048**
X_1, X_3, X_2	.828	.685	29.729**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อนคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) มีค่าเท่ากับ .761 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์คือความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) มีค่าเท่ากับ .799 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นเท่ากับ .638 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์คือเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) มีค่าเท่ากับ .828 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นเท่ากับ .685 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) ตามลำดับ

2.2 นำหนักความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพที่ส่งผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

การหานำหนักความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพที่ส่งผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ก็เพื่อศึกษาว่า ตัวแปรใดที่ส่งผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยนำคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ มาวิเคราะห์หาค่านำหนัก ความสำคัญของการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อ

ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) คะแนนดิบ (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (SE_b) ได้ผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) คะแนนดิบ (b) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (SE_b)

ตัวแปรพยากรณ์	β	b	SE_b
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1)	.319	1.107	.512
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3)	.337	.320	.123
เจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2)	.291	.096	.039
$a = 23.058$ $r = .828$ $R^2 = .685$ $SE_{est} = 1.376$ $F = 29.729^{***}$			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) ส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) มีค่าเท่ากับ .319, .337 และ .291 ตามลำดับ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) ส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) สูงสุด และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ต่ำสุด

ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ เรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) ซึ่งตัวแปรทั้งสามตัวนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ได้ร้อยละ 68.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ

1.376 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มาเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนดิบ (b)

$$\hat{Y} = 23.085 + 1.107 X_1 + .320 X_3 + .096 X_2$$

สมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z = .319 X_1 + .337 X_3 + .291 X_2$$

แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงบรรยายแบบการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ชนิดการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Studies) มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่เรียนวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน ในจำนวนทั้งหมด 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 45 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายเนื้อหา และเวลาของวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แล้วนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 11 แผน รวม 20 คาบ (คาบละ 50 นาที)

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายเนื้อหาและเวลาของวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น และการวางแผนคิดในการแต่งกลอนสุภาพ ตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย จำนวน 7 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ทางด้านรูปแบบและเนื้อหา ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายเนื้อหาและเวลาของวิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น และการวางแผนคิดในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย จำนวน 9 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน ทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ทางด้านรูปแบบและเนื้อหา ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

2.4 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ท (Rensis Likert) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 6.27 – 11.57 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับนักเรียน จำนวน 90 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .089

3. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยผู้ศึกษาค้นคว้าจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง เต็มเนื้อหาและระยะเวลา 20 คาบ (คาบละ 50 นาที) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู บทบาทของนักเรียน และวิธีวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 การจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามคาบที่กำหนดไว้แล้ว จึงทำการทดสอบหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพและแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

3.3 นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพเฉพาะส่วนที่เป็นอัตนัยไปถ่ายสำเนาเพื่อให้เป็น 2 ชุด ชุดหนึ่งมอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนน อีกชุดหนึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าตรวจให้คะแนนเอง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

3.4 นำกระดาษคำตอบของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยมาตรวจให้คะแนน

3.5 ขอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากงานทะเบียนวัดผลของโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ

3.6 นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คะแนนจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย คะแนนจากการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพ และมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก

2. ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยวิธีการวิเคราะห์ Stepwise Multiple Regression เพื่อทดสอบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ สามารถพยากรณ์ความสามารถ ในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) เจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) มีความสัมพันธ์กับความสามารถ ในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) เจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) สามารถพยากรณ์ ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับการพยากรณ์จากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (X_1) ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ (X_3) และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (X_2) ซึ่งตัวแปรทั้งสามตัวนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (Y) ได้ร้อยละ 68.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคลาดเคลื่อน มาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 1.376

3. สมการที่สามารถพยากรณ์ ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นดังนี้

3.1 สมการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนดิบ (b)

$$\hat{Y} = 23.085 + 1.107 X_1 + .320 X_3 + .096 X_2$$

3.2 สมการพยากรณ์ ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน(β)

$$Z = .319 X_1 + .337 X_3 + .291 X_2$$

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก

ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก

เมื่อพิจารณาตัวแปรทั้ง 4 ตัวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพแล้วจะพบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้าง ทั้งทางเนื้อหาวิชาและหลักสูตร เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งหมายถึงผลการเรียนสะสมของนักเรียนที่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงภาพรวมของผลการเรียนวิชาภาษาไทยบังคับ ตลอดหลักสูตรช่วงชั้นที่ 3 เป็นผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามที่แนวการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่บรรจุสาระเรื่องการแต่งคำประพันธ์หรือร้อยกรองไว้ในหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างเข้าใจและ

ฝึกฝนจนแต่งบทร้อยกรองได้ ซึ่งกำหนดให้ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และกลอนส่วนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) แยกการเรียนรู้ออกเป็น การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (กรมวิชาการ, 2546: 36 – 56) ดังนั้นนักเรียนที่จบหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 3 ต้องเรียนรู้พื้นฐานและมีความสามารถในการแต่งกลอนมาแล้ว เมื่อมาเรียนในช่วงชั้นที่ 4 จึงจะเรียนการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงเพื่อย่อมแสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

จากการศึกษาค้นคว้า ยังไม่พบงานวิจัย หรือเอกสารอ้างอิงใดๆ ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคำประพันธ์ไทยชนิดต่างๆ เพราะคำประพันธ์แต่ละชนิดต่างมีลักษณะเฉพาะตัวและไม่เป็นพื้นฐานของกันและกัน การศึกษาการแต่งคำประพันธ์ชนิดใดๆ จะเริ่มศึกษาที่ความรู้พื้นฐานทางด้านการแต่งคำประพันธ์ก่อนเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวน เพชรแก้ว (2519: 283) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ครูผู้สอนควรเริ่มแนะนำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งที่เป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์เสียก่อน ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ ในด้านการแต่งคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ ได้โดยอาศัยความรู้พื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียนคำประพันธ์ชนิดใดชนิดหนึ่งมาก่อน จากงานวิจัยของ นราวัลย์ พูนพิพัฒน์ (2523: 87) ที่พบว่า ก่อนการเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ นิยมเขียนกลอนแปด พยายามให้มีสัมผัสแทบทุกวรรคและพยายามเขียนให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ แต่หลังจากเรียนนักเรียนเปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นกลอนหกและกาพย์ยานีมากยิ่งขึ้น จากงานวิจัยทั้ง 2 เล่มที่กล่าวแล้วแสดงให้เห็นว่า คำประพันธ์แต่ละประเภทไม่เป็นพื้นฐานซึ่งกันและกัน แต่จากผลการศึกษาค้นคว้าของผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ ความสัมพันธ์ของความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพเกิดขึ้นจากความรู้พื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ของผู้เรียนเอง

ในด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกภายในของผู้เรียน ในด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ รวมกับความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ที่มีต่อวิชาภาษาไทยในด้านการเรียนรู้อย่างไร เนื้อหาสาระและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้เรื่องหนึ่งๆ แล้ว โดยผู้เรียนอาจเกิดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยได้ 2 ประเภท คือ เจตคติต่อวิชาภาษาไทยทางบวกหรือเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบ หรือความพึงพอใจและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยทางลบ หรือเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความไม่ชอบ หรือความไม่พึงพอใจ (กมลรัตน์ หล้าสุขงษ์, 2528: 230 – 231) ในการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้เรียนแต่ละคน อาจเกิดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย หากผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ดี ในการเรียนวิชา

ภาษาไทยก็จะช่วยให้ผู้เรียนนั้นมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น (อัจฉรา ชีวพันธ์. 2531: 5) ซึ่งแสดงว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยต่อการเรียนวิชาภาษาไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ มีความสัมพันธ์กัน

จากผลการศึกษาค้นคว้าที่ปรากฏ เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัว (ตาราง 4) มาพิจารณาจะพบว่า ค่าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสูงจะส่งผลให้ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพสูงตามไปด้วย และเมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกตัวของตัวแปรทุกตัว (ตาราง 5) มาพิจารณาจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพในทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพสามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้

ผลการทดลองพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยมีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 1.376

เมื่อพิจารณาตัวแปร 3 ตัว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ซึ่งเรียกว่า ตัวแปรพยากรณ์ และความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ซึ่งเรียกว่า ตัวแปรเกณฑ์ ตัวแปรพยากรณ์คือตัวแปรที่สามารถทำนายตัวแปรเกณฑ์ได้ ในที่นี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ทำนาย หรืออธิบายความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ได้สูงที่สุดเพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งหมายถึงผลการเรียนสะสมของนักเรียนที่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงภาพรวมของผลการเรียนวิชาภาษาไทยบังคับตลอดหลักสูตรช่วงชั้นที่ 3 ผู้เรียนจะรับค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ต่อเมื่อได้เรียนเนื้อหาวิชาต่างๆ ในวิชาภาษาไทยอันเป็นพื้นฐานความรู้และประสบการณ์จนครบหลักสูตรผ่านการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องแล้ว ซึ่งแสดงว่า ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนรู้ ประสบการณ์และการวัดประเมินผลในรายวิชาต่างๆ ของภาษาไทยมาครบถ้วนแล้วรวมถึงความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพด้วย เมื่อจบหลักสูตรภาษาไทยในช่วงชั้นที่ 3 และมีความพร้อมที่จะเรียนในเนื้อหาอื่น ๆต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของแนวการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวถึงการให้ความรู้ทางวิชาการ เพื่อให้รู้และใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ตามสาระการเรียนรู้

ที่กำหนดไว้สำหรับชั้นที่เรียนจบและเตรียมผู้เรียนให้ศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป (กรมวิชาการ. 2544: 130) ซึ่งแสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยย่อมมีผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

สำหรับตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2 คือ ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ทำนาย หรืออธิบายความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ได้สูงเป็นอันดับที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวนี้ เป็นเรื่องของความสามารถในเนื้อหาวิชาการแต่งคำประพันธ์ ผู้เรียนที่ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ย่อมมีความรู้ความสามารถ และผ่านการวัดและประเมินผล ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพแล้ว เมื่อผู้เรียนเรียนเรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพเพิ่มในช่วงชั้นที่ 4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้เพราะกลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพเป็นคำประพันธ์ที่มีความสัมพันธ์กัน ด้านลักษณะพื้นฐานทางคำประพันธ์ ดังที่ ประไพ วิเศษธานี (2536: 59) กล่าวว่า กลอนเป็นคำประพันธ์ของไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์และแตกแยกไปเป็นเพลงต่างๆ ที่ชาวบ้านขับร้องกันอยู่เป็นปกติ โคลงเพิ่งจะมีขึ้นในชั้นหลังแต่ก็เป็นของไทยเรา และมีความสัมพันธ์กัน ในด้านการใช้ และสอดคล้องกับ สุริย์ โรจน์สกุลพานิช (2520: 30) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมประเภทนิราศ ผู้แต่งหรือกวี จะนิยมใช้กลอนสุภาพ หรือโคลงสี่สุภาพเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้ง สิทธา พินิจภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2522: 134 – 135) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงในการแต่งโคลงสี่สุภาพ คือ การใช้คำและการเปรียบเทียบ โคลงต้องมีลักษณะคำที่กระชับหนักแน่น เสนาะเพราะพริ้งกว่ากลอน และปัจจุบันนิยมแต่งโคลงสี่สุภาพ เป็นเรื่องหรือสำนวนในลักษณะเดียวกับกลอน ซึ่งแสดงว่า ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ย่อมมีผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

สำหรับตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 3 คือ เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ทำนาย หรืออธิบายความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ได้สูง เป็นอันดับที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ตัวนี้ เป็นเรื่องของความรู้สึกภายในของผู้เรียน ในด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ รวมกับความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ที่มีต่อวิชาภาษาไทยในด้านกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั้งก่อนและหลังการเรียน ผู้เรียนจะมีความสามารถเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของผู้เรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย ดังที่ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524: 7) ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ นอกจากจะมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนแล้ว ยังต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ดีต่อการเรียนในวิชาเหล่านั้นด้วย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยในวิชาที่เรียน มีความสำคัญเพราะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน สนใจเรียน และแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี หากผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ดีต่อครูผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อวิชาเรียน จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยขึ้นอยู่กับเจตคติต่อวิชาภาษาไทยว่าได้รับผลจากการเรียนรู้นาน้อยเพียงใดและสอดคล้องกับ ทวี ก่อแก้ว และ อบรม สีนภิบาล (2517: 56) ที่เสนอหลักการสร้างเจตคติต่อวิชา

ภาษาไทยที่ดีแก่เด็ก คือ ให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียน เห็นประโยชน์อันแท้จริงของวิชาที่เรียน มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อจะได้เกิดผลสำเร็จในการเรียน อันส่งผลให้เกิดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่ดีต่อการเรียน ซึ่งแสดงว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยย่อมมีผลต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

จากผลการศึกษาค้นคว้าที่ปรากฏ เมื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าอัตราส่วนนัยสำคัญ (ตาราง 16) พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์คือความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพเข้ามาทำให้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้น และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์คือเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเข้ามาเป็นตัวสุดท้ายทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นแสดงว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

เมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานคะแนนดิบ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (ตาราง 17) พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ และเมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (ตาราง 18) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยมีอำนาจการพยากรณ์ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 1.376 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐานได้ด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์อื่นๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ อารมณ์ คติธรรมหรืออุดมการณ์ กับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ เช่น กาพย์ชนิดต่างๆ ร่ายและฉันท์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในด้านปฏิบัติ

ควรให้ความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของการแต่งคำประพันธ์ ในช่วงชั้นที่ 3 เช่น การให้ความรู้พื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ การสร้างความคิดสร้างสรรค์ การเลือกสรรถ้อยคำต่างๆ ที่ทำให้เกิดสุนทรีภาพในคำประพันธ์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น อันจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ ในช่วงชั้นที่ 4 ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). *การปฏิรูปการศึกษา*. ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การดำรงสงสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). *การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การดำรงสงสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- กำชัย ทองหล่อ. (2525). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- กฤษณี คำชาย. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส; และ วิพุธ โสภางค์. (2539). *หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท041 การเขียน 1 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ขจรศรี ขาดิกานนท์. (2533). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2540). *ทฤษฎีและแบบแผนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง สำหรับครูมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝ่ายมัธยม, ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). *การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- จารึก พุ่มวง. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและ
พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้
แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จุไรรัตน์ วรรณยิ่ง. (2532). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ คม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2542). การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม
2549, จาก <http://www.watpon.com/spss>
- ชวน เพชรแก้ว. (2519). การวิเคราะห์และการเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัย
มาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2530). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ: พิกัดอักษร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2518). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2523). การประพันธ์ ท 041. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ดารณี สมบูรณ์กุล. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหารและ
ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ดำรง ญาณจันทร์. (2538). ความสัมพันธ์ของการวินิจฉัยร้อยกรองรูปแบบใหม่ กับการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- เต็มศรี ชำนิจารกิจ. (2531). สถิติประยุกต์ทางการแพทย์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ. กรุงเทพฯ:
ธารอักษร.
- ทวี ก่อแก้ว; และ อบรม สีนภิบาล. (2517). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ทิวาวรรณ คำดวง. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่าง การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ เรื่อง กลอนสุภาพ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำโสมพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. (2523). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้บท ร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ คม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นเรศมณฑ์ เพชรนาจักร. (2543). การศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและวิธี การสอนในโคลงโลกนิติ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นันทวล หาญทนต์. (2535). หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท043 การแต่งคำประพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531). การวิเคราะห์ความแปรปรวน. ประยุกต์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรมินทร์ อริเดช. (2547). การเปรียบเทียบฟังก์ชันสารสนเทศในการใช้ โมเดลโลจิสติกจีโออาร์เอ็ม และจีพีซีเอ็ม ของมาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ตและมาตรวัดแบบตัวเล็บบังคับตอบที่มี วิธีการให้คะแนนแบบสองค่าและแบบหลายค่า. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบ และวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2525). ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ประไพ วิเศษธานี. (2536). เคล็ดกลอน เคล็ดแห่งอหังการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทะเลหญ้า.
- ประยอม ชองทอง; และคณะ. (2537). หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท043 การแต่งคำ ประพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี เพชรแก้ว. (2525). ความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับ ปรินญาตรี วิทยาลัยครูภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ ไวยกุล. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พรพรรณ ศรีโปฏก. (2548). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2538). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิมพ์พร พงษ์ตน. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของแรงจูงใจในการอ่านกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์. (2535). การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เพียงใจ บุญนันทน์. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิกา พูลสวัสดิ์. (2527). ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธ โตดีเทพย์. (2544). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินงานเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เย็นจิตต์ ศรีใจงาม. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนความเรียงและการแต่งคำประพันธ์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2533). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตรี โพธิ์เต็ง. (2533). วิวัฒนาการทางฉันทลักษณ์ของร้อย และโคลงตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 1835 ถึง พ.ศ. 2468). วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2527). ความถนัดทางการเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ละเอียด คชวัฒน์. (2537). การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณศิริ ผลประมูล. (2545). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรองและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิภาวี แป้นเรือง. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิษณุ พัฒนวิบูลย์. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีคำสอนเรื่อง โคลงโลกนิติ และโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2524, กันยายน – ธันวาคม). ทัศนคติในแง่จิตวิทยา. วารสารวัดผลการศึกษา. 3(2): 1 – 6.

สงบ ลักษณะ. (2529, กรกฎาคม – กันยายน). การวัดคุณลักษณะทางด้านการรู้สึกลึก.

วารสารวิจัยทางการศึกษา. 16(3): 41 – 59.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2522). ระดับของเจตคติ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2526). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

----- . (2527). ทฤษฎีการวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิทธิา พินิจภูวดล; และ ประทีป วาทิกทินกร. (2522). ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สุขรัก สร้อยทอง. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้วิชาภาษาไทย ความวิตกกังวลใน
การสอนและสมรรถภาพด้านการสอนภาษาไทยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ครู สถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2534). การสร้างมาตรวัดในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุทธีวงศ์ พงษ์ไพฑูย์; และ อุดม หนูทอง. (2531). การเขียน 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาพ วาดเขียน. (2525). มาตรฐานและประเมินผลพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพร มากแจ้ง. (2535). กวีนิพนธ์ไทย 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรีย์ โรจน์สกุลพานิช. (2520). วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองที่ชนะการประกวดของธนาคาร
กรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2535). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อารมย์ ไทยสุริโย. (2536). การศึกษาวิเคราะห์โคลงรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5.
วิทยานิพนธ์ ศษ.บ. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์. (2529). การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า เขตการศึกษาหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

- อุดมพร พัสถาน. (2537). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่าน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
 (ศึกษาศาสตร์การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 ถ่ายเอกสาร.
- เอกลักษณ์ สุวรรณ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียนจากการฝึกทักษะการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ เรื่อง นิราศนรินทร์ ด้วย
 บทเรียนสไลด์ประกอบเสียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
 (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 ถ่ายเอกสาร.
- Akers, William T. (2005, December). A Ground Model of Writing : A Qualitative
 Investigation into Complex Systems of Creativity and Cognitive Constructs
 Associated with the Writing of Poetry. *Dissertation Abstracts International*.
 66(6): 2136 – A.
- Allport, Gardon W. (1976). *Attitude : Reading in Attitude Theory and Measurement*.
 New York: John Wiley and Sons Inc.
- Beare, Sophie. (1995, April). The Reading- Writing Relationship : Three Teaching
 Approaches Designed Using Reading and Writing Activities to Develop
 Persuasive Discourse in Adult Writing. *Dissertation Abstracts International*.
 33(02): 313.
- Bledsoe, Joseph. (1971, November). Factors Related to Pupil Observation Report of
 Teachers and Attitude Toward Their Teacher. *The Journal of Education
 Research*. 65: 121 – 122.
- Brown, Goldson Oliver. (1991, March). The Relationship Between Cognitive Style,
 Critical Thinking, and Moral Reasoning Among Adolescents. *Dissertation
 Abstracts International*. 51(9): 2604 – A.
- Carmichale, Deborah Herr. (1995). The Effect of Writing Instruction on Reading
 Abilities and Attitudes of Students in Community College Developmental
 Reading Class. *Masters Abstracts International*. 33(5): 1387.
- Chancey, Valerie Beshiri. (2005, July). The Correlation Between Teaching Methods
 and the Academic Achievement of High School Students on the Georgia High
 School Science Graduation Test. *Dissertation Abstract International*.
 66(1): 135.

- Cogan, Morris L. ; & Levin, Harry. (1957, January). Studies of Teacher Behavior. *The Journal of Experimental Education*. 26: 135 – 139.
- Fenton-LeShore, Karen S. (June, 2005). A Correlation Analysis Among Organizational Citizenship Behavior, Teacher Job Satisfaction, and Organizational Commitment in Low-performing. *Dissertation Abstracts International*. 65(12): 4411.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. New York: McGraw-Hill Book Co., Inc.
- Good, Carter Victor. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Guilford, J.P. (1975). *Psychometric Methods*. New York: McGraw-Hill Book Co., Inc.
- Insko, Chester A. (1967). *Theories of Attitude Change*. New Jersey: Prentice-Hill.
- Kaplan, Louis. (1965). *Foundations of Human Behavior*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.
- Katz, Daniel. (1960, Summer). The Functional Approach to the Study of Attitude. *Public Opinion Quarterly*. 24(2): 163 – 204.
- Knupp, Tawnya. (2004, October). The Effect of Poetry Writing Instruction on the Writing Skills and Confidence of Sixth-grade Students. *Masters Abstracts International*. 42(5): 1464 – A.
- Krashen, Stephen. (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamon Press, Inc.
- Morris Charles G. (1990). *Psychology*. 7th ed. New Jersey: Prentice-Hill Inc.
- Nelson, Jaime K. (2004, May). A Song Without Music : A Study of Poetry and High School Students At-risk. *Dissertation Abstracts International*. 65(11): 4136 – A.
- Newman, Philip R.; & Newman M. (1983). *Principle of Psychology*. Illinois: The Dorsey Press.
- Peter, Charles C. ; & Voorhis, Walter R. Van. (1940). *Statistical Procedures and Their Mathematical*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Ponti-Sgargi, Laura Lynn. (1997, February). Reading / Writing and Text : Toward Illuminating Interconnectedness. *Dissertation Abstracts International*. 35(10): 39.
- Roscoe, John T. (1975). *Fundamental Research Statistics for the Behavioral*. New York: Science, Holt, Rinchart and Wilson Inc.
- Shaw, Marvin E.; & Jack, M. Wright. (1967). *Scales for the Measurement of Attitude*. New York: McGraw-Hill Book Co., Inc.

- Thurstone, L.L. (1959, September). The Measurement of Social Attitudes.
Journal of Abnormal and Social Psychology. 16(1631): 249 – 296.
- Triandis, Harry C. (1971). *Attitude and Attitude Change*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Wert, Jane E. ; & et al. (1954). *Statistical Research*. New York: Application–Center. Crofts Inc.
- Wiesner, David S. (1978, November). Cognitive Style of Information Processing as Related to Academic Achievement of Third Grade Pupils. *Dissertation Abstracts International*. 39(3): 2735 – A.
- Zimbardo, Philip G.; & et al. (1977). *Influencing Attitudes and Changing Behavior*. 2nd ed. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

เวลา 2 คาบ

เรื่อง คำประพันธ์ไทยและฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

สาระสำคัญ

การรู้จักความหมาย ประเภทและฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ไทยประเภทต่าง ๆ เป็นความรู้พื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ให้คำจำกัดความของคำว่าคำประพันธ์ได้
2. จำแนกประเภทของคำประพันธ์ไทยได้
3. วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำประพันธ์ไทย การแบ่งประเภท ลักษณะ คณะและสัมผัสของคำประพันธ์ไทยประเภทต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการสร้างความตระหนัก

ขั้นนำ

นักเรียนอ่านทำนองเสนาะคำประพันธ์จากแผนสี่ตามลำดับ ดังนี้ โคลงสี่สุภาพ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 ร่ายสุภาพ อินทริวิเชียรฉันท 11 และบทร้อยแก้ว 1 ข้อความ แล้วแสดงความคิดเห็นว่า ชอบการอ่านทำนอง คำประพันธ์ใดมากที่สุดและเพราะเหตุใด ให้จัดลำดับ 3 ลำดับจากมากไปหาน้อย ฝึกอ่านใช้เวลา 10 นาที

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 1 เรื่องคำประพันธ์และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ใช้เวลา 5 นาที
2. ทำกิจกรรมจากใบกิจกรรมซึ่งเป็นคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ โคลง

สีสุภาพ 1 บท กลอนสุภาพ 1 บท กาพย์ยานี 11 1 บท กาพย์ฉบัง 16 1 บท กาพย์
สุรางคนางค์ 28 1 บท ร่ายสุภาพ 1 บท ฉันท์ 1 บท และบทร้อยแก้ว 1 ข้อความ
โดยบอกว่า เป็นงานเขียนประเภทใดและสังเกตจากอะไร

ขั้นสรุป

1. นักเรียนอภิปรายและเขียนสรุปผลการเรียนรู้ลงในใบปฏิบัติงาน
2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

นักเรียนและครูอภิปรายถึงวิธีสังเกตคณะและสัมผัสของคำประพันธ์ไทย
ประเภท ต่าง ๆ

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 2 เรื่องคำสัมผัสในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ ใช้เวลา 5 นาที
2. นักเรียนวิเคราะห์ตัวอย่างคำประพันธ์ในเรื่องของสัมผัสโดยทำกิจกรรมในใบกิจกรรม ซึ่งมี กลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 โคลงสีสุภาพ และอินทวิเชียรฉันท์ ประเภทละ 1 บท

ขั้นสรุป

1. เขียนผลการวิเคราะห์และสรุปความลงในใบปฏิบัติงาน
2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องคำประพันธ์และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทต่างๆ
2. ใบความรู้ที่ 2 เรื่องคำสัมผัสในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ
3. แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์
4. ใบปฏิบัติงาน
5. ใบกิจกรรม

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. การอ่านทำนองเสนาะจากบทประพันธ์
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

4. การตรวจผลงานจากใบปฏิบัติงาน

5. การทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะเรื่องการอ่านและการเขียนเรื่องลักษณะ

คำประพันธ์

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถให้คำจำกัดความของคำว่าคำประพันธ์ได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของคำประพันธ์ไทยได้
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทต่างๆ ได้

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม
2. ใบประเมินการอภิปราย
3. แบบฝึกหัด
4. ใบปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

1. คัดลอกคำประพันธ์ประเภทต่างๆ ที่นักเรียนประทับใจและบอกเหตุผล
2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะเรื่องคณะและสัมผัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจและ

ความชำนาญ

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

บรรยากาศการเรียนการสอน

.....

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบความรู้ที่ 1

เรื่องคำประพันธ์และฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

ความหมายร้อยกรองหรือคำประพันธ์

คำประพันธ์ คือ ถ้อยคำหรือข้อความที่ได้ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้นโดยมีข้อบังคับตามหลักฉันทลักษณ์ไทย

ฉันทลักษณ์ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2533: 350) กล่าวว่า คือ ตำราไวยากรณ์ที่ว่าด้วยลักษณะของคำประพันธ์ที่เป็นกลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ต่างๆ ซึ่งโบราณเรียกว่า บทกานท์ หรือคำกานท์ และ ก้าชัย ทองหล่อ (2525: 433) กล่าวว่า คือ ตำราที่ว่า ด้วยวิธีร้อยกรองถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามลักษณะบังคับและบัญญัติที่นักปราชญ์ได้วางเป็นแบบไว้ คำประพันธ์ร้อยกรองไทย แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

1. กลอน เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันแพร่หลายมากกว่า คำประพันธ์ชนิดอื่นๆ เพราะใช้ถ้อยคำเรียบเรียงให้เข้าสัมผัสกันตามลักษณะบัญญัติ ไม่มีบังคับ เอก โท ตรี ลหุ กลอน มีหลายชนิด เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย กลอนสัทวา กลอนนิราศ กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว เป็นต้น

2. โคลง เป็นคำประพันธ์โบราณของไทย นิยมแต่งกันแพร่หลาย ตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เป็นคำประพันธ์ที่มีกำหนดบังคับ คำเอก คำโทและสัมผัสบังคับ มี 3 ชนิด คือ โคลงสุภาพ โคลงฉันท์ และโคลงโบราณ

3. ร่าย หรือ คำร่าย เป็นคำประพันธ์เก่าแก่ของไทยคู่กับคำโคลง ร่ายแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายฉันท์ และร่ายยาว

4. ฉันท์ เป็นคำประพันธ์ที่รับแบบอย่างมาจากบาลี สันสกฤต โดยคัดจากตำราฉันท์ ชื่อ วุตโตทัย ไทยรับมาและดัดแปลงให้เหมาะสมกับลักษณะภาษาไทย ฉันท์ในคัมภีร์วุตโตทัย มี 2 ชนิด คือ วรรณพฤติ และ มาตราพฤติ แต่ที่ไทยนิยมแต่ง ส่วนมากจะเป็นฉันท์วรรณพฤติ

ฉันท์ที่นิยมแต่งในภาษาไทย มีเพียง 6 ชนิด เท่านั้น คือ อินทริยเชียรฉันท์ ไตรภูกฉันท์ วสันตดิถีฉันท์ มालินีฉันท์ สัททวิภักตีฉันท์ และสัทธาฉันท์

5. กาพย์ เป็นคำประพันธ์ที่เราปรับปรุงขึ้นจากแบบแผนของบาลีสันสกฤต แต่เพิ่มการสัมผัสแบบไทย แบ่งย่อยได้หลายชนิดแต่ที่นิยมแต่งกันแพร่หลายเพียงบางชนิด คือ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์

นอกจากคำประพันธ์หลักทั้ง 5 ข้างต้นแล้ว ยังมีคำประพันธ์ประเภทรวมคำประพันธ์หลายอย่าง คือ

ลิลิต คำประพันธ์ที่แต่งด้วยรายปนกับโคลง

กาพย์ห่อโคลง คำประพันธ์ที่ประกอบด้วยโคลง และกาพย์ คือแต่งโคลงสี่สุภาพ 1 บท แล้วแต่งกาพย์ยานี 11 1 บทเสียนั้น

กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ (กาพย์เห่เรือ) เป็นการแต่งโคลงสี่สุภาพนำเรื่อง 1 บท แล้วขยายความด้วยกาพย์ยานี 11 กี่บทก็ได้จนกว่าจะจบเรื่อง

กล เป็นคำประพันธ์ที่บัญญัติลักษณะบังคับเพิ่มเติมให้พิเศษกว่า ลักษณะบังคับเดิมที่มีอยู่ หรือยกย้ายวิธีร้อยกรอง โดยการเรียงรูปคำให้พลิกแพลง ผิดแผกไปกว่าปกติ คำประพันธ์ไทยโดยทั่วไป จะแบ่งลักษณะบังคับ หรือข้อบังคับ เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ข้อบังคับทั่วไป ได้แก่ คณะและสัมผัส

2. ข้อบังคับเฉพาะ ได้แก่ คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ คำเป็น คำตาย

คำสร้อย เป็นต้น ข้อบังคับทั่วไปที่ว่าด้วยคณะ คณะ คือ ข้อกำหนดของร้อยกรอง คณะนั้นๆ ว่า มีจำนวนบท จำนวนบาท จำนวนวรรค และจำนวนคำเท่าใด

บท คำประพันธ์ร้อยกรองตอนหนึ่งๆ จะสั้นยาวแล้วแต่ชนิดของคำประพันธ์นั้นๆ

บาท ส่วนย่อยของบท มีตั้งแต่ 1 บาท จนถึง 4 บาท

วรรค ส่วนย่อยของบาท มีตั้งแต่ 1 – 2 วรรค

คำ เสียงที่เปล่งครั้งหนึ่งจะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในหลักฉันทลักษณ์จะนับเป็น 1 คำ และมีจำนวนมากน้อยแล้วแต่ชนิดของฉันทลักษณ์นั้นๆ

คณะ ของคำประพันธ์ไทย เช่น

โคลงสี่สุภาพ 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 4 บาท แต่ละบาท จะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 2 คำ ยกเว้นบาทที่ 4 วรรคหลัง มี 4 คำ ในบาทที่ 1 และ 3 อาจมีคำสร้อยได้ 2 คำ

อินทริวิเชียรฉันท 11 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท แต่ละบาทจะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ

กาพย์ยานี 11 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท แต่ละบาทจะมี 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ

กาพย์ฉบัง 16 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 3 วรรค วรรคที่ 1 มี 6 คำ วรรคที่ 2 มี 4 คำ และวรรคที่ 3 มี 6 คำ

กลอนแปด 1 บท จะประกอบด้วยคำประพันธ์ 2 บาท หรือ 2 คำกลอน หรือ 4 วรรค วรรคแรกเรียก วรรคสดับ มี 8 คำ วรรคสองเรียก วรรครับ มี 8 คำ วรรคสามเรียก วรรครอง มี 8 คำ วรรคสี่เรียก วรรคส่ง มี 8 คำ

ร่ายสุภาพ 1 บท จะมี 5 วรรค ขึ้นไป และแต่ละวรรค จะมี 5 คำ และ จะจบด้วยโคลงสองสุภาพ ซึ่งก็แบ่งเป็นวรรค และมี 5 คำ เช่นกัน แต่อาจมีคำสร้อยได้ 2 คำ ในท้ายวรรคจบของโคลงสองสุภาพ

ใบกิจกรรม

วิเคราะห์ว่า เป็นงานเขียนประเภทใดและสังเกตจากอะไร ทำลงในใบปฏิบัติงาน

1. ขาดวิชาพายุไต้ฝุ่น จนยับ
ชีวิตยิ่งต้อ ต่ำต้อย
เพื่อนพ้องต่างหายลับ หนีหลีก
เปรียบดาวระยับแสงน้อย หรีอเรือแรงแสง
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
2. ดีหรือชั่วชีวิตไหนใครรู้บ้าง ผู้กล่าวอ้างเอ๋ยไปให้จง
ดีหรือชั่วอย่างไรที่ใจตน อย่าไปค้นให้ยุ่งยากลำบากเอย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
3. กรรมนั้นจักได้เห็น เมื่อเจ้าเป็นเห็นฉับพลัน
ก่อเกิดลูกเจ้านั้น บาปมหันต์ทันตาเห็น
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
4. ดีชั่วอยู่ที่กรรมล ของคนทุกคน
ปกปิดไม่มีติดต้องเห็น
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

5. ยี่สิบกว่าปี ชีวิตครุ่น ไม่มีเศร้าหมอง
ดูสุขสดชื่น เร่งรีบใจปอง ชีวิตลำพอง มีสุขตามวัย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

6. ครูไทยปัจจุบัน เวียนหันเปลี่ยนแปลงไป ทันสมัยเข้ากับยุค ใช้เกมรุกเด็ดขาด เพื่อพัฒนาของนอก ที่มุ่งหลอกเยาวชน ให้หลงตนหลงผิด คิดว่าชั่วเป็นดี ไม่มีผู้ชี้แนะ คอยก่อนและนำทาง ครูผู้สร้างอนาคต แก่ทางคดให้ตรง เพื่อดำรงไทยแท้ ครูช่วยกัน ร่วมแก้ไข เพื่อให้คงไทย ไว้เทอญ

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

7. บิตรและมารดา คุณะค่านันต์พัน
มีคุณสืบทอด ดุจเปรียบนทีธาร
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

8. คณะกลอนสุภาพบทหนึ่งจะมี 4 วรรค วรรคแรกเรียกวรรคดับ วรรคที่สอง เรียกว่า วรรครับ วรรคที่สาม เรียกว่า วรรครอง และวรรคที่สี่ เรียกว่า วรรคส่ง

กลอน 1 บท จะมี 2 บาท หรือ 2 คำกลอน 1 บาท จะมี 2 วรรค 1 วรรค จะมี 8 คำ แต่อนุโลม 7 – 9 คำ

ใบปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์ใบกิจกรรม ดังนี้

1. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

2. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

3. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

4. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

5. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

6. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

7. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

8. เป็นงานเขียนประเภท
 สืบได้จาก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

เวลา 2 คาบ

เรื่อง คำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท

สาระสำคัญ

การรู้จักคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท เป็นความรู้พื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. จำแนกลักษณะคำเป็นคำตายได้
2. จำแนกลักษณะคำครุ คำลหุได้
3. จำแนกลักษณะคำเอกคำโทได้

เนื้อหา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท ซึ่งปรากฏในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการเรียนภาษา

ขั้นนำ

นักเรียนและครูสนทนาเรื่อง คำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ จากคำประพันธ์ตัวอย่างในแผ่นใสแล้ว อภิปรายสรุปว่า มีความสำคัญต่อการแต่งคำประพันธ์อย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 3 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท
2. นักเรียนเขียนคำจำกัดความและลักษณะของคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ ลงในใบกิจกรรม
3. นักเรียนทำกิจกรรม เรื่อง คำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนนักเรียนสรุปคำจำกัดความ ลักษณะของคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ และร่วมกันเฉลยและตรวจผลงานในใบกิจกรรม

2. เก็บใบกิจกรรมใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการเรียน ความรู้ ความเข้าใจ

ขั้นนำ

นักเรียนศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างโคลงสี่สุภาพและระบุความสำคัญของ คำเอก คำโท ในเรื่องของเสียงและการแต่งคำประพันธ์

ขั้นสอน

1. นักเรียนฝึกทักษะการสังเกตศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำเป็น คำตาย คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ ซึ่งปรากฏในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ คนละ 10 นาที และทำกิจกรรมในใบกิจกรรมเรื่องคำเอกและคำโท ใช้เวลา 20 นาที

2. นักเรียนฝึกอ่านคำประพันธ์จากแผ่นใส ซึ่งเป็น มาณวฉันท์ 8 อินทวิเชียรฉันท์ 11 วสันตดิถีฉันท์ 14 อย่างละ 2 บท

3. นักเรียนคัดลอก ใส่สัญลักษณ์แทนคำครุและคำลหุ พร้อมโยงเส้นสัมผัสลงในคำประพันธ์จากแผ่นใส และเขียนในใบปฏิบัติงานให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนนักเรียนสรุปคำจำกัดความ ลักษณะของคำเอก และคำโท และร่วมกันเฉลย และตรวจผลงานในใบปฏิบัติงาน

2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 3 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำเป็น คำตาย คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ ซึ่งปรากฏในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ

1. แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์
2. ใบกิจกรรม
3. ใบปฏิบัติงาน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. การอ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. การตรวจผลงานจากใบกิจกรรมและใบปฏิบัติงาน
5. การทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะคำเป็นคำตายได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะคำกรุ คำลหุได้
3. นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะคำเอกคำโทได้

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม
2. ใบประเมินการอภิปราย
3. แบบฝึกหัด
4. ใบกิจกรรม
5. ใบปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนควรได้ทำแบบฝึกหัดเรื่อง คำกรุลหุ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและชำนาญ

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บรรยากาศการเรียนการสอน

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบความรู้ที่ 2

เรื่องคำสัมผัสในคำประพันธ์ไทยประเภทต่าง ๆ

ข้อบังคับทั่วไปที่ว่าด้วย สัมผัส สัมผัส คือ ลักษณะที่ใช้บังคับคำคล้องจองในการแต่งคำประพันธ์ต่าง ๆ สัมผัส เป็นสิ่งสำคัญในการแต่งคำประพันธ์ คำประพันธ์ทุกชนิด ต้องมีสัมผัส สัมผัสมี 4 ชนิด คือ

1. สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงสระเดียวกัน ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดก็ต้องใช้ตัวสะกดในมาตราเดียวกัน เช่น

กะ - ปะ นา - คำ วัน - จันทรี พรรณ - นันท์ นิ่ง - ฟัง เปรียง - เรียง
หาญ - มาร วิหค - ฟก สุนัข - พยัคฆ์ โอกาส - อาจ สाप - ลาก เป็นต้น

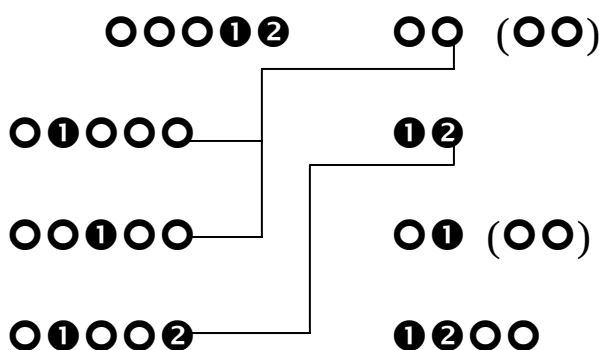
2. สัมผัสอักษร หรือ สัมผัสพยัญชนะ คือ คำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน หรือพยัญชนะที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กัน เช่น มา - มี - ไม้ - มาก - มาย
ศึก - ไชร์ - เด็ก - สอก - ทราบ - ทรง เดิน - ดั้น - ด้น - ดุ่ม - เดา - ดุล - ดาย - โดด เป็นต้น

3. สัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับ คือ คำคล้องจองที่อยู่นอกวรรคหรือต่างวรรคหรือต่างบท เพื่อดึงสัมผัสให้คล้องจองต่อเนื่องกัน เป็นสัมผัสบังคับของคำประพันธ์ทุกประเภท ไม่มีไม่ได้ และสัมผัสนอกนี้ต้องเป็นสัมผัสสระเท่านั้น

4. สัมผัสใน คือ คำคล้องจองที่อยู่ในวรรคเดียวกัน จะเป็นการคล้องจองด้วยเสียงสัมผัสสระ หรือเสียงสัมผัสอักษรก็ได้แล้วแต่ความถนัด ความเหมาะสมหรือความพอใจของผู้ประพันธ์ สัมผัสในไม่ใช่สัมผัสบังคับ จะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ามีจะเป็นการเพิ่มความไพเราะมากขึ้น

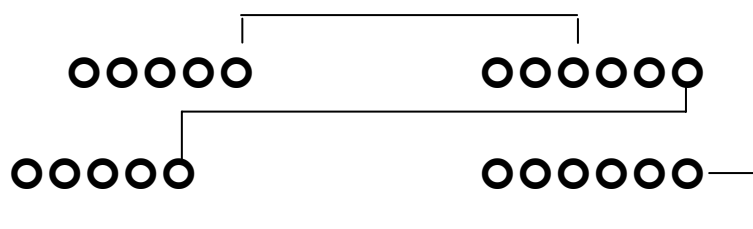
แผนผังและสัมผัสของคำประพันธ์ไทย ดังนี้

1. โคลงสี่สุภาพ

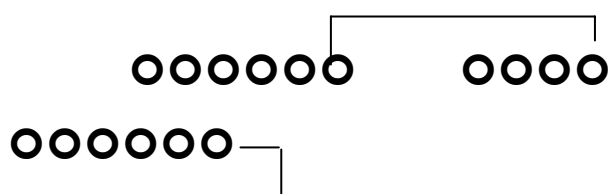

① = คำเอก ② = คำโท

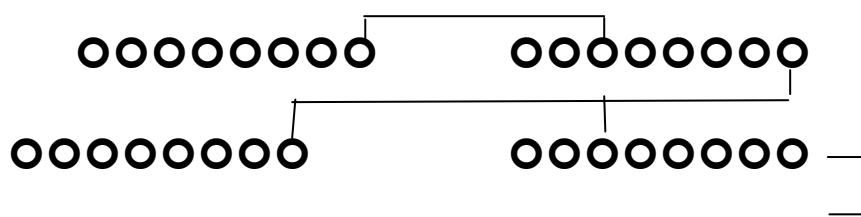
2. ภาพยี่ยานี้ 11

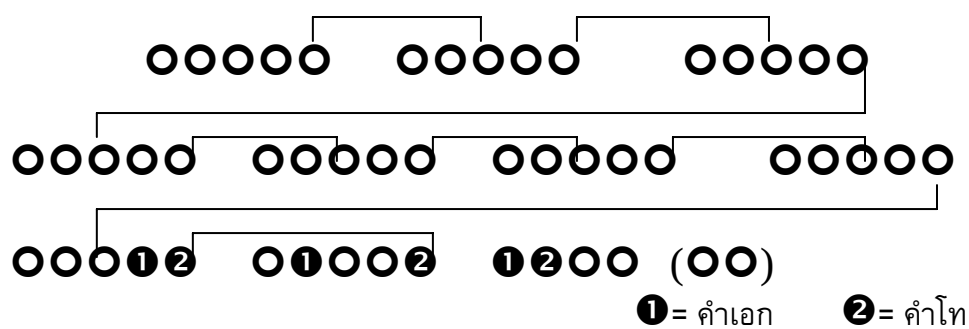
3. ภาพยี่ฉบับัง 16

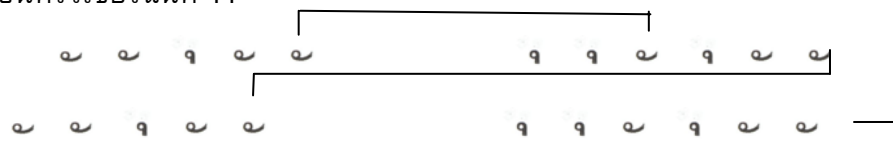
4. กลอนสุภาพ

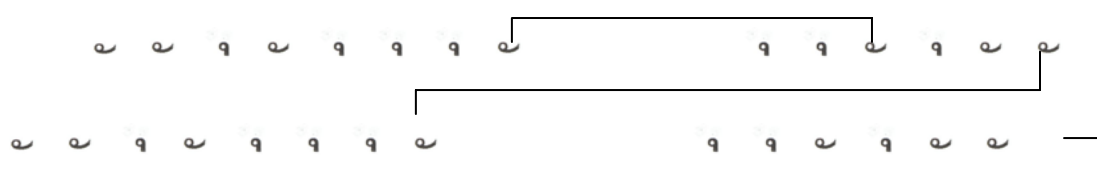
5. ร่ายสุภาพ

6. อินทรวีเชียรฉันท 11

7. วสันตติลกฉันท 14

ใบกิจกรรม

วิเคราะห์และสรุปความเรียงของสัมผัสในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ ลงในใบปฏิบัติงาน

1. ให้อะไรยิ่งใหญ่ในโลกนี้ จะเกินที่ให้อภัยใหญ่เหลือแสน
ให้ทั้งปวงล่วงล้นจนเกินแกน ไม่เหมือนมั่นจิตอภัยยิ่งใหญ่จริง
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
2. ยาบ้าทำลายชีพ หากรู้รีบแก้ไขการณ
อย่าปล่อยให้เนิ่นนาน มันจะผลาญชีวิตรวย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
3. เวลาวารีที่ผัน ไม่ย้อนคืนต้น
อาจวนและเวียนเปลี่ยนไป
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
4. ยากดีมีเงิน น้ำอดน้ำทน คึกเหนือเสือได้
หมูไปไก่มา โอภาปราศรัย กลุ้มอกกลุ้มใจ สะดวกสบาย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
5. ของไทยใช้จะไร คุณค่า
ชาติอื่นอื่นมองหา สองพื้น
คนไทยสืบทอด หยั่นเหยียด
ช่วยกันเหยียบบพิ่น ต่ำเตี้ยติดดิน
(ใจเด็ด หวานชะเอม)
6. ทำดีสิได้ดี กิจนี้พิสุทธา
ให้คุณอนนทนา- นปการเจริญใจ
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์และสรุปความเรียงของสัมผัสในคำประพันธ์ไทยประเภทต่างๆ ดังนี้

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท

ข้อบังคับเฉพาะ เรื่อง คำเป็น คำตาย

คำเป็น คำตาย คือ คำที่บังคับใช้ในคำประพันธ์ประเภท โคลง และร่าย คำเป็น คำตาย มีวิธีสังเกตดังนี้

คำเป็น ได้แก่

1. คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว ในมาตราแม่ ก.กา เช่น มา เร ดี ดู सा ฯลฯ และคำที่ประสมด้วยสระ อำ ไอ โอ เอา เช่น จำ ใส่ ไป เรา ฯลฯ

2. คำทุกคำที่มีตัวสะกดอยู่ในมาตราแม่ กง กน กม เกย และ เกว ไม่ว่า จะประสมด้วยสระเสียงสั้น หรือ เสียงยาวก็ตาม เช่น กัน เคย รับ สั่ง ดิ่ง แมว ฯลฯ

คำตาย ได้แก่

1. คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ในมาตราแม่ ก.กา เช่น จะ บี ดู เออะ ละเอะเทอะ กระทะ กระบะ ฯลฯ

2. คำที่มีตัวสะกดอยู่ในมาตราแม่ กก กต กบ ไม่ว่าจะประสมด้วยสระเสียงสั้น หรือ เสียงยาวก็ตาม เช่น รัก หยิบ เก็บ เพชร เสรีจ คช คลาด ผลัก ฯลฯ

คำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย ซึ่งบังคับคำเอกและคำโท ในกรณีที่หาคำเอกไม่ได้จะใช้ คำตายแทน

ข้อบังคับเฉพาะ เรื่อง คำครุ คำลหุ

คำครุคำลหุคือ คำที่บังคับใช้ในคำประพันธ์ประเภทฉันท์ เท่านั้น โดยกำหนด

เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ แทนคำครุ และ แทนคำลหุ

คำครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่

1. คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว ในมาตราแม่ ก.กา เช่น มา เก ดี ดู सा ฯลฯ

2. คำทุกคำที่มีตัวสะกด ไม่ว่า จะประสมด้วยสระเสียงสั้น หรือเสียงยาวก็ตาม เช่น พก รัก มาก เคย แล้ว เช่น ดอย เมิน บาป ฯลฯ

3. คำทุกคำที่ประสมด้วย สระอำ ไอ โอ เอา เช่น ไป ไต ขำ เนา ฯลฯ

คำลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่

1. คำทุกคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ในมาตราแม่ ก.กา เช่น จะ ดี เอ๊ะ เผียะ เกะกะ ระยะ มตะ สมตะ ฯลฯ

2. คำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น กิ ป ฐ ณ เป็นต้น

ข้อบังคับเฉพาะ เรื่อง คำเอก คำโท

คำเอกคำโท คือ คำที่บังคับให้มีรูปวรรณยุกต์เอกและโทในคำ โดยไม่คำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ในคำนั้นๆ ซึ่งเป็นคำที่บังคับใช้ในคำประพันธ์ประเภท โคลง และร่าย มีวิธีสังเกต ดังนี้

คำเอก ได้แก่

1. คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์เอกทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นใช้อักษรใดเป็นพยัญชนะต้นก็ตาม เช่น น้า เข่ง นั้ง เอ๋ย แก่ อร่าม แจ่ม ว้าว กว่า ฯลฯ
2. คำที่เป็นคำตายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นมีเสียงวรรณยุกต์ใดก็ตาม เช่น ตก หนัก แบบ เกิด คลาด ฯลฯ
3. คำที่ปกติใช้วรรณยุกต์โท แต่มาเปลี่ยนใช้วรรณยุกต์เอก ด้วยหาคำที่ต้องการไม่ได้ ที่เรียกว่า "เอกโทษ" เช่น ให้ - ไห้ เข้า - เค้า เล้า - เท้า ลู้ - ชู้ ฯลฯ

คำโท ได้แก่

1. คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์โททั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นใช้อักษรใดเป็นพยัญชนะต้นก็ตาม เช่น น้า รู้ ให้ เนื้อ กว้าน พลั่ว พริ้ง ฯลฯ
2. คำที่ปกติใช้วรรณยุกต์เอก แต่มาเปลี่ยนใช้วรรณยุกต์โท ด้วยหาคำที่ต้องการไม่ได้ ที่เรียกว่า "โทโทษ" เช่น ช่วย - จั่วย พี่ - ผี้ นี - หนี ฯลฯ

ใบกิจกรรม

คำเป็น คือ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
คำตาย คือ
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสั่ง คำทั้งหมดนี้มีทั้งคำเป็น และคำตาย ให้พิจารณาแยกแต่ละชนิดโดยการทำเครื่องหมายให้ชัดเจน

อนุญาต ราชา ยุติ วิเศษ สังคม นาคี ราวัณย์ ประวัติศาสตร์ บังคม
 เมฆาลัย เกสร ประสิทธิ์ โฉนด อุทก กังขา สามัญ ลิขิต ราณี พงไพร มะริด
 ภูมิใจอาสา ความรู้ ญุกคิด อาภาภรณ์ ตฤณามัย ชุมพร อวรณ์ ละเอียด ศาลา
 ศิลปากร กระบะ ปกเทศ เขยชม อรรถ พินิจ ชื่นชม โตมร จากลับ รุจิเรข
 มัสยิด ธงชัย บรม นิตศน์ เวไนย อัมพร อาศรม อาชา สมณะ นิเวศ ชื่นชม
 ลูกเกิด วังวอน แพทย์ ออกนิษฐ์ เรไร หลับสนิท พฤษพนัส อาณา ปกปิด ม้วย
 มรณ ประชิด ประเทศ ลิลิต ชิงชัย อาจม ถูกพิษ จริต สมณะ กังขา สระ
 สัทธิ์ ฟูปลา อย่างไร สัจจร สนิท ผักดิบใจ อัมพร มารยา ผักกะเจด
 ความร้อน ขุนไกร ยึดติด ออกหัก พารา ครุฑ สามานย์ เนืองเนือง ดวงใจ อนุชิต
 เคว้งคว้าง ทุกข์ กาลเวลา พราหมณ์ โภโคย เปรด ลักษณะ อาศัย พรหม
 สำราญ พิต งามงอน เยาววัย อุบัติเหตุ วิวัฒน์ จร นักบิฑ อารมณ์ วิเศษ วัตถุ
 กิณนร นัย กริธา อิงอร บรรลัย์ อมาตย์ ภูผา อูระ กาสกร ทูเรศ สฤษดิ์ ลิลิต
 บาทา ฝรั่งดอง รอนแรม ซาซิง ทิพยรัตน์ชิต สวยใส บันได ระเบิด สมญา ภาคี
 สกปรก เมรุ ฌาน เกียรติ ก็ ขลัง ษาปณ์ ขัตติยะ อเนก พลั่ว กระรอก
 ทะเลิ่ง หมาย ขอน ไหว พุศิจิก มัธยัสถ์ กอปร ชันธ มังสา โกรธ ชนะ ชมพู
 ไทร พลี มตะ

ใบกิจกรรม

คำเอก คือ
คำโท คือ

คำสั่ง คำทั้งหมดนี้มีทั้งคำเอกและคำโท ให้พิจารณาแยกแต่ละชนิดโดยการทำเครื่องหมายให้ชัดเจน

บ่ง เฒ่า นี ทั้ง ให้ สู้ พี่ รม กล้วย ชะเง้อ ระย้า สะท้าน เฟ่ง หลวงพี่
 ไร่เต็น บางซ่อน เล่ห์ เคี้ยว ไชว ความรู้ ระล่ำ ถอยร่น นัว หมองหม่น สุดปลื้ม
 เยาะเย้ย แพ้ม น่อง อบอ้าว มักใหญ่ สุดเท่ ปกเทศ เขยชม อรรถวิทย์ เท็ม
 พินิจ ชื่นชม ไตมร จากลับ รุจิเรข มัสยิด ธงชัย บรม นิทัศน์ เวไนย อัมพร
 อาศรม อาษา สมณะ นิเวศ ชื่นชม ลูกเกิด วิ่งวอน แพทย์ อกนิษฐ์ เรไร หลับ
 สนิท พฤษภ พันธ์ อาณา ปกปิด ม้วยมรณ ประชิด ประเทศ ลิลิต ชิงชัย อาจุม
 ถูกพิษ จริต สมณะ กังขา สระ สัณหรณ์ ปลูกลา อย่างไร สัจจร สนิท ผักดิบ ใจ
 อัมพร มารยา ผักกะเจต ความร้อน ขุนไกร ยึดติด ออกหัก พารา ครุฑ สามานย์
 เนืองเนือง ดวงใจ อนุชิต เคว้งคว้าง ทุกข์ กาลเวลา พราหมณ์ โภโคย เปรด
 ลักษณะ อาศัย พรหม สำราญ พิต งามงอน เยาววัย อุบัติเหตุ วิวัฒน์ จร
 นักบิต อารมณ วิเศษ วัตถุ กิณนร นัย กริธา อิงอร บรรลัย์ อมาตย์ ภูผา อูระ
 กาสร ทูเรศ สฤษดิ์ ลิลิต บาทา ฝรั่งดอง รอนแรม ซาซิง ทิพยรัตน์ ชิต สายใส
 บันได ระบัต สมญา ภาคี สกปรก เมรุ ฌาน เกียรติ ก็ ชลัง กษาปณ์ ขัตติยะ
 อเนก พลั่ว กระรอก ทะลึ่ง หมายถึง ขอน ไหว พฤษจิก มัธยัสถ์ กอปร ชันธิ์
 มังสา โกรธ ชนะ ชมพู ไทร พลี มตะ

แผ่นไสตัวอย่างคำประพันธ์

(มาตรฐานที่ 8)

เธอจะประพฤติ ยึดมนต์ มุ่งวรศรี ในชีวินา
 จงละกิเลส เหตุทุรกรรม เมื่อจะกระทำ รั้งสติกาย
 ผลจะประสาท กวาดชนะมวล ผองอริถ้วน แพ้และมลาย
 บุญจะประสิทธิ์ ฤทธิ์ภยตาย พาลมละหาย พุนปีติเทอญ
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

(อินทริเชียรฉันท 11)

นามเจ้าพระยานี้	ชลที่ ณ เลี้ยงชน
บัดนี้ลีเปลี่ยนผัน	กระด้างประจักษ์ตา
เหตุด้วยเพราะมักง่าย	กะทาลายไรรวิญญา
เพียงเพื่อสนองอา-	รมณรีนสะดวงครอง
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

(วสันตดิลกฉันท 14)

มุ่งทำสดีสรณยึด	และประพฤติวินิจจำ
มุ่งใจและไฟวิริยะทำ	สุจริตพิสุทธา
หลีกเว้นทุรกรรมอบิตผล	วรชนมิไฝหา
สันจิตวิโยคภยจะพา	ทุรเภทจะมาเยือน
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบปฏิบัติงาน

คัดลอก ใส่สัญลักษณ์แทนคำครูและคำหลุ พร้อมโยงเส้นสัมผัส จากคำประพันธ์ในแผนสี่ ดังนี้

1.

2.

3.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 แนวคิดในคำประพันธ์

เวลา 2 คาบ

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับงานประพันธ์

สาระสำคัญ

ในการแต่งคำประพันธ์หรือบทประพันธ์ชนิดใดๆ ก็ตาม ผู้แต่งต้องวางแนวคิด หรือ สร้างความคิดขึ้นก่อน เพื่อจะใช้เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระและการเลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้อ่าน เข้าถึงสารของบทประพันธ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อภิปรายกระบวนการคิดและทิศทางในการคิดได้
2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์ได้
3. วิเคราะห์แนวคิดจากบทประพันธ์ได้
4. สังเคราะห์ความคิดเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาสาระของคำประพันธ์ได้

เนื้อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์ และแนวคิด หรือการสร้างความคิด เพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาสาระของคำประพันธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นนำ

นักเรียนสังเกต พิจารณาและสรุปผลตัวอย่างคำประพันธ์ 2 บทในแผ่นใสว่ามีลักษณะด้านแนวคิดแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับหัวข้อเรื่องการวางแนวคิด
กลุ่มละ 2 หัวข้อ ดังนี้

กลุ่มที่ 1

- เกี่ยวข้องกับอารมณ์ต่างๆ
- เกี่ยวข้องกับคตินิยม

กลุ่มที่ 2

- เกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต
- เกี่ยวข้องกับอุดมคติ

กลุ่มที่ 3

- เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ
- เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและจินตนาการ

กลุ่มที่ 4

- เกี่ยวข้องกับสังคม
- เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ

กลุ่มที่ 5

- เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกินจริงหรือเป็นไปได้
- เกี่ยวข้องกับการเชิดชู ยกย่อง สดุดี

2. ทุกกลุ่มศึกษาและวิเคราะห์ข้อความที่ 4 เรื่อง แนวคิดในคำประพันธ์

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปความรู้และยกตัวอย่างประกอบตามหัวข้อที่กลุ่มได้รับมอบหมาย กลุ่มละ 5 นาที
2. นักเรียนอภิปรายและเขียนข้อสรุปของกลุ่มอื่นๆ ลงในใบปฏิบัติงาน
3. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการเรียนภาษา

ขั้นนำ

นักเรียนสังเกต พิจารณาและสรุปผลตัวอย่างคำประพันธ์ 2 บทในแผ่นใสว่ามีลักษณะด้านแนวคิดแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมในใบกิจกรรม ซึ่งเป็นตัวอย่างคำประพันธ์กลุ่มละ 1 ใบ พิจารณาและสรุปผลว่าตัวอย่างคำประพันธ์นั้นวางแนวคิดในด้านใดและเพราะเหตุใด
2. ครบเวลา 5 นาที ส่งใบกิจกรรมให้กลุ่มต่อไปจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานเพื่อเปรียบเทียบ กลุ่มละ 2 นาที และเขียนผลการนำเสนอที่ถูกต้องและประทับใจจากใบกิจกรรมเพียง 5 ใบ ลงในใบปฏิบัติงาน
2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์
2. ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง แนวคิดในคำประพันธ์

3. ไปกิจกรรม

4. ไปปฏิบัติงาน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. การอภิปรายกลุ่ม
2. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. การตรวจผลงานจากไปปฏิบัติงาน
4. การทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถอภิปรายกระบวนการคิดและทิศทางในการคิดได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์ได้
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดจากบทประพันธ์ได้
4. นักเรียนสามารถสังเคราะห์ความคิดเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาของคำประพันธ์ได้

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม
2. ใบประเมินการอภิปราย
3. แบบฝึกหัด
4. ไปปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

คัดลอกบทประพันธ์ที่วางแนวคิดด้านต่าง ๆ ที่เห็นว่าไพเราะ งดงามในด้านการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

.....

บรรยากาศการเรียนรู้การสอน

.....

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์

(อารมณ์)

ทุกเวลานาทีที่เห็นหน้า
เวลานี้มีใครให้เห็นกัน
ที่แห่งไหนใครใครเขามีคู่
พี่ร้างรักร้างนางห่างแรมไกล

เจ้าแยมมาอำอำไฟให้สุขสันต์
อกสะบั้นอันสลดรินทใจ
ตัวพี่อยู่เอกาน้ำตาไหล
แล้วเมื่อใดจะได้เป็นคู่เคียง
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

(คติธรรม)

เกิดแก่เจ็บตายกลายสังขาร
อนิจจังไม่เที่ยงแท้พึงสังวร
อย่าหวังโยสิ่งใดที่ไม่แน่
เป็นสิ่งที่เดียวยึดยังฝั้งมล

ไม่เห็นนานพระพุทธรเจ้าเฝ้าสั่งสอน
อย่าสั่นคลอนมุงคิดชีวิตตน
ยึดของแท้บุญนำทำกุศล
จักส่งผลเพิ่มทบภาพหน้าเอย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แผ่นไสตัวอย่างคำประพันธ์

(อุคตมคติ)

เฝ้าอบรมบ่มนิสัยให้จรัส	ช่วยขจัดความโง่ไปไม่ให้หลง
เป็นความคิดอุทิศตามเจตจำนง	ดำรงตนสมณะละสำราญ
เงินเดือนนิตเกียรติน้อยไม่ถอยท้อ	ไม่ยอมงอแต่จะหักใครหักหาญ
จะขอสู้ตายตามอุดมการณ์	ด้วยวิญญานครูไทยให้เลื่องลือ
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

(ธรรมชาติ)

แมกไม้คณาพรรณ	ระกะกันสลับสาย
ชวนชมชบาราย	มนัวยักริมยวอน
นมแมวกระดั่งงา	รุจิรากระจายจร
โมกซ้อนและโมกดอน	ขจิตัวพนาสณฑ์
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบความรู้ที่ 4

เรื่องแนวคิดในคำประพันธ์

คิด ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ไว้ว่า ทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบให้เป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คาคะเน คำนวน มุ่ง จงใจ ตั้งใจ นึก

ความคิด เป็นอาการนาม ซึ่งหมายถึง การทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบเป็นรูปขึ้นในใจ การไตร่ตรอง การใคร่ครวญ

แนวคิด คือ กระบวนการคิด ที่ได้วางแนว หรือเส้นทาง หรือขอบเขตการคิด เพื่อให้เกิดผลเป็นความคิดขึ้น

การคิด เป็นกระบวนการของสมองของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ได้รับสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้า สมองก็จะทำงานอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการ จนเกิดเป็นผลออกมา ที่เรียกว่า **ความคิด** มนุษย์รู้จักคิดตั้งแต่เด็กแล้ว และเมื่อเจริญวัยมากขึ้น ขอบเขตของการคิดก็กว้างขวางมากขึ้น กระบวนการในการคิดก็จะยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น

การคิด เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ กระบวนการคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ความคิดก็มีคุณภาพมากขึ้นและสูงขึ้นเช่นนั้น จนก่อให้เกิดอรรถประโยชน์อย่างมากมาต่อมนุษยชาติ ผู้ที่มีความคิดเป็นสมบัติของตน หรือประจำตน ถือว่า เป็นผู้กำลังชนิดหนึ่ง ที่เรียกกันว่า กำลังความคิด หรือกำลังสติปัญญา หรือพลังสมอง

ความคิดของมนุษย์เป็นนามธรรม ไม่มีตัวตน มองไม่เห็น และจับต้องไม่ได้ เราสามารถรู้ความคิดของมนุษย์ได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์ผู้นั้นแสดงความคิดออกมาในรูปของการกระทำ หรือคำพูด ความคิดที่แสดงออกมาเป็นคำพูดก็คือภาษานั้นเอง อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมา

ทิศทางในการคิด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ในพระราชพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2521 มีความตอนหนึ่ง ดังนี้

การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่าง จะคิดให้วิวัฒนะ คือคิดแล้วทำให้เจริญงอกงามก็ได้ จะคิดให้หายนะ คือ คิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัยหมายความว่า เมื่อคิดเรื่องใด สิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลาง ไม่ปล่อยให้อคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจ ตรงตามเหตุผลที่ถูกแท้และเป็นธรรม

ทิศทางในการคิดจึงมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดในทางหายนะ คือ ความคิด หรือการคิดที่นำไปสู่ความวิบัติ ฉิบหาย ความเสื่อม ความไม่ดีงาม ความไม่ถูกต้อง ความคิดประเภทนี้ นำความเสื่อมเสีย

มาสู่ตนเองและสังคม

2. ความคิดในทางวิঘเณ คือ ความคิด หรือการคิด ที่นำไปสู่ความเจริญงอกงาม อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การคิดช่วยเหลือกันและกัน ในยามปกติ และคับขัน การคิดประนีประนอม การคิดให้ทุกฝ่ายร่วมมือประสานกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์น้อยใหญ่ การคิดหาวิธีที่จะดำรงชีวิตให้เป็นสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับงานประพันธ์

เราทราบแล้วว่า ความคิดในแนววิঘเณ นั้น มีคุณค่าและให้ประโยชน์ หากเราต้องการเขียนงานประพันธ์ สักชิ้นหนึ่ง เราจะต้องใช้ความคิดอย่างตั้งใจจริงจัง เพื่อให้เนื้อหาสาระของงานประพันธ์นั้น อยู่ในแนววิঘเณ และหากความคิดนั้น แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับผู้อื่น มีลักษณะกว้างไกล ลึกซึ้ง ใช้จินตนาการ ความคิด หรือแนวคิดนั้น เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์

ก็สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์นี้ ระบายออกมาเป็นงานประพันธ์ต่างๆ ที่เรารู้จัก ทั้งในรูปแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง

ดังนั้นในการแต่งคำประพันธ์หรือบทประพันธ์ชนิดใดๆ ก็ตาม ผู้แต่ง ต้องวางแผนความคิด หรือสร้างความคิด ก่อน เพื่อจะกำหนดเป็นเนื้อหาสาระของงานประพันธ์นั้นๆ การวางแผนความคิด หรือการสร้างความคิด เพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาในคำประพันธ์ แบ่งเป็นข้อๆ ได้ ดังนี้

1. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแผนความคิดให้เกี่ยวข้องกับอารมณ์ต่างๆ เช่น

ผืนพระกายกระที่บพระบาทและอึ่ง	
พระศัพทสีหนาทพิง	สยองภัย
เอออุเหมะมิ่งขิช่างกระไร	
ทุทาสสกุลฉะนีไฉน	ก็มาเป็น

(สามัคคีเภทคำฉันท์ – นายชิต บุรทัต)

แสดงความโกรธอย่างรุนแรงของผู้มีอำนาจอันยิ่งใหญ่

2. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแผนความคิดให้เกี่ยวข้องกับคติธรรม เช่น

เมตตาเตือนจิตให้	คนหวัง พึงนา
แรงเคียดคนหน้ายั้ง	ท้าวหน้า
ทานเป็นยอดยายัง	เกียรติยศ ยิ่งแฮ
ตระหนี่กลกำพรา	พรากผู้สมาคม

(โคลงโลกนิติ – กรมพระยาเดชาดิศร)

ชี้คติธรรมในเรื่องความเมตตา การเคียดแค้นชิงชัง การให้ทาน และการตระหนี่ถี่เหนียวให้ผลอย่างไร

3. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต เช่น

เสียดินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียดักดิ์สู่ประสงค์	สิ่งรู้
เสียดูเร้งดำรง	ความสัตย์ ไฉนา
เสียดัตย์อย่าเสียดู	ชีพม้วยมรณา

(โคลงโลกนิติ – กรมพระยาเดชาดิศร)

ชี้ให้เห็นปรัชญาชีวิตว่า ยอมตายเสียดีกว่าที่จะยอมเสียความสัตย์สุจริต

4. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับอุดมคติ เช่น

ที่จะเกลาทางกู่สูคนยาก	ที่จะจากผมนิมปี้มเส้นไหม
ที่จะหาญผสานกล้านัยน์ตาใคร	ที่จะให้ส่งสิ้นเรอจิ้นดั่ง
ที่จะอยู่เพื่อคนที่เธอรัก	ที่จะหักพาลแพรกแหลกเป็นผง
ที่จะจุมพื้หมายปลายทะนง	ที่จะครองธรรมเที่ยงเคียงโลกา

(ฟ้าขลิบทอง – อุชเชณี)

แสดงแนวอุดมคติของคนยากจน ที่ต้องต่อสู้กับธรรมชาติและความอยู่ดีศรีธรรม

เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข

5. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น

สายัณห์ตะวันยาม	ขณะข้ามทิวชมพร
เข้าภาคนภาตอน	ทิศตกก็รำไร
รอนๆ และอ่อนแสง	นภาแดงสลับไป
เป็นครามอร่ามใส	สุกาสดพิสุทธิ์สี
เรื่อๆ ณ เมื่อรัต	ดิจะผลัดก็พลันมี
มีดามิซ้าที่	ศศิธรจะจรแทน

(ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง – นายชิต บุรทัต)

กล่าวถึงบรรยากาศเมื่ออาทิตย์จะลับขอบฟ้า ชี้ให้เห็นธรรมชาติโลกว่ามีสว่าง

แล้วก็มีมืด

6. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและจินตนาการ เช่น

อำอรุณแอร่มระเรื่อรุจี	
ประดุมโนภิมย์ระดี	ณ แกรัก
แสงอรุณวิโรจน์นภาประจักษ์	
แจลัมเจลาและโสภินัก	นะจันใด
หญิงและชาย ณ ยามระตืออุทัย	
สว่าง ณ กลางกมลละไม	ก็จะนั้น

(มัทนพารชา – รัชกาลที่ 6)

แสดงความรู้สึกของชายหญิงที่กำลังตกอยู่ในห้วงภวังค์แห่งความรัก

7. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับสัจธรรม เช่น

หอมกลิ่นดอกไม้ที่	นับถือ
หอมแต่ตามลมฤา	กลับย้อน
หอมแห่งกลิ่นกล่าวคือ	ศีลสัตย์ นี่นา
หอมสุดหอมสะท้อน	ทั่วไกลไกลถึง

(โคลงโลกนิติ – กรมพระยาเดชาดิศร)

แสดงให้เห็นความจริงว่า ความซื่อสัตย์และมีศีลธรรมกระจายระบือลือไกล

8. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ เช่น

งานครูดุคล้ำปลูก	พฤษภา
สอนสั่งหลังเมตตา	ต่างน้ำ
ลำต้นอ่อนเอนหา	ทางเหนียว ไวนอ
ศิษย์ที่เอนอ่อนคำ	อยู่ด้วยวินัย
ไม้เติบโตแตกกิ่งก้าน	สาขา
ร่มรื่นพื้นพสุธา	นั้นแล
ศิษย์ประกอบนানা	อาชีพ
ยังประโยชน์ยิ่งแล	ทั่วทั้งถิ่นไทย

(งานครู – ม.ล.ปิ่น มาลากุล)

เปรียบเทียบงานครูกับการปลูกต้นไม้ ที่ต้องใช้ความเมตตา และวินัย จนกว่าต้นไม้ คือ ศิษย์จะเจริญแตกกิ่งก้านสาขา

9. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องับสิ่งที่เกินจริงหรือเป็นไปได้ เช่น

เรียมรำนน้ำเนตรถ้วม	ถึงพรหม
พาหุสัตว์จอมจุม	ชีพม้วย
พระสุเมรุเปื่อยเป็นตม	ทบท่าว ลงนา
อักษิพรหมจ้วย	ฟ้าไวจิงคง

(กำสรวลศรีปราชญ์ – ศรีปราชญ์)

กวีเศร้าเสียใจมากถึงคนรัก จึงร้องให้จนน้ำตาท่วมไปถึงชั้นพรหม สัตว์ทั้งหลายตายหมด แต่ตัวกวีไม่ตายเพราะพรหมชั้นสูงสุดช่วยไว้

10. การแต่งคำประพันธ์ที่วางแนวคิดให้เกี่ยวข้องกับการเชิดชู ยกย่อง สดุดี เช่น

สรวมชีพน้อมมนพร้อมธิปการปรเมศ	
เหนือเกล้าพระปกเกศ	อำพล
เอกองค์แห่งนรชนพระผู้บิดิพิมล	
ฝังแน่นสถิตชน	บดี
เหนือยเหน็ดยิ่งวรกายรทมาณปฐพี	
แกร่งด้วยฤทธิศรี	ประชา

ทั่วทุกแห่งธเสด็จระเห็จณพสุธา

ไม่ห้วงธชีวา

พระองค์

เปรียบเป็นเช่นชลแห่งพระเปี่ยมวิริยะคง

หล่อเลี้ยงสิ้นนง

นิกร

ของค์ทรงพระเจริญบำเพ็ญปิยะสุพร

เพริศแพร้วจิรัฐกร

ชโย

(อาศิรวาทสดุดี – ใจเด็ด หวานชะเอม)

สดุดีเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

แนวคิด หรือความคิด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เราสามารถจะวางหรือคิดเพิ่มเติม ให้
 วัฒนะกว่านี้ หรือหลากหลายกว่านี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
 การสังเกตงานประพันธ์ที่กวี หรือผู้แต่งทั้งหลายได้แต่งหรือเรียบเรียงขึ้น เราจะเห็นว่า เนื้อหา
 สาระอาจจะไม่ตรงกับแนวคิด หรือความคิด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็เป็นได้ และไม่ถือว่า ผิด
 เพราะแนวคิด หรือความคิดเป็นของเฉพาะตัว

ใบปฏิบัติงาน

จากแนวคิดในด้านต่างๆ ที่กำหนดให้ จงยกตัวอย่างคำประพันธ์ประกอบและให้ข้อสรุป ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับอารมณ์ต่าง

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

2. เกี่ยวข้องกับคตินิยม

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

3. เกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

4. เกี่ยวข้องกับอุดมคติ

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

5. เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

6. เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและจินตนาการ

.....

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

.....

7. เกี่ยวข้องกับสัจธรรม

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

8. เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

.....

9. เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกินจริงหรือเป็นไปได้

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

10. เกี่ยวข้องกับการเชิดชู ยกย่อง สดุดี

.....

.....

.....

ข้อสรุป

.....

ใบปฏิบัติงาน

จากตัวอย่างคำประพันธ์ที่กำหนดให้ จงวิเคราะห์ว่าวางแนวคิดในด้านใดและเพราะเหตุใด ดังนี้

1.	อาทิตย์คู่จันทราเวลาโลก	สุขกับโศกคู่กันไม่ผันผาย
	มีดคู่แจ้จั่นคู่วันมีทันคลาย	หมุนเวียนว้ายถ้ายกันไม่ผันแปร
	เมื่อเก่าไปใหม่มาพาใจหาย	บ้างพุ่มพ่ายบ้างดีใจในกระแส
	อนิจจังไม่เที่ยงเบนเบี่ยงแท้	อย่าเอาแน่อะไรในโลกา
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแนวคิดด้าน

เพราะ

2.	องค์พระไตรจักรล้น	बारमी
	ภูมิพลบดี	เอกผู้
	พระเกียรติพระยศศรี	เหนือเทพ ถ้วนแล
	พระพ่อแก้วโลกรู้	เลิศล้นประมาณ
	ภูบาลตราตรากล้า	ปานใด พระฤา
	ธ เสด็จส่งไทย	ทั่วถ้วน
	เพียงเพื่อประชาไกล	ทวยาก หลากนา
	โลกฤเมืองแมนรู้	เทียบได้เทียมใด
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแนวคิดด้าน

เพราะ

3.	ชาตวิชาพายากไร้	जनयि
	ชีวิตยังตกอับ	ต่ำต้อย
	เพื่อนพ้องต่างหายลับ	หนีหลีก
	เปรียบดาวระยับแสงน้อย	หรีเรือแรงแสง
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแนวคิดด้าน

เพราะ

4. ในโลกนี้มีอะไรเป็นหลายอย่าง บ้างแตกต่างบ้างคล้ายกลายแกมสี
 ชั่วสุดชั่วดีสุดล้นเรื่องความดี ทุกแห่งที่ปนปะอยู่คละกัน
 จะว่าชั่วชั่วลงคงไม่ได้ ถึงอย่างไรมีดีบ้างต่างคัดสรร
 ดังตำหนิตขาวสดหมดจดนั้น ไม่มีอันเป็นไปในโลกา
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนความคิดด้าน

เพราะ

5. ขึ้นชื่อว่าความสุข ไม่ใช่ทุกข์ความหมายตรง
 ผู้คนต่างประสงค์ มุ่งจำนงไขว่คว้ามัน
 บ้างอ้างว่ามีเงิน จะเฟลิตเฟลิตและสุขสันต์
 แต่เหตุที่กลับกัน บางคนนั้นทุกข์เพราะเงิน
 บางคนแสวงหา ทั้งชีวาเหมือนถูกเมิน
 ชีวิตที่ย่ำเดิน กลับเผชิญแต่ทุกข์ใจ
 ที่จริงความสุขนั้น เราพบมันได้ไม่ไกล
 ความสุขเป็นใจน ให้ถามใจเราดูเอง
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนความคิดด้าน

เพราะ

6. คลื่นสาดตระโถมฝั่ง สุดดังสะท้อนใจ
 วารีกระนอกไหล บ่ มีสิ้น ณ เวลา
 ฟองคลื่นกระเซ็นซ่าน ก็สคราญวิไลตา
 อาบแสงรพิพา มนชื่นเจริญจิตต์
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนความคิดด้าน

เพราะ

7. ผู้ดีหรือชั่ว คือนคน
 ไข่มุกภายนอกยล บ่งชี้
 เลวชั่วฤดีดล จากจิต
 จบชีพจากโลกนี้ สุดท่ายกองฟอน
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนความคิดด้าน

เพราะ

8. มวลมาลีเปรียบสตรีที่สวยงาม
กลืนและรูปของเจ้าช่างเฝ้าวัน
แมลงคือชายหนุ่มเข้าร่มล้อม
เมื่อเซยกลิ้นชมกายได้จับจอง
น่านิยมรูปงามทราชมสงวน
เป็นที่ชวนเยียมชมเพื่อสมปอง
เข้าดมดอมกลืนกายหมายทั้งผอง
ก็เที่ยวล่องเหือกดอกต่อไป
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนกิดตั้น

เพราะ

9. ร้องขอดาวเด่นฟ้า
พี่รับคว่าจับจอง
จันทร์ฉายนั้นหมายปอง
พี่รับเอื้อมปลิดไว้
ครอบครอง
หยิบให้
จับจิต
เด็ดได้ดวงเดือน
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนกิดตั้น

เพราะ

10. บังอาจนักเด็กน้อยเท่าก้อยเล็บ
ไอ้อ่อนวัยโยมัวด้วยมัวเมา
ไม่ใช่เพราะไอ้แก่พ่อแม่
มาโอหังอวดกล้าวาจาตึง
อย่ามาเหน็บพ่อแม่ว่าแก่เขลา
ก็ใครเล่าเลี้ยงดูอุมชูมึง
มึงจึงมีเรี่ยวแรงมาแข็งขึง
ไอ้ทะลึ่งไอ้ชาติหมาไอ้สารเลว
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

วางแผนกิดตั้น

เพราะ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 3 การแต่งกลอนสุภาพ

เวลา 2 คาบ

เรื่อง ประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

สาระสำคัญ

กลอนสุภาพ เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งมากที่สุด เพราะแต่งง่าย และยังสามารถประยุกต์เป็นกลอนชนิดต่างๆ อีกมากมาย การแต่งกลอนสุภาพได้ชำนาญ ช่วยให้ศึกษาวรรณคดีที่แต่งด้วยกลอนสุภาพได้ง่าย และเข้าใจมากขึ้น และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกประวัติความเป็นมาของกลอน กลอนประเภทต่างๆ และชนิดต่างๆ ของกลอนประยุกต์ได้
2. วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของกลอนประเภทต่างๆ ได้

เนื้อหา

ประวัติความเป็นมาของกลอน กลอนประเภทต่าง ๆ และชนิดต่าง ๆ ของกลอนประยุกต์ ลักษณะข้อบังคับ สัมผัสและเสียงวรรณยุกต์ทำนองของกลอนสุภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นนำ

นักเรียนฝึกร้องเพลง “ ความกรุณาปราณี ” และ “ คำมั่นสัญญา ” โดยดูเนื้อร้องจากแผ่นใส และร่วมกันพิจารณาว่า เนื้อเพลงทั้งสองแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายและสรุปผลว่า เนื้อเพลงทั้ง 2 เพลง ตรงกับแผนผังของกลอนสุภาพที่ปรากฏบนแผ่นใส หรือไม่อย่างไร
2. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 5 เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ และทำกิจกรรมในใบปฏิบัติงาน

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปผลจากการทำกิจกรรมในใบปฏิบัติงานใช้เวลา
กลุ่มละ 2 นาที
2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการกลุ่ม

ขั้นนำ

นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพตามตัวอย่างในแผ่นใส ใช้เวลา
ประมาณ 10 นาที

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 5 เรื่องประวัติความเป็นมาและ
ฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ
2. นักเรียนทำกิจกรรมในใบปฏิบัติงานให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนนักเรียนเฉลยผลงานของตนเอง คนละ 1 นาที
2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. แอปบันทึกเสียง เพลง “ ความกรุณาปราณี ” “ คำมั่นสัญญา ”
2. แผ่นใสเนื้อเพลง “ ความกรุณาปราณี ” “ คำมั่นสัญญา ” และแผนผังกลอน
สุภาพ พร้อมตัวอย่างคำประพันธ์
3. ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ
4. ใบปฏิบัติงาน

การวัดและประเมินผล

การวัดผล

1. การร้องเพลง
2. การอ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์
3. การอภิปรายรายกลุ่ม
4. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
5. การตรวจผลงานจากใบปฏิบัติงาน
6. การทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. บอกประวัติความเป็นมาของกลอน กลอนประเภทต่างๆ และชนิดต่างๆ ของกลอนประยุกต์ได้

2. วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของกลอนประเภทต่างๆ ได้

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม

2. ใบประเมินการอภิปราย

3. แบบฝึกหัด

4. ใบปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนควรได้ฝึกทำแบบฝึกหัดมากขึ้น และลองแต่งกลอนสุภาพเป็นกลุ่ม

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

บรรยากาศการเรียนการสอน

.....

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

แผ่นไสตัวอย่างคำประพันธ์

ความกรุณาปราณี

อันความกรุณาปราณี
 หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ
 เป็นสิ่งดีสองชั้นพลันปลื้มใจ
 เป็นกำลังเลิศพล้งอื่นทั้งสิ้น
 ประดุจทรงวราภรณ์สุนทรสวัสดิ์
 พระแสงทรงดำรงซึ่งอาชญา

จะมีใครบังคับก็หาไม่
 จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน
 แห้งผู้ให้และผู้รับสมถวิล
 เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรุณา
 เรื่องจรัสยิ่งมกุฏสุดสง่า
 เหนือประชาพลกนิกร
 (เวนิสวานิช – รัชกาลที่ 6)

คำมั่นสัญญา

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร
 แม้อยู่ในใต้หล้าสุธาธาร
 แม้นือเย็นเป็นห้วงมหรณพ
 แม้เป็นบัวตัวพี่เป็นภุมรา
 แม้เป็นถ้ำอำไพใครเป็นหงส์
 ขอติดตามทราชมสงวนนวลละออง

ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
 ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา
 พี่ขอพบศรีสวัสดิ์เป็นมัจฉา
 เชยผกาโกสุมปทุมทอง
 จะร่อนลงสิงสู่เป็นคู่สอง
 เป็นคู่ครองพิศวาสทุกชาติไป
 (พระอภัยมณี – สุนทรภู่)

ใบความรู้ที่ 5

เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

ประวัติความเป็นมาของกลอน

กลอนน่าจะเป็นคำประพันธ์ของไทยแท้ซึ่งเกิดจากอุปนิสัยของคนไทยที่ชอบพูดจาให้ คล้องจองกันหรือที่เรียกว่า เจ็บทเจ้ากลอน ซึ่งจะพบได้จากเพลงชาวบ้าน สุภาพิตหรือคำพังเพยต่างๆ เป็นต้น กลอนมีต้นแบบจากเพลงพื้นเมืองทั้งนี้อาจพิจารณาร่องรอยของเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นเพลงพื้นเมืองชนิดหนึ่งจนไปสู่รูปแบบของกลอนดอกสร้อยที่แต่งขึ้นร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงและจากนั้น ก็วิวัฒนาการไปสู่รูปแบบของกลอนสักวา กลอนบทละครและกลอนอื่นๆ ในที่สุด (นิ่มนวล หาญทงศ์. 2535: 78)

กลอนเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับ 3 อย่าง ได้แก่ คณะ จำนวนคำและสัมผัส เชื่อกันว่าเป็นคำประพันธ์ท้องถิ่นของไทยแถบภาคกลางและภาคใต้ โดยพิจารณาจากหลักฐานในวรรณกรรมทั้งวรรณกรรม ลายลักษณ์ และวรรณกรรมมุขปาฐะ กลอนมารุ่งเรือง ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กวีที่สำคัญ ได้แก่ องค์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ฯลฯ โดยเฉพาะสุนทรภู่ ได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีที่ทำให้ฉันทลักษณ์ของกลอนพัฒนาถึงระดับสูงสุด และลีลากลอนได้รับการยอมรับว่าเป็นแบบฉบับของกลอนที่ไพเราะที่สุดและนิยมแต่งกันมาจนถึงปัจจุบัน (สุภาพร มากแจ้ง. 2535: 59)

การจำแนกประเภทของกลอน

กำชัย ทองหล่อ (2525) ได้จำแนกไว้ 3 ประเภท คือ

1. กลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้ถ้อยคำและทำนองเรื่อย ๆ มี 4 ชนิด คือ กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนแปด และกลอนเก้า
2. กลอนลำนำ คือ กลอนที่ใช้ขับร้องหรือสวด ให้มีทำนองต่างๆ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ กลอนละคร กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย และกลอนขับร้อง
3. กลอนตลาด คือ กลอนผสม หรือ กลอนคละ ไม่กำหนดตายตัวเหมือนกลอนสุภาพ ได้แก่ กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย และ กลอนเพลงปฐพีพากย์ เป็นต้น

ประจักษ์ ประภาพิตยากร และ คณะ (2525) แบ่งกลอนเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. กลอนขับร้อง คือ กลอนที่ใช้สำหรับขับร้อง หรือ ส่งมโหรี ได้แก่ กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร เพลงไทย และเพลงพื้นเมือง
2. กลอนเพลง คือ กลอนที่ใช้สำหรับอ่านเป็นส่วนใหญ่ แต่อาจจะมี การขับร้องบ้าง ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิยาย และกลอนหก

ประยอม ชองทอง และคณะ (2537) แบ่ง กลอนเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. กลอนคำร้องหรือกลอนขับร้อง คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อใช้เป็นบทขับหรือร้อง ได้แก่ กลอนบทละคร กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา และกลอนเสภา
2. กลอนสุภาพ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "กลอนตลาด" แต่งขึ้นเพื่อไว้ใช้อ่าน ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิทานคำกลอน
3. กลกลอน คือ กลอนที่แต่งให้มีลักษณะพิเศษเพิ่มไปกว่าปกติ ได้แก่ กลอนกลบท กลอักษร

สุภาพร มากแจ้ง (2535) แบ่งกลอนตามวัตถุประสงค์การใช้ได้ 2 ประเภท คือ

1. กลอนอ่าน คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่ออ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน มี 8 ชนิด คือ กลอนนิราศ กลอนเพลงยาว กลอนนิทาน กลอนสี่ กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนแปด และกลอนเก้า
2. กลอนร้อง คือ กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อการขับร้องโต้ตอบกัน การขับสำเนาเพื่อความไพเราะ และขับร้องประกอบการแสดงเพื่อความบันเทิง มี 5 ชนิด คือ กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนบทละคร และกลอนเพลงชาวบ้าน

จากการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวสรุปได้ว่า กลอนแบ่งเป็น 8 ประเภท

ดังนี้

1. กลอนสุภาพ
2. กลอนดอกสร้อย
3. กลอนสักวา
4. กลอนบทละคร
5. กลอนเสภา
6. กลอนเพลงยาว
7. กลอนนิราศ
8. กลอนนิทาน

วรรณศิริ ผลประมูล (2545: 22) กล่าวว่า ร้อยกรองประเภทกลอนนี้มีหลักอยู่ที่กลอนสุภาพ ฉะนั้นจึงควรเริ่มศึกษากลอนสุภาพเสียก่อน

กลอนสุภาพ หรือ กลอนแปด

กลอนสุภาพหรือกลอนแปด เป็นกลอนที่แต่งขึ้นตามรูปแบบลักษณะบังคับพื้นฐาน คำว่า กลอนสุภาพ หลวงจรูญโรจน์ (ถึก จิตรกถึก) ได้อธิบายไว้ในหนังสือประชุมสำนวนว่า หมายถึงกลอนที่แต่งโดยใช้คำวรรคละ 8 คำเป็นพื้น โดยอธิบายไว้เป็นกลอนดังนี้

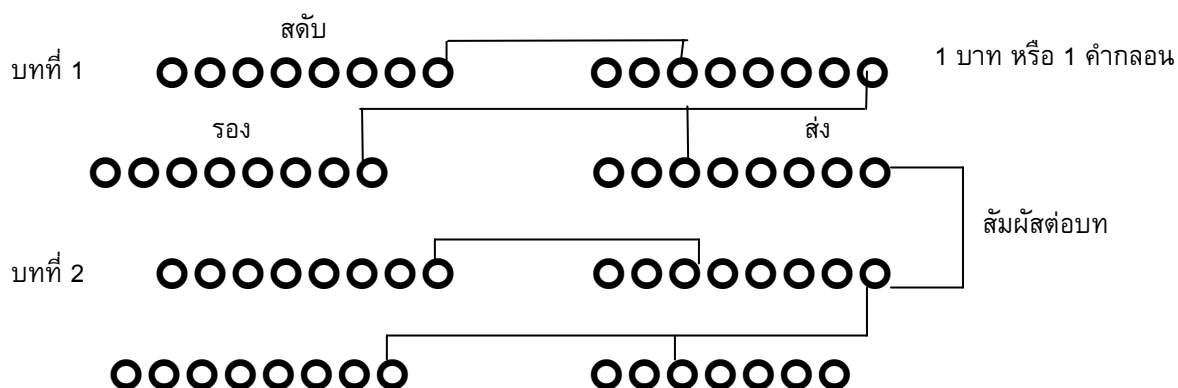
กลอนสุภาพแปดคำประจำบ่อน	อ่านสามตอนทศวรรคประจักษ์แถลง
ตอนต้นสามตอนสองสองแสดง	ตอนสามแจ้งสามคำครบจำนวน
กำหนดบพระยะกะสัมผัส	ให้ฟาดฟัดขัดความตามกระสวน
วางจังหวะกะทำนองต้องกระบวน	จึงจะชวนฟังเสนาะเพราะจับใจ
	(ประชุมลำนำ. 2514: 59)

ลักษณะและข้อบังคับของกลอนสุภาพ

กุหลาบ มัลลิกะมาส และ วิพุธ โสภวงศ์ (2539: 135) กล่าวถึง ลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพไว้ ดังนี้

1. กลอนบทหนึ่งๆ มี 2 คำกลอน หรือ 4 วรรค
2. วรรคหนึ่งๆ มีคำ 7 – 9 คำ ส่วนมากนิยมให้มี 8 คำ
 - วรรคที่ 1 เรียกว่า วรรคสดับ
 - วรรคที่ 2 เรียกว่า วรรครับ
 - วรรคที่ 3 เรียกว่า วรรครอง
 - วรรคที่ 4 เรียกว่า วรรคส่ง
3. มีสัมผัสบังคับหรือสัมผัสนอก 3 แห่ง คือ สัมผัสในบท 2 แห่ง และสัมผัสเชื่อมระหว่างบท 1 แห่ง ในกรณีที่เขียนมากกว่า 1 บท มีสัมผัสไม่บังคับหรือสัมผัสสระภายในวรรค เพื่อความไพเราะรื่นหูและอาจสัมผัสอักษรเพื่อเน้นความไพเราะยิ่งขึ้น
4. การกำหนดเสียงวรรณยุกต์คำสุดท้ายวรรค ควรกำหนด ดังนี้
 - วรรคที่ 1 คำสุดท้ายของวรรค ใช้เสียงวรรณยุกต์ สามัญ เอก โทตรี และจัตวา ได้ แต่ไม่นิยมเสียงวรรณยุกต์สามัญ
 - วรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรค ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญและเสียงตรี นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์จัตวา
 - วรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรค ให้ใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือเสียงตรี ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์เอก โทและจัตวา
 - วรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรค ให้ใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือตรี ห้ามใช้เสียงวรรณยุกต์เอก โท จัตวา นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ

แผนผังและสัมพันธ์กลอนสุภาพ (กลอนแปด)

คณะ

กลอนสุภาพบทหนึ่งจะมี 4 วรรค วรรคแรกเรียกวรรคสตัมภ์ วรรคที่สองเรียกว่า วรรครับ วรรคที่สามเรียกว่า วรรครองและวรรคที่สี่ เรียกว่า วรรคส่ง กลอน 1 บท จะมี 2 บาท หรือ 2 คำกลอน 1 บาท จะมี 2 วรรค 1 วรรค จะมี 8 คำ แต่อนุโลม 7 – 9 คำสัมผัส

1. ระหว่างวรรค คำสุดท้ายของวรรคสตัมภ์สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรครับดีที่สุด หรืออาจจะเป็นคำอื่นก็ได้ เว้นคำที่ 8
2. คำสุดท้ายของวรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง และคำที่ 3 ของวรรคส่งดีที่สุด หรือคำอื่นๆ ก็ได้ เว้นคำที่ 8
3. คำสุดท้ายของวรรคส่งสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรครับในบทต่อไป เรียกว่า สัมผัสต่อบท

ใบปฏิบัติงาน

ประวัติความเป็นมาของกลอน

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple rows of horizontal dotted lines spaced evenly apart, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no margins or additional markings.

กำชัย ทองหล่อ แบ่งกลอนไว้ ประเภท คือ

[illegible]

ประจักษ์ ประภาพิตยากรและคณะ แบ่งกลอนไว้ ประเภท คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประยอม ชองทอง และคณะ แบ่งกลอนไว้ ประเภท คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สุภาพร มากแจ้ง แบ่งกลอนตามวัตถุประสงค์การใช้เป็น ประเภท คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผ่นไสตัวอย่างคำประพันธ์

สุริยันจันทรา

ถึงกลางวันสุริยันแจ่มประจักษ์
ถึงราตรีมีจันทร์อันอำไพ
อ้าดวงสุริยศรีของพี่เอย
ขอเชิญจันทร์แจ่มกระจ่างกลางสกล

ไม่เห็นหน้างลักษณะยิ่งมีดีใหญ่
ไม่เห็นโฉมประโลมใจยิ่งมีดมน
ขอจงเผยหน้าต่างนางอีกหน
เยี่ยมให้พี่ยลเยือกอุรา
(วิวาท์พระสมุทร – รัชกาลที่ 6)

ใบปฏิบัติงาน

1. กลอนสุภาพหรือกลอนแปดมีลักษณะและข้อบังคับ ดังนี้
2. เขียนแผนผังบังคับ สัมผัสของกลอนสุภาพ พร้อมตัวอย่างกลอนสุภาพ 2 บทลงในกรอบที่กำหนดให้

[illegible]

แผนผังบังคับและสัมผัสของกลอนสุภาพ

[illegible]

ตัวอย่างกลอนสุภาพ 2

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 4 การแต่งโคลงสี่สุภาพ

เวลา 2 คาบ

เรื่อง ประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ

สาระสำคัญ

โคลงเป็นคำประพันธ์ที่นิยมแต่งกันมาก โดยเฉพาะโคลงสี่สุภาพ การแต่งโคลงสี่สุภาพให้ชำนาญ ช่วยในการศึกษาวรรณคดีที่แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพได้ง่ายและเข้าใจมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของโคลงประเภทต่างๆ ได้
2. วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพได้

เนื้อหา

1. ประวัติความเป็นมาของโคลง
2. การแบ่งโคลงประเภทต่างๆ
3. ลักษณะข้อบังคับและแผนผังของโคลงสี่สุภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นนำ

นักเรียนวิเคราะห์ตัวอย่างคำประพันธ์ในแผ่นใส ที่มีโคลงสี่สุภาพ 5 บท ภาพย่น 11 3 บทและกลอนสุภาพ 2 บท จากนั้นอภิปรายเพื่อแบ่งกลุ่มคำประพันธ์ชนิดต่างๆ ว่า แต่ละชนิดมีจำนวนเท่าใด

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 6 เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ โดยเขียนสรุปผลลงในใบปฏิบัติงาน ใช้เวลา 5 นาที
2. นักเรียนวิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของโคลงตัวอย่างในแผ่นใส ดังนี้

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
 เสียงย่อมยอศไคร ทว่าหล้า
 สองเชื้อพี่หลับไหล ลืมตื่น ฤาพี่
 สองพี่คิดเองอ้า อย่าได้ถามเฝ้า

3. นักเรียนเขียนผลการวิเคราะห์ลงในใบปฏิบัติงาน

ขั้นสรุป

1. นักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ อภิปรายแนวคิด พร้อมบันทึกข้อความรู้ลงในใบปฏิบัติงาน

2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการกลุ่ม

ขั้นนำ

นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะของโคลงสี่สุภาพจากแผ่นใสและวิเคราะห์ว่าชอบหรือไม่ เพราะเหตุใด

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมตามใบกิจกรรม กลุ่มละ 1 ใบ ซึ่งเป็นการฝึกวิเคราะห์แผนผังโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท ให้จัดวางวรรคให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ โดยเขียนลงในใบปฏิบัติงาน ใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที

2. ครบเวลา 3 นาที ส่งใบกิจกรรมให้กลุ่มต่อไปจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเฉลยผลงาน อภิปรายแนวคิดและอ่านผลงานโคลงสี่สุภาพ ที่ทำเสร็จแล้วกลุ่มละ 1 นาที

2. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

3. ทำแบบฝึกหัดที่กำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

1. แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์
2. ใบความรู้ที่ 6 เรื่อง เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ
 - 2.1 ใบกิจกรรม
 - 2.2 ใบปฏิบัติงาน
 - 2.3 แบบฝึกหัด

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. การอ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์

2. การอภิปรายรายกลุ่ม
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. การตรวจผลงานจากใบปฏิบัติงาน
5. การทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของโคลงประเภทต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพได้

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม
2. ใบประเมินการอภิปราย
3. แบบฝึกหัด
4. ใบปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนควรค้นหาและคัดลอกโคลงสี่สุภาพจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เห็นว่า ไพเราะและงดงามในด้านการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ควรให้มีการฝึกอ่านทำนองเสนาะทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือช่วงสรุปผลงานเพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดอารมณ์ร่วม เกิดความซาบซึ้ง มีกำลังใจในการแต่งคำประพันธ์ และเป็นการพัฒนาความรู้ของนักเรียนยิ่งขึ้น

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

บรรยากาศการเรียนการสอน

.....

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบความรู้ที่ 6

เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ

ประวัติความเป็นมาของโคลง

คำประพันธ์ประเภทโคลง ปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ในลิลิตโองการแช่งน้ำ ซึ่งเป็นวรรณคดีเล่มแรกในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่งขึ้นเพื่อใช้ในพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา สันนิษฐานว่า พราหมณ์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้แต่ง

โคลงน่าจะมาจากคำกวีพื้นถิ่นไทยในสยามประเทศแต่โบราณกาลนี้เอง คือ มาจากไทยฝ่ายเหนือ เรียกว่า ล้านนาไทย หรือ ลานนา และมาจากไทยฝ่ายอีสาน ซึ่งมีภาษาตระกูลไทย – ลาว เป็นหลัก มักเรียกชื่อโคลงมาแต่โบราณว่า " โคลงลาว "

ประยอยม ซองทองอ และคณะ (2537: 45) แบ่งโคลงเป็น 4 ชนิด คือ

1. โคลงสุภาพ
2. โคลงดั้น
3. โคลงกระทู้
4. กลโคลง

โคลงสุภาพ แบ่งเป็นชนิดต่างๆ คือ โคลงสอง โคลงสาม และโคลงสี่

โคลงดั้น แบ่งเป็นโคลงดั้นบาทกฤษร และวิวิธมาลี

โคลงกระทู้ แบ่งเป็นกระทู้คำเดียว กระทู้หนึ่งคำ (คำต่างกัน) กระทู้ 2 คำ

กระทู้ 3 คำ และกระทู้ 4 คำ

กลโคลง แบ่งเป็นโคลงกลบท และโคลงกลอักษร

โคลงสี่สุภาพ

เป็นโคลงที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด และเป็นโคลงที่ใช้แต่งวรรณกรรมได้ตลอดเรื่องโดยไม่ต้องแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ

คณะ

โคลงสี่สุภาพบทหนึ่งจะมี 4 บาท บาทละ 2 วรรค วรรคหน้า มี 5 วรรคหลังมี 2 คำ เหมือนกันทั้งบาท 1 2 และ 3 ส่วนบาทที่ 4 วรรคหน้ามี 5 คำ แต่วรรคหลังจะมี 4 คำ รวมจำนวนคำทั้งหมด 30 คำ (ไม่นับคำสร้อย ที่อาจเติมท้ายบาทที่ 1 และ 3 อีกบาทละ 2 คำ)

คำเอกคำโท

โคลงสี่สุภาพมีบังคับ คำเอก 7 แห่ง และคำโท 4 แห่ง ดังนี้

คำเอก 7 แห่ง

บาทที่ 1 คำที่ 4

บาทที่ 2 คำที่ 2 และ 6

บาทที่ 3 คำที่ 3 และ 7

บาทที่ 4 คำที่ 2 และ 6

คำโท 4 แห่ง

บาทที่ 1 คำที่ 5

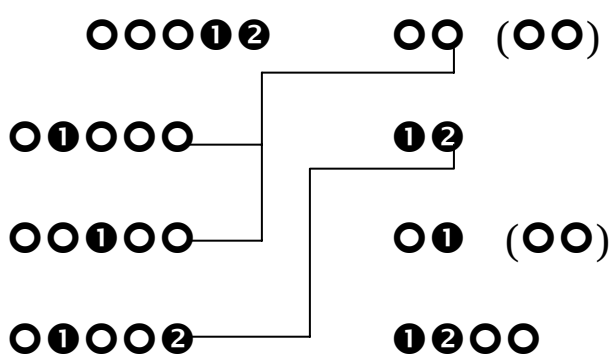
บาทที่ 2 คำที่ 7

บาทที่ 4 คำที่ 5 และ 7

สัมผัส

คำสุดท้ายของบาทที่ 1 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหน้า บาทที่ 2 และ บาทที่ 3 และคำสุดท้ายของบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคหน้าในบาทสุดท้าย ถ้าแต่งติดต่อกันหลายๆ บท ก็นิยมส่งสัมผัส โดยให้คำสุดท้ายของบทหน้า ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ของบาทที่ 1 ในบทต่อไป

แผนผังและสัมผัส

① = คำเอก

② = คำโท

ใบปฏิบัติงาน

ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องประวัติความเป็นมาและฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ

ประวัติความเป็นมาของโคลง

.....

.....

.....

แบ่งชนิดของโคลงได้ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

จงวิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพตัวอย่างต่อไปนี้

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอย
เสียงย่อมยอศไคร	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ลืมนั้น ฤาพี่
สองพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝ้า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 4 การแต่งโคลงสี่สุภาพ

เวลา 2 คาบ

เรื่อง การวางบาทในโคลงสี่สุภาพ

สาระสำคัญ

การวางบาทต่างๆ ของโคลงสี่สุภาพให้ถูกต้องเป็นหลักในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สังเคราะห์คำและบาทที่ขาดหายไปของโคลงสี่สุภาพได้เหมาะสมและถูกต้องตามหลัก ฉันทลักษณ์

เนื้อหา

การวางบาทต่างๆ ของโคลงสี่สุภาพที่ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ใช้กระบวนการความคิดรวบยอด

ขั้นนำ

นักเรียนฝึกเหโคลงเกริ่นในกาพย์เห่เรือตามแผ่นใส และช่วยกันอภิปรายว่า สีสาวความไพเราะ คล้ายหรือต่างกับทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพอย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมตามใบกิจกรรม กลุ่มละ 1 ใบ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความของบาทที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บทและสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ โดยเขียนลงในใบปฏิบัติงาน

2. ครบเวลา 3 นาที ส่งใบกิจกรรมให้กลุ่มต่อไปจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มเฉลยกิจกรรมและแสดงทรรศนะในด้านความเหมาะสมและความหมายให้อ่านผลงานโคลงสี่สุภาพนั้นเป็นทำนองเสนาะ กลุ่มละ 2 นาที

2. นักเรียนเขียนเฉลยลงในใบปฏิบัติงาน

3. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

คาบที่ 2 ใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นนำ

นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะภาพย์ห่อโคลงตามแผ่นใส และช่วยกันอภิปรายว่า คำประพันธ์ในแผ่นใส มีลักษณะอย่างไร และมีเนื้อความเป็นอย่างไร ใช้เวลา 5 นาที

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมตามใบกิจกรรม กลุ่มละ 1 ใบ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความของบาทที่ 1 ที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บทและสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ โดยเขียนลงในใบปฏิบัติงาน

2. ครบเวลา 5 นาที ส่งใบกิจกรรมให้กลุ่มต่อไปจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มเฉลยกิจกรรมและแสดงทรรศนะในด้านความเหมาะสม และความหมายให้อ่านผลงานโคลงสี่สุภาพนั้นเป็นทำนองเสนาะ กลุ่มละ 2 นาที

2. นักเรียนเขียนผลเฉลยลงในใบปฏิบัติงาน

3. เก็บใบปฏิบัติงานใส่แฟ้มสะสมผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. แผ่นใสโคลงเกริ่นในภาพย์เห่เรือและภาพย์ห่อโคลง
2. ใบกิจกรรม
3. ใบปฏิบัติงาน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. การอ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์
2. การอภิปรายรายกลุ่ม
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. การตรวจผลงานจากใบปฏิบัติงาน
5. การทำแบบฝึกหัด

การประเมินผล

นักเรียนสามารถสังเคราะห์คำและบาทที่ขาดหายไปของโคลงสี่สุภาพได้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์

เครื่องมือวัด

1. ใบประเมินการร่วมกิจกรรม
2. ใบประเมินการอภิปราย

3. แบบฝึกหัด
4. ใบปฏิบัติงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนควรได้ทำแบบฝึกหัดเรื่องการเติมวรรคต่าง ๆ ของโคลงสี่สุภาพมากกว่านี้ เพื่อให้เกิดความรู้และความชำนาญ

บันทึกผลหลังสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

บรรยากาศการเรียนการสอน

.....

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ

(นายใจเด็ด หวานชะเอม)

แผ่นใสตัวอย่างคำประพันธ์

โคลงสี่สุภาพ

ครู ถูกหยั้นเหยียดเย้ย	งานเบา จริงเอย
ครู ไม่ใส่ใจเอา	ต่อถ้อย
ครู ตั้งจิตแนบเนา	รักเกียรติ ผยองเฮย
ครู ไม่มีต่างพร้อย	แปดเปื้อนวิญญาน
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบกิจกรรม

วิเคราะห์แผนผังโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท ให้จัดวางวรรคให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ โดยเขียนลงในใบปฏิบัติงาน

ผู้มุ่งเด็กสำคัญ ผู้ทำลายรากเหง้า อธรรม ถ้วนแล ทัวหน้า
 ทัดหน้าเทียมใคร ผู้ให้หลักธรรมอัน ผู้เปิดประตูสู่หล้า เป็นเลิศ
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

อย่ารับความพ่ายแพ้ ผืนกัณฑ์พันทไป การใด หนักสู ใดนา
 อีกสมองยังรับรู้ มือแขนเช่นใครใคร ไม่น้อยด้อยภูมิ หวันหวาด
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

เรื่องยุ่งเรื่องยากใจ ผันไป เหือดแห้งแล้งใจ หายาก จริงแฮ
 หลากลั้วน ทุกวันโลกเปลี่ยนผัน คุณธรรมทุกข้อถ้วน สิ่งเดียวที่ห่างไกล
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

สุดสิ้น เพื่อยื้อเวลา คติไทยเก่าไกล บางจุดเริ่มจืดจาง
 คงที่ คนเก่าทูนดิน เลื่อนราง บางจุดจับเป็นกลาง
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

เจ็บป่วยช่วยเยียวยา ดุจน้องพี่เดียว น้ำใจช่างเปี่ยมล้น ช่วยไว้
 เมตตา ญาติไม่ญาติทำให้ ไม่ปัด ทุกข์ร้อนบากหน้ามา
 (ใจเด็ด หวานชะเอม)

ใบปฏิบัติงาน

วิเคราะห์แผนผังโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท ให้จัดวางวรรคให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ ดังนี้

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
- แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ชื่อ ชั้น เลขที่

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มี 2 ตอน คะแนนเต็ม 60 คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นและการวางแผนคิดในการแต่งกลอนสุภาพ (รวมทั้งหมด 20 คะแนน)

คำสั่ง จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ความรู้เบื้องต้นในการแต่งกลอนสุภาพ (5 ข้อ 5 คะแนน)

1.1 ลักษณะบังคับพื้นฐานของกลอนสุภาพ/กลอนแปด คือ

.....

1.2 เสียงวรรณยุกต์ทำยวรรคใดไม่นิยมใช้เสียงสามัญ

.....

1.3 ขวาง – รัก - มาก – จะ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เรียงลำดับ ดังนี้

.....

1.4 เสียงวรรณยุกต์ใดนิยมใช้ทำยวรรครับ

.....

1.5 อนิจจา! มนุษย์เราก็อเท่านี้ มีชีวิตนี้ธรรมชาติวาดรังสรรค์ กลอนบทนี้
บกพร่องในเรื่อง

2. จงวิเคราะห์แนวคิดจากบทประพันธ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

2.1 เงินเดือนนิดเกียรติน้อยไม่ถอยท้อ	ไม่ยอมมอแต่จะหักใครหักหาญ
จะขอสู้ตายตามอุดมการณ์	ด้วยวิญญาณครูไทยให้เลื่องลือ
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แนวคิดของกลอนบทนี้ คือ

2.2 กี่ชีวิตวิญญาณที่ผลาญดับ	เกินจะนับรับไหวใจหวัดหวี
ร่างสยบถมทับดับปลิดปลิว	ทิ้งรอยริ้วเศร้าสลดตรึงทใจ
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แนวคิดของกลอนบทนี้ คือ

2.3 ตรากตรำมาได้เวลาเพื่อผ่อนพัก	เมื่อยล้านักพักความตามสังขาร
สมกับเหนื่อยหนักหนาฆ่าช้านาน	ภาระการกิจละจากกรรมล
	(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แนวคิดของกลอนบทนี้ คือ

2.4 คลื่นกระหน่ำซ้ำฟาดกราดบ้าคลั่ง ก่อเหตุทะเลใต้ไทยดินแดน

ประจูดังโศโกราแสน
จากเมืองแมนตั้งเมืองมารผลาญผู้คน
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แนวคิดของกลอนบทนี้ คือ

2.5 ดีหรือชั่วชีวิตไหนใครรู้บ้าง
ดีหรือชั่วอย่างไรที่ใจตน

ผู้กล่าวอ้างเอ่ยไปให้ฉงน
อย่าไปค้นให้ยุ่งยากลำบากเลย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

แนวคิดของกลอนบทนี้ คือ

3. จงวิเคราะห์ฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพแล้วจัดวางวรรคให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

3.1 จะโหมให้พรา่เพื่อบื่อเป็นยขอทุกคนรับมอบขอบคุณซึ่งมีอาจมีถ้อยคำล้า
ไดใด ซึ่งตราตรึงดวงมานเกินนานไข

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....

.....

.....

3.2 โลกโซเชียลมีเดียที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ดึงดูดใจให้ เลือกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....

.....

.....

3.3 ลูกขาดพ่อแม่ขาดผู้มีดมัวหมดมาตักดวงสุขสันต์นั้นไม่มีหาใดทดใช้แทน
สิ่งแทนหงสาคความหาค้นยิ่งสิ่งทั้งปวง

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....

.....

.....

3.4 ฉายปรากฏแข็งแกร่งแรงกล้าหาญดูแวตาท่าอาบซาบทำสรดสมวิญญาน
ครุไทยใจทะนงกลัวก็กลัวแต่ใจไม่ริ้วราน

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....

.....

.....

3.5 คิดวันนี้เพียงเรื่องเดียวเปลี่ยววิญญาชีวิตแห่งแรงเรือเหลือจะกล่าวอย่าถาม
หาพรุ่งนี้ไม่มีวันมีแต่ควาร้อนร่าเฝ้าโหยหา

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

4. จงวางคำในวรรคที่สลับที่กันให้เป็นวรรคที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลัก
ฉันทลักษณ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

4.1 ในคำ / ขอภูมิใจ / อ่าโอภาส ครูไทย / ขอประกาศ / ในทุกหน
เสียดสะ / ทุกข์ทน / เสี่ยงภัยใจ พันประมาณ / เหนือการใด / ลำบากล้น

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

4.2 ขอยกย่อง / สมศรีศักดิ์ / ปองชม ภูมิใจภักดี / ชูไสว / ความเป็นครู
เลิศคุณค่า / สมครูไทย / ควรคู่ ในจินต์ / ประทับไว้ / และวิญญาณ

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

4.3 ภาษา / ครบคະชา / สุดนารัก ไทยทั้งผอง / พึงประจักษ์ / ภูมิใจ
เรียกว่าคำ / จับใจปอง / ขานรับ เสนาะดี / วจึงาม / ขอรับรอง

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

4.4 ครบผม / มีคะชา / นิยมทั่ว ทัวไป / ไม่เหยียดหยาม / ไม่ต้องกลัว
นับถือ / ระบือนาม / คนนิยม ล้ำเลิศ / เป็นความงาม / ประเสริฐคน

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

4.5 หยาบช้า / หากกระด้าง / พาหมองเศร้า จะว่าเรา / โตเสื่อมสูญ / เหลาโง่
ตำหนิพอ / แยะเพิ่มพูน / ต่อว่าแม่ สุนัขหาย / ทวีคูณ / อายุผู้คน

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

ตอนที่ 2 การแต่งกลอนสุภาพ (รวมทั้งหมด 40 คะแนน)

2.1 จงสังเคราะห์คำและวรรคที่ขาดหายไปของกลอนสุภาพให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

2.1.1 มีปรากฏชัดเด่นเห็นมากมาย
เด็กผู้หญิงแย่งชิงความอาย ชอบโชว์กายคล้ายยั่วตัวสวยงาม
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.1.2 มอบความหอมมวลมาลัยในพิภพ เคียงคู่ครบเลิศโอชาแห่งอาหาร
..... ความเบิกบานสร่างชื่นรื่นหัวใจ
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.2 จงสังเคราะห์วรรคดับที่ขาดหายไปของกลอนสุภาพให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

2.2.1 เมื่อยล้านักพักความตามสังขาร
สมกับเหนื่อยหนักหนาฆ่าช้านาน ภาระการกิจละจากกรรมล
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.2.2 ผูกพันพัวพันพัวพันประสงค์
อยู่ข้างเคียงเคียงข้างอย่างทะนง ขอยืนยงยืนบนผืนไทย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.3 จงสังเคราะห์วรรครับที่ขาดหายไปของกลอนสุภาพให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

2.3.1 เห็นคุณค่าความรักประจักษ์จิต
ยามยังอยู่ทั้งกว้างอย่างจันทาล ก็ป่วยการสำราญไม่อย่าพึง
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.3.2 ความเป็นไทยสูญไร้ไปไหนหมด
เห็นของนอกดีงามความสบาย นำไม่อย่ากลายพันธ์ทั้งนั้นเลย
(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.4 วิเคราะห์รูปภาพที่กำหนดให้และสังเคราะห์เขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 บทให้สอดคล้องกับภาพและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (1 ข้อ 10 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ชื่อ ชั้น เลขที่

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มี 2 ตอน คะแนนเต็ม 60 คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นและการวางแผนความคิดในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (รวมทั้งหมด 20 คะแนน)

คำสั่ง จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1.1 ความรู้เบื้องต้นในการแต่งโคลงสี่สุภาพ (10 ข้อ 10 คะแนน)

จงวิเคราะห์หลักจันท์ลักษณะของโคลงสี่สุภาพที่กำหนดให้นี้เป็นข้อๆ ให้ถูกต้อง

แสงระวีทาบทัน	นภาพราย	เพริศแล
มวลงเมฆกระจายราย	ฮ่องฟ้า	
ฝูงวิหครอนสยาย	แพนปีก	ปกเฮย
เสียงเพรียกอล้องหล้า	กราดถั่วอัมพร	
(ใจเด็ด หวานชะเอม)		

1.1.1 จำนวนคำในบท

1.1.2 ตำแหน่งคำเอก คือ

1.1.3 ตำแหน่งคำโท คือ

1.1.4 คำรับสัมผัสชุดที่ 1 คือ

1.1.5 คำรับสัมผัสชุดที่ 2 คือ

1.1.6 บาทที่ 2 ของโคลงบทนี้ คือ

1.1.7 บาทที่ 3 ของโคลงบทนี้ คือ

1.1.8 ตำแหน่งที่สามารถสลับคำเอกคำโทได้ คือ

1.1.9 คำเอกโทษ คือ

1.1.10 คำโทโทษ คือ

1.2 จงวิเคราะห์แนวคิดจากบทประพันธ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

1.2.1	ชาติศาสน์กษัตริย์	ธำรง
	หากขาดชาติมิคง	อยู่ได้
	ไร้ซึ่งศาสน์บรรจง	กล่อมจิต เย็นนา
	ขาดกษัตริย์เทิดไท้	หมดสิ้นแผ่นดิน
(ใจเด็ด หวานชะเอม)		

โคลงบทนี้วางแนวคิดด้าน

1.2.2	ฝึกไตร่ตรองน้อมนึก ฝึกคิดวิเคราะห์ตาม ฝึกบันทึกทุกยาม ฝึกเซ็นนี้เณกชั้น	ทวนความ เหตุนั้น เห็นหลัก ปราชญ์ผู้ชำนาญ (ใจเด็ด หวานชะเอม)
-------	--	---

โคลงบทนี้วางแนวคิดด้าน

1.2.3	ทำดีหากมุ่งเพียง ทำสิ่งอื่นใดใด หากทำดีหวังกำไร หากพลาดพลั้งหลุดพ้น	ทางใจ สุขสัน กอบประสิ้ง อกใหม่เกรียมขม (ใจเด็ด หวานชะเอม)
-------	--	---

โคลงบทนี้วางแนวคิดด้าน

1.2.4	วิชาเป็นเครื่องชี้ ทุกสิ่งใช้ปัญญา ขาดซึ่งวิชาพา มีชีพแต่เว้งว่าง	ชะตา ตนแล เร่งสร้าง แบกทุกข์ ยิ่งเฮย มีดหน้าใครเห็น (ใจเด็ด หวานชะเอม)
-------	--	--

โคลงบทนี้วางแนวคิดด้าน

1.2.5	เวลาเวียนผ่านพ้น อีกอุทกเขี้ยวไหล ทั้งกาลอายุขัย จูงเร่งทำความดีป้อน	ผันไป บ่ ย้อน มิหยุด คืบนา เพิ่มไว้ในตน (ใจเด็ด หวานชะเอม)
-------	---	--

โคลงบทนี้วางแนวคิดด้าน

1.3 จงวิเคราะห์แผนผังโคลงสี่สุภาพ ให้จัดวางวรรคให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (5 ข้อ 5 คะแนน)

1.3.1 ดีชั่วที่กรรมล รัตเร่ง พ่อแม่มีลูกไว้ สืบตน ครูเร่งฝึกและฝน
กอบประสร้าง เท้าแท้ทำเอง หวังอื่นอาจารย์ร้าง

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....

.....

.....

.....

1.3.2 มุ่งมั่นตั้งหน้าไป ความสุขรอหลอกล่อ อดทนล้นจิตสู้ มีย่อ ไม่ท้อ
เพียรพากล้าบากไต่ คุมใจ ปรีมปลื้มเอมจินต์

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....
.....
.....

1.3.3 จนยับ ขาดวิชาพวยากรู้ เพื่อนพ้องต่างหายลับ ชีวิตยิ่งตกอับ
ต่ำต้อย หรีเรือแรงแสง หนีหลีก เปรียบดาวระยับแสงน้อย

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....
.....
.....

1.3.4 พรหมบน มุ่งสร้าง อวดเอก ศิษย์หากไร้ครูร้าง
รู้เรื่องได้ไต่ เป็นเพราะครูฝึกฝน แม้ศิษย์สูงเยี่ยมฟ้า อย่าเหยียดเยาะอิงอล

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....
.....
.....

1.3.5 คีนคำพร่ำเรียกขาน ร้อนรักตั้งเพลิงผลาญ หาสิ่งใดคลายลี
แหลกลาญ แม่นี่ จากเจ้าจิตพี่ล้ำ เผาแผด เร่งเร้าทรวงเรียม

(ใจเด็ด หวานชะเอม)

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 การแต่งโคลงสี่สุภาพ (รวมทั้งหมด 50 คะแนน)

2.1 จงวิเคราะห์ความของบาทที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ และสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

2.1.1	ยาเสพติดพิษร้าย	รุนแรง เจียวนา
		
	อาการสุดแจกแจ	ได้ทั่ว ถ้วนเฮย
	พิษดูดซึมยกย่อน	คร่าทั้งชีวิต
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)
2.1.2	อยู่เย็นเป็นสุขด้วย	เงินตรา
	ทุกบาทใช้วิชา	ก่อเกื้อ
	ความสุขจักเคลื่อนมา	รอบทั่ว ตนแฮ
		
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

2.2 จงวิเคราะห์ความของบาทที่ 1 ที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ และสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

2.2.1		
	สุขทุกข์หมุนเวียนพา	ไม่เว้น
	อาทิตย์คู่จันทร์รา	ส่องโลก
	ดีชั่วไม่ซ่อนเร้น	เช่นนี้ตลอดไป
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)
2.2.3		
	วัตถุหน้าหน้าดิน	จิตด้อย
	วัตถุหยดย่อยาเกิน	จิตเด่น
	จิตนำวัตถุน้อย	ผ่องแผ้วอำไพ
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

3.3 จงวิเคราะห์ความของบาทที่ 2 ที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ และสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

3.3.1	ชาติไทยใช้หมดสิ้น	ปัญญา
		
	คนในชาติร่วมหัตถา	มัดแน่น ยิ่งแล
	ชาติใหญ่อาจคงต้อง	สิ้นเต็มกลัวใจ
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

3.3.2	ร้อยกรองไ้ยากแท้	เกินไป
		
	อดทนจิตเกินใคร	มานะ
	สำเร็จกิจเพริศพรัง	แมนแล้วไกล่กวี
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

3.4 จงวิเคราะห์ความของบาทที่ 3 ที่ขาดหายของโคลงสี่สุภาพ และสังเคราะห์ความมาเติมให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (2 ข้อ 10 คะแนน)

3.4.1	ดินฟ้าและป่าน้ำ	โลกา
	เป็นสิ่งไม่ต้องหา	อยู่แล้ว
		
	วันหน้าจักเพริศแพรว	ทั่วแคว้นแดนเรา
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)
3.4.2	ทำดีผลส่งให้	กิจดี
	เป็นหลักเป็นศักดิ์ศรี	แก้หน้า
		
	อบายหลักไกล่หล้า	เลิศแล้วนรชน
		(ใจเด็ด หวานชะเอม)

3.5 จงวิเคราะห์ผลงานกลอนสุภาพจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ข้อ 4 และสังเคราะห์เป็นโคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บทให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ (1 ข้อ 10 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยในการเรียนวิชา
ท40215 คำประพันธ์ไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพ
2. แบบสอบถามนี้ในข้อหนึ่ง ๆ ให้นักเรียนเลือกตอบตามระดับความรู้สึก 5 ระดับ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อโดยรอบคอบ เมื่อมีความรู้สึกตรงกับระดับใด
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางของระดับความรู้สึกนั้นๆ
4. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียนของนักเรียน
ทุกคำตอบจะมีคุณค่าและให้ประโยชน์ก็ต่อเมื่อนักเรียนตอบตามความรู้สึกอันแท้จริง

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เมื่อเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยแล้ว สามารถช่วยให้พัฒนาด้านการแต่งคำ ประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพและโคลงสี่ สุภาพ					
2. ในขณะที่เรียนวิชาคำประพันธ์ไทยมี โอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริง					
3. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยทำให้ เกิดความอึดอัดคับข้องใจ					
4. การเรียนวิชาคำประพันธ์ไทย เห็นว่า เป็นเรื่องไร้สาระ ไม่ได้ประโยชน์					
5. การเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยเห็นว่ามี ประโยชน์และควรค่าต่อการศึกษา					
6. วันที่มีเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยรู้สึก ว่าไม่อยากมาโรงเรียน					
7. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยจะ ติดตามเนื้อเรื่องด้วยความสนใจ					
8. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยรู้สึกเบื่อ ในการเรียนมาก					

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9. การเรียนวิชาคำประพันธ์ไทย ไม่ชอบการปฏิบัติกิจกรรมที่ครูกำหนด					
10. การเรียนวิชาคำประพันธ์ไทย เป็นเรื่องไม่สนุก					
11. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทย ไม่มีความสุข					
12. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยทำให้ เกิดความท้อแท้					
13. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยทำให้ เกิดอารมณ์หงุดหงิดเพราะครูบ่นให้ รำคาญใจเสมอ					
14. เมื่อเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยแล้วได้ ส่งเสริมให้มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ใน สิ่งใหม่ ๆ					
15. รู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เรียนวิชาคำ ประพันธ์ไทยซึ่งเป็นวัฒนธรรมประจำ ชาติ					
16. การเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยทำให้มี อิสระในการคิด					
17. เมื่อเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยแล้วทำ ให้รู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง					
18. วิชาคำประพันธ์ไทยมีส่วนช่วยได้ มากในการเรียนต่อระดับสูง ๆ					
19. ขณะเรียนวิชาคำประพันธ์ไทยอยาก ให้หมดเวลาเร็ว ๆ					
20. รอชั่วโมงเรียนวิชาคำประพันธ์ไทย อย่างใจจดใจจ่อ					

ภาคผนวก ค

- ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215
คำประพันธ์ไทย
- ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
- ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
- ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย
- ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
- ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นรายข้อ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง
- คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง
- คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ
- คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับเนื้อหาและวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา ท 40215 คำประพันธ์ไทย (ผู้ตรวจ 3 คน)

รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้				
1. ความเหมาะสมของการวิเคราะห์เนื้อหา	1	1	1	1
2. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	1	1	1	1
3. ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1
กระบวนการจัดการเรียนรู้				
4. ความเหมาะสมของขั้นนำ	1	1	1	1
5. ความเหมาะสมของขั้นสอน	0	1	1	.66
6. ความเหมาะสมของกิจกรรมกับกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	0	1	1	.66
7. ความเหมาะสมของขั้นสรุป	1	1	1	1
กระบวนการวัดผลและประเมินผล				
8. ความเหมาะสมของการประเมินผลกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	1	1	1	1
9. ความเหมาะสมของวิธีการวัดผลและประเมินผล	1	1	1	1
10. ความเหมาะสมของเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	0	1	1	.66
สื่อการเรียนรู้				
11. ความเหมาะสมของกิจกรรมกับสื่อการเรียนรู้	1	1	1	1
12. ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้	1	1	1	1

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และ
ความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแต่งกลอนสุภาพ
(ผู้ตรวจ 3 คน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1	1	1	1	1
2	1	1	1	1
3	1	1	1	1
4	1	1	1	1
5	0	1	1	.66
6	1	1	1	1
7	1	1	1	1
8	1	1	1	1
9	1	1	1	1
10	1	1	1	1
11	1	1	1	1
12	1	1	1	1
13	1	1	1	1
14	1	1	1	1
15	1	1	1	1
16	1	1	1	1
17	1	1	1	1
18	1	1	1	1
19	1	1	1	1
20	1	1	1	1
21	1	1	1	1
22	1	1	1	1
23	1	1	1	1
24	1	1	1	1
25	1	1	1	1
26	1	1	1	1
27	1	1	1	1

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และ
ความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแต่งโคลงสี่สุภาพ
(ผู้ตรวจ 3 คน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1	1	1	1	1
2	1	1	1	1
3	1	1	1	1
4	1	1	1	1
5	0	1	1	.66
6	1	1	1	1
7	1	1	1	1
8	1	1	1	1
9	1	1	1	1
10	1	1	1	1
11	1	1	1	1
12	1	1	1	1
13	1	1	1	1
14	1	1	1	1
15	1	1	1	1
16	1	1	1	1
17	1	1	1	1
18	1	1	1	1
19	1	1	1	1
20	1	1	1	1
21	1	1	1	1
22	1	1	1	1
23	1	1	1	1
24	1	1	1	1
25	1	1	1	1
26	1	1	1	1
27	1	1	1	1
28	1	1	1	1
29	0	1	1	.66

คุณภาพของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม และ
ความเหมาะสมของการใช้ภาษา ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย
(ผู้ตรวจ 3 คน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1	0	1	1	.66	21	1	1	1	1
2	0	1	1	.66	22	0	1	1	.66
3	1	1	1	1	23	0	1	1	.66
4	1	1	1	1	24	1	1	1	1
5	-1	1	1	.33	25	1	1	1	1
6	1	1	1	1	26	0	1	1	.66
7	0	1	1	.66	27	1	1	1	1
8	1	1	1	1	28	-1	1	1	.33
9	0	1	1	.66	29	0	1	1	.66
10	1	1	1	1	30	1	1	1	1
11	1	1	1	1	31	1	1	1	1
12	1	1	1	1	32	0	1	1	.66
13	-1	1	1	.33	33	0	1	1	.66
14	1	1	1	1	34	1	1	1	1
15	0	1	1	.66	35	1	1	1	1
16	0	1	1	.66	36	1	1	1	1
17	1	1	1	1	37	1	1	1	1
18	1	1	1	1	38	1	1	1	1
19	1	1	1	1	39	0	1	1	.66
20	0	1	1	.66	40	0	1	1	.66

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ตาราง 12 แสดงค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ข้อที่	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.73	0.53
2	0.73	0.53
3	0.70	0.33
4	0.73	0.27
5	0.73	0.40
6	0.67	0.27
7	0.63	0.20
8	0.67	0.27
9	0.77	0.20
10	0.80	0.27
11	0.67	0.27
12	0.73	0.27
13	0.77	0.20
14	0.77	0.20
15	0.77	0.20
16	0.77	0.33
17	0.80	0.27
18	0.73	0.40
19	0.77	0.20
20	0.77	0.20
21	0.45	0.43
22	0.47	0.40
23	0.48	0.30
24	0.55	0.23
25	0.45	0.23
26	0.50	0.27
27	0.43	0.40

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ = 0.80

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ตาราง 13 แสดงค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

ข้อที่	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.77	0.33
2	0.73	0.40
3	0.77	0.47
4	0.80	0.40
5	0.67	0.67
6	0.60	0.80
7	0.50	0.73
8	0.60	0.53
9	0.63	0.47
10	0.60	0.53
11	0.80	0.40
12	0.73	0.27
13	0.70	0.20
14	0.70	0.20
15	0.70	0.33
16	0.60	0.27
17	0.53	0.40
18	0.70	0.20
19	0.77	0.20
20	0.80	0.27
21	0.30	0.27
22	0.32	0.30
23	0.28	0.30
24	0.28	0.23
25	0.32	0.23
26	0.28	0.23
27	0.27	0.20
28	0.30	0.47
29	0.70	0.27

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ = 0.89

คุณภาพของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเป็นรายข้อ

ข้อ	$\bar{X}_h$	S_h^2	$\bar{X}_l$	S_l^2	t	ข้อ	$\bar{X}_h$	S_h^2	$\bar{X}_l$	S_l^2	t
1	4.65	0.24	4.09	0.54	4.30	21	4.74	0.2	3.09	0.99	10.26
2	4.3	1.13	2.96	1.13	6.05	22	4.48	0.44	3.04	1.04	8.03
3	4.57	0.26	4	0.36	4.91	23	4.17	0.51	2.91	0.63	8.00
4	4.48	0.44	3.83	0.51	4.52	24	4.61	0.25	3.3	0.86	8.43
5	4.7	0.31	3.96	0.59	5.29	25	4.7	0.22	3.09	0.99	9.93
6	3.87	1.39	2.7	0.86	5.29	26	4.35	1.33	3.09	1.17	5.40
7	4.57	0.26	3.09	0.63	10.64	27	4.57	0.35	3	0.82	9.84
8	4.39	1.07	3.43	0.98	4.55	28	4.09	0.36	3.48	0.9	3.69
9	4.7	0.22	3.3	1.04	8.46	29	4.61	0.25	3	0.64	11.57
10	3.78	0.72	2.65	0.51	6.91	30	4.35	0.6	3.04	0.95	7.14
11	4	0.55	3.48	0.81	3.02	31	3.61	1.25	2.7	0.68	4.44
12	4.7	0.22	3.65	0.78	7.12	32	3.74	0.84	3.26	0.2	3.19
13	4.83	0.15	3.43	0.71	10.24	33	4.39	0.61	3.26	1.02	6.00
14	4.3	0.49	3.65	0.78	3.91	34	4.52	0.35	3.61	0.79	5.78
15	3.87	0.39	3.3	0.68	3.74	35	4.65	0.24	3.74	0.84	5.94
16	4.7	0.22	3.35	1.15	7.82	36	4.7	0.22	3.78	0.45	7.62
17	4.83	0.15	3.83	0.97	6.41	37	4.48	0.35	3.48	0.44	7.63
18	4.52	0.35	3.17	0.51	9.87	38	4.3	0.4	3.3	0.77	6.27
19	4.39	0.34	3.91	0.63	3.31	39	4.13	0.57	2.78	0.54	8.69
20	4.04	0.5	3.32	1.18	3.77	40	3.83	0.79	2.78	0.91	5.46

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 15 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	ผลสัมฤทธิ์	คนที่	ผลสัมฤทธิ์
1	2.45	24	3.45
2	2.05	25	2.9
3	2	26	2.5
4	1.9	27	3.45
5	2.6	28	2.8
6	2	29	2.86
7	4	30	3.1
8	2.77	31	2.35
9	3.3	32	2.6
10	2.25	33	2.5
11	2	34	2.95
12	2.1	35	2.68
13	4	36	2.8
14	2.6	37	1.59
15	2.65	38	1.9
16	2.9	39	3.2
17	3.09	40	4
18	4	41	3.1
19	1.6	42	2.35
20	2.9	43	3
21	3.4	44	3.83
22	4	45	3
23	3.85		

ค่าคะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 16 แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	ค่าคะแนน	คนที่	ค่าคะแนน
1	81	24	79
2	79	25	81
3	74	26	75
4	74	27	72
5	77	28	76
6	67	29	52
7	72	30	74
8	76	31	70
9	76	32	59
10	94	33	80
11	84	34	90
12	84	35	70
13	78	36	76
14	87	37	85
15	78	38	80
16	86	39	59
17	80	40	71
18	86	41	86
19	61	42	86
20	63	43	68
21	67	44	84
22	92	45	66
23	70		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทยทั้งฉบับ = 0.88

คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 17 แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพโดยผู้ตรวจ 2 คน

คนที่	ผู้ตรวจ คนที่ 1	ผู้ตรวจ คนที่ 2	คะแนน เฉลี่ย	คนที่	ผู้ตรวจ คนที่ 1	ผู้ตรวจ คนที่ 2	คะแนน เฉลี่ย
1	46	46	46	24	46	46	46
2	45	43	44	25	45	43	44
3	45	44	44.5	26	45	44	44.5
4	42	44	43	27	42	44	43
5	47	48	47.5	28	47	48	47.5
6	42	42	42	29	42	42	42
7	50	51	50.5	30	50	51	50.5
8	47	45	46	31	47	45	46
9	48	48	48	32	48	48	48
10	46	46	46	33	46	46	46
11	45	45	45	34	45	45	45
12	45	44	44.5	35	45	44	44.5
13	52	51	51.5	36	52	51	51.5
14	44	43	43.5	37	44	43	43.5
15	45	45	45	38	45	45	45
16	46	44	45	39	46	44	45
17	47	47	47	40	47	47	47
18	50	51	50.5	41	50	51	50.5
19	41	42	41.5	42	41	42	41.5
20	45	45	45	43	45	45	45
21	49	47	48	44	49	47	48
22	50	50	50	45	50	50	50
23	47	45	46				

ค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ เท่ากับ 0.88

คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 18 แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพโดยผู้ตรวจ 2 คน

คนที่	ผู้ตรวจ คนที่ 1	ผู้ตรวจ คนที่ 2	คะแนน เฉลี่ย	คนที่	ผู้ตรวจ คนที่ 1	ผู้ตรวจ คนที่ 2	คะแนน เฉลี่ย
1	47	45	46	24	48	50	49
2	47	45	46	25	47	49	48
3	45	44	44.5	26	45	46	45.5
4	45	47	46	27	49	49	49
5	48	46	47	28	49	49	49
6	49	48	48.5	29	50	50	50
7	50	50	50	30	47	46	46.5
8	49	49	49	31	49	50	49.5
9	49	48	48.5	32	50	51	50.5
10	45	45	45	33	49	49	49
11	43	45	44	34	48	50	49
12	47	47	47	35	49	51	50
13	52	50	51	36	45	47	46
14	50	49	49.5	37	44	44	44
15	48	47	47.5	38	47	47	47
16	49	47	48	39	50	50	50
17	49	50	49.5	40	52	51	51.5
18	53	52	52.5	41	49	48	48.5
19	43	44	43.5	42	47	48	47.5
20	52	53	52.5	43	49	49	49
21	48	47	47.5	44	51	51	51
22	53	55	54	45	48	48	48
23	50	51	50.5				

ค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ เท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 19 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและ
ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ

เลขที่	โคลง	ผลสัมฤทธิ์	เจตคติ	กลอน	เลขที่	โคลง	ผลสัมฤทธิ์	เจตคติ	กลอน
1	46	2.45	81	46	24	49	3.45	79	46.5
2	46	2.05	79	44	25	48	2.9	81	45.5
3	44.5	2	74	44.5	26	45.5	2.5	75	45
4	46	1.9	74	43	27	49	3.45	72	44
5	47	2.6	77	47.5	28	49	2.8	76	45
6	48.5	2	67	42	29	50	2.86	52	45.5
7	50	4	72	50.5	30	46.5	3.1	74	47.5
8	49	2.77	76	46	31	49.5	2.35	70	44
9	48.5	3.3	76	48	32	50.5	2.6	59	46.5
10	45	2.25	94	46	33	49	2.5	80	44.5
11	44	2	84	45	34	49	2.95	90	45
12	47	2.1	84	44.5	35	50	2.68	70	45.5
13	51	4	78	51.5	36	46	2.8	76	45
14	49.5	2.6	87	43.5	37	44	1.59	85	41
15	47.5	2.65	78	45	38	47	1.9	80	43
16	48	2.9	86	45	39	50	3.2	59	46.5
17	49.5	3.09	80	47	40	51.5	4	71	51.5
18	52.5	4	86	50.5	41	48.5	3.1	86	45.5
19	43.5	1.6	61	41.5	42	47.5	2.35	86	44
20	52.5	2.9	63	45	43	49	3	68	46.5
21	47.5	3.4	67	48	44	51	3.83	84	48
22	54	4	92	50	45	48	3	66	45.5
23	50.5	3.85	70	46					

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)
ครูกาญจนา นุ่นพันธ์	ครู คศ.3 โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายใจเด็ด หวานชะเอม
วันเดือนปีเกิด	26 กันยายน 2496
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	44/1 หมู่ 9 ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.3 ปฏิบัติการสอนวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาวดี ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2510	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนกฤษณะวิทยา จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2512	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสตรีนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2518	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกภาษาไทย จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2520	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร